

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Karel Petráček - komparatistická studie arabských i
českých překladů**
Martin Kollouch

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra Blízkovýchodních studií
Studijní program Mezinárodní teritoriální studia
Studijní obor Blízký východ

Bakalářská práce
Karel Petráček - komparatistická studie arabských i
českých překladů
Martin Kollouch

Vedoucí práce:

Prof. PhDr. Petr Charvát, DrSc.

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně za použití uvedené literatury,
zdrojů a osobních rozhovorů.

V Plzni, duben 2016

.....

Rád bych poděkoval vedoucímu své práce za její zhodnocení. Taktéž svému konzultantovi prof. Jaroslavu Oliveriusovi za užitečné rady a doc. Vojtěchu Petráčkovi za osobní konzultace.

Mé díky patří mé sestře Mgr. Petře Kollouchové za korekturu a podnětné připomínky v nejasných částech práce. Velké díky patří též Jihočeské vědecké knihovně v Českých Budějovicích za pomoc při shánění literatury. Závěrem bych rád poděkoval rodině a blízkým za podporu při mých studiích.

1. Úvod.....	6
2. Život profesora Karla Petráčka.....	9
3. Dílo prof. Karla Petráčka.....	12
3.1 Knižní publikace.....	13
3.2 Překladačské publikace.....	14
4. Publikace o arabské literatuře.....	15
4.1 Publikace o arabské literatuře z pera ostatních autorů.....	16
4.2 Publikace o arabské literatuře z pera K. Petráčka.....	18
5. Překlady prozaické.....	19
5.1 Z díla / Abú Alí ibn Síná - Avicenna, 1954.....	19
5.2 Román o Antaroví (1968).....	21
5.3 Kniha Dní - Tahá Husajn (1974).....	21
6. Překlady poezie.....	22
6.1 Překlad české prózy a poezie.....	24
6.2 Překlady staroarabské poezie - úvod.....	25
6.2.1 Překlady staroarabské poezie od ostatních překladatelů.....	25
6.2.2 Překlady staroarabské poezie od K. Petráčka.....	26
6.3 Překlady moderní arabské poezie.....	27
6.3.1 Překlady palestinské poezie.....	28
7. Metodologie komparace.....	28
8. Komparace překladů poezie.....	31
8.1 Úvod.....	31
8.2 Překladatel Karel Petráček.....	31
8.3 Komparace staroarabské poezie.....	33
8.4 Komparace překladů české poezie.....	39
9. Závěr.....	43
Bibliografie.....	45
Příloha č.1.....	49
Příloha č.2.....	51
Resumé.....	70

Úvod

Má práce se zabývá jednou z nejvýznamnějších postav československé orientalistiky druhé poloviny dvacátého století, profesorem Karlem Petráčkem CSc., jeho životem a jeho dílem, se zvláštním zaměřením na literaturu a jeho překladatelskou činnost. Dále také celkovým obrazem československé/české orientalistiky z pohledu teoretické práce na poli literatury a překladů staroarabské a moderní arabské poezie.

První část mé práce se zabývá osobností Karla Petráčka a ve stručnosti se snaží nastínit jeho cestu životem, s důrazem na jeho pracovní náplň, která byla nedílnou součástí jeho života, a která, jak se můžete v této části dočíst, byla neoddělitelně propojena i s jeho osobním životem. K vypracování této kapitoly se mi podařilo získat jedinečný zdroj informací, kterým byly osobní rozhovory se synem profesora Petráčka, docentem Vojtěchem Petráčkem. Získal jsem tak výjimečnou možnost získat informace, které by byly jinou cestou nesehnatelné. Měl jsem i možnost hlouběji poznat osobnost Karla Petráčka, což by se mi pouze s použitím písemných pramenů nepodařilo a má práce je tedy obohacena touto jedinečnou zkušeností.

V druhé části se zaměřuji na Petráčkovu dílo, které vyšlo knižně. Jedná se pouze o přehled, překladatelské práce v této kapitole uvedené rozebírám v dalších částech své práce. Mé pojednání také vynechává významnou část díla K. Petráčka, a to jeho odbornou práci, tedy odborné publikace o jazycích (např. *Úvod do hamitosemitské (afroasijské) jazykovědy*, *Altägyptisch*, *Hamitosemitisch und ihre Beziehungen zu einigen Sprachfamilien in Afrika und Asien* a jiné), učební materiály (např. *Arabská čítanka*, *Cvičebnice spisovné arabštiny*, *Učebnice spisovné arabštiny* a jiné) i odborné publikace (např. *Islám a obraty času*, *Myšlenkové proudy v současném Egyptě*, *Muhammad* a další), protože za cíl své práce jsem si stanovil především literární tvorbu s důrazem na tu překladatelskou. Odborná díla Karla Petráčka však považuji za neméně přínosná, proto o nich uvažuji jako o námětu na některou z mých budoucích prací.

Třetí část čtenáře seznamuje s publikacemi věnovanými teorii o arabské literatuře. Tato kapitole je rozdělena, jako většina kapitol následujících, na práce, kterými do oboru přispěl Karel Petráček, a na práce ostatních badatelů. Snažil jsem se zde postihnout publikace od počátků až do současnosti.

Ve čtvrtém oddílu se zabývám překladem prozaických děl Karla Petráčka, do kterého jsem zařadil i knihu *Abú Alí Ibn Síná. Avicenna: Z díla.*, jejíž zařazení do této části práce se může zdát překvapivé, vzhledem k jejímu odbornému charakteru. Já ji však do prozaické kapitoly řadím proto, že obsahuje překlad básní, prozaických děl Ibn Síny, překlad životopisu a odborné eseje K. Petráčka a V. Kubíčkové.¹ Při rozboru knihy lze zjistit, že její větší část tvoří překlad, naopak odborné eseje ji spíše doplňují. Hodnotím tyto skutečnosti jako dostatečný argument pro mou volbu zařazení výše zmíněné knihy.

V následujících kapitolách se věnuji překladům poezie, přičemž začínám s překlady české poezie a prózy do arabského jazyka. Zmínku o překladu české prózy do arabštiny jsem do této kapitoly zařadil, jelikož si myslím, že se jedná o poměrně překvapivé a neobvyklé téma. Dále rozebírám překlady staroarabské poezie, které rozdělují do dvou částí podle úzu popsaného výše (viz. popis třetí části). Následně se věnuji překladu moderní arabské poezie a vyčleňuji z ní moderní palestinskou poezii, kterou se zabývám v krátké speciální části .

V předposlední části nastiňuji metodologii ke komparaci překladů staroarabské poezie a překladů české poezie do arabského jazyka. Svou metodologii stavím převážně na práci Jiřího Levého a jeho knize *Umění překladu*.

Poslední část nabízí komparaci vybraných básní ze dvou okruhů překladů, jejichž autorem je Karel Petráček.² Tuto část zařazuji ve snaze o posouzení hodnoty poetických překladů prof. Petráčka a zakládá se na objektivně-subjektivní komparaci.

Téma jsem si zvolil z důvodu svého zájmu o arabskou literaturu a zájmu o nejstarší poezii Arabů. Svou práci jsem pojal spíše teoreticky, ve snaze vytvořit základní zmapování a jakéhosi drobného průvodce této problematiky. Tento text má,

¹ Viz. PETRÁČEK, K., KUBÍČKOVÁ, V.; *Abú Alí Ibn Síná. Avicenna: Z díla*

² O problematice určení autorství překladů české poezie do arabského jazyka viz. kapitola 8.4

doufám, posloužit k dalšímu rozvíjení prací na toto téma. Považoval jsem za důležité také oživit dílo profesora Karla Petráčka a připomenout jeho přínos nejen české orientalistice, ale celkově i československé/české společnosti, jenž by neměl být zapomenut. Také množství nepublikovaných Petráčkových překladů a prací je zároveň výzvou ke zpracování do budoucích let.

Použité prameny většinou pocházejí z celého dvacátého století, výjimkou je několik prací pocházejících z konce devatenáctého století. Zpravidla používám knižní publikace, místy periodika, zdroje jsou především v českém jazyce, malé množství pochází z cizích jazyků (arabština, němčina, angličtina a jiné.). Ze současných publikací jsem nejvíce využil *Svět klasické arabské literatury* Jaroslava Oliveriuse. Jedná se, dle mého názoru, o jednu z nejlepších publikací zabývajících se tématem klasické literatury a staroarabské poezie nejen v českém prostředí, ale i v celosvětovém měřítku, proto jsem považoval za nejvhodnější vycházet z této knihy.

Práce obsahuje dvě přílohy. První přílohou je unikátní ručně psané kopie doslovných překladů staroarabské poezie, jak je přeložil Karel Petráček, které využívám ke komparaci v osmé kapitole. Druhou přílohu tvoří bibliografie Karla Petráčka zpracovaná Jaroslavem Oliveriusem a Petrem Vavrouškem, otištěná v roce 1988 v *Archivu Orientálním*.

Přepisy arabských jmen, názvů a termínů vytvářím dle dvou forem. Zaprvé vycházím již z všeobecných přepisů arabských literárních termínů, jak je používá Jaroslav Oliverius ve *Světu klasické arabské literatury*. Názvy publikací přepisují podle všeobecného konsenzu užívaného v moderní české arabistice, avšak bez diakritických znamének. Písmeno “ث” přepisují jako “th”, písmeno “ذ” jako “dh”, písmeno “غ” jako “gh”, písmeno “ع” jako “ ‘ ”.

2. Život profesora Karla Petráčka³

Má práce se z majoritní stránky věnuje vědeckým a literárním (překladačským) dílům zanechaným prof. Petráčkem, tedy těm publikovaným.

⁴ Avšak myslím, že je pro celou mou práci nezbytné uvést ve stručnosti i hlavní informace o životě profesora Petráčka a některé rysy jeho charakteru, o kterých jsem se mohl dozvědět díky rozhovorům s doc. Vojtěchem Petráčkem⁵, prof. Oliveriusem, dr. Petrem Pelikánem a dalšími lidmi, kteří měli možnost poznat profesora Petráčka osobně.

Karel Petráček se narodil 6. února 1926 v Praze⁶ do kupecké rodiny, která vlastnila obchod s koloniálním zbožím v ulici Plynární v Praze Holešovicích, kde zároveň s rodiči bydlel, a kde strávil celé své dětství. Vystudoval obchodní akademii v Holešovicích. 17.11.1939 došlo k uzavření všech vysokých škol na základě výnosu ze zasedání v Berlíně za účasti Adolfa Hitlera. Intence ke studiu arabštiny a zaměření se na oblast Blízkého východu se u Petráčka poprvé objevila za války, když ležel pod mostem Barikádníků.⁷

Po znovuotevření vysokých škol Karel Petráček nejprve navštěvoval kurz arabštiny (1945) na jazykové škole při Orientálním ústavu a v následujícím roce se zapsal na filozofickou fakultu UK, kde tehdy bylo zvykem studovat všechny tři současné jazyky Blízkého východu - arabštinu, perštinu a turečtinu.⁸ Zde studoval u největších českých orientalistů - s prof. F. Taurem arabskou gramatiku a perský jazyk, s prof. R. Růžičkou arabskou filologii a sémistiku, s prof. J. Rypkou perskou a tureckou literaturu a turečtinu, u prof. F. Lexy starou egyptštinu a u prof. Z. Žáby

³ Fotografie v této kapitole pochází z fotoarchivu doc. V. Petráčka.

⁴ Mnoho z práce profesora Petráčka zůstalo v rozpracovaném stavu, např. mnohé překlady staroarabské poezie; některé materiály byly vydány posmrtně, např. *Úvod do hamitosemitské (afroasijské) jazykovědy I, II*.

⁵ Mnohá data v této části pocházejí z rozhovoru s doc. Vojtěchem Petráčkem ze dne 28.1.2016

⁶ OLIVERIUS, J.; VAVROUŠEK, P.; *In memoriam Karel Petráček (1926-1978)*, s.159

⁷ Čerpáno z rozhovoru s doc. Petráčkem

⁸ OLIVERIUS, J.; *Šedesát let profesora Karla Petráčka*, s.53

starou egyptštinu a koptštinu.⁹ Petráčekův hlavní zájem však spočíval ve studiu arabistiky, kde se s prof. R. Růžičkou poprvé začal zabývat četbou staroarabské poezie.¹⁰ V roce 1950 se po prof. Růžičkovi stal asistentem na katedře Předního východu a Indie, dva roky poté získal titul PhDr.¹¹. V roce 1959 se stal docentem arabistiky a etiopistiky, v roce 1966 získal titul kandidáta věd (CSc.), dva roky poté

byl jmenován mimořádným profesorem a roku 1980 se stal řádným profesorem semitské filologie.¹² Zajímavostí jistě je, že titul profesora mu byl několik let upírán.¹³

Záběr zájmů prof. Petráčka byl velmi široký, protože je nsnadné tuto část uchopit ke zpracování. Velkou část jeho konání tvořila pedagogická činnost, které vždy přikládal velký význam a za doby působení na fakultě vychoval celou generaci vynikajících arabistů, z čehož plyne, že většina jeho přednášek se vztahovala k oboru arabistiky - jednalo se o přednášky o arabské gramatice a o teorii arabského jazyka, klasické, lidové a moderní arabské literatuře. Mezi další významné přednášky patřily ty věnované srovnávacímu studiu semitských jazyků. Za zmínění jistě stojí i dlouholetá pedagogická činnost na Jazykové škole v Praze.¹⁴ Ke své přednáškové činnosti přidal i publikační pedagogickou činnost vydáním *Učebnice spisovné*

⁹ OLIVERIUS, J.; VAVROUŠEK, P.; *In memoriam Karel Petráček (1926-1978)*, s. 159

¹⁰ OLIVERIUS, J.; *Šedesát let profesora Karla Petráčka*, s.53

¹¹ Disertační práce pojednávala o životě a díle básníka al-Ahwas al-Ansári

¹² FILIPSKÝ, J., kol.; *Čeští a slovenští orientalisté, afrikanisté a iberoamerikanisté*, s.380

¹³ Prof. Petráček nebyl nikdy politicky aktivní, proto možné odpírání titulu ze strany komunistické vlády.

Informace o upírání udělení profesorského titulu vychází z rozhovoru s doc. Petráčkem

¹⁴OLIVERIUS, J.; *Šedesát let profesora Karla Petráčka*, s.54

*arabštiny*¹⁵, skripta věnující se arabské literatuře¹⁶ či práci zabývající se arabské filologií.¹⁷

Zajímavou pedagogickou aktivitou prof. Petráčka byla trenérská aktivita v lukostřelbě. Působil jako trenér lukostřeleckého oddílu *Arcus*, kde mimo jiné trénoval svého syna Vojtěcha. Od základní lukostřelby dovedl sportovce až k reprezentování Československé republiky. Trénink probíhal na střelnici ve Vršovicích, oddíl *Arcus* jezdil na soutěže po celé republice, ale také do zahraničí (Polsko, Východní Německo). Prof. Petráček též sepisoval lukostřeleckou teorii, která vycházela např. z japonské či zen lukostřelby. V neposlední řadě působil v asociaci trenérů lukostřelby.

18

Je důležité zmínit, že jako pedagog vždy působil otevřeně a kolegiálně. Jeho žáci i kolegové docházeli k němu domů (v té době již bydlel na Letné), kde diskutovali a řešili studijní i badatelskou problematiku.

Dalším pozoruhodným aspektem života prof. Petráčka jsou bez debat jeho zahraniční cesty, které byly samozřejmě omezeny tehdejší politickou situací v Československu. Jedna z jeho prvních velkých zahraničních cest vedla v roce 1968 do Alžírsko, kde strávil se svou rodinou období v období od poloviny července do poloviny srpna.¹⁹ Další cesty již podnikal bez rodiny, např. do Egypta v 60. letech (s českými egyptology; zde byl u přesunu chrámu Abú Simbel a mohl přímo pozorovat proces změn v násirovském Egyptě²⁰), Súdánu nebo Etiopie. Poslední velkou zahraniční výpravu absolvoval do Egypta v době Jomkipurské války v roce 1973. Poté cestoval pouze po Evropě na různé konference (převážně do Německa).

Mezi celoživotní zájmy patřila archeologie (s rodinou cestoval po sídlištích po celé republice), hudba - od mládí hrál v kapele na bubny, a výpočetní lingvistika -

¹⁵ Dva díly; první v roce 1958, druhý v roce 1962

¹⁶ Např. PETRÁČEK, K.; *Z dějin literatur Asie a Afriky. II., Literatury Předního východu : arabská literatura* či *Arabská literatura stará a moderní*

¹⁷ PETRÁČEK, K.; *Základy gramatického systému spisovné arabštiny*

¹⁸ Čerpáno z rozhovoru s doc. Petráčkem

¹⁹ S manželkou, se kterou se seznámil v roce 1954, a svým synem

²⁰ Z této výpravy vychází kniha *Myšlenkové proudy v současném Egyptě*

sbíral práce na toto téma, ale nijak jej nerozvíjel. V neposlední řadě byl jedním z největších zájmů rozvoj a vývoj jazyků a teorie prajazyka.²¹

Profesor Petráček byl dlouhodobě nemocný - trpěl akromegalií, která se projevuje zvýšenou produkcí růstového hormonu (somatotropin) a je nejčastěji způsobena nádorem hypofýzy²². Tato příčina nemoci byla diagnostikována i u prof. Petráčka, který se proto podrobil operaci a ozařování. Jeho zdravotní stav v něm zanechával pocit nedostatku času, přecež pracoval velmi intenzivně.²³ Snažil se být vždy racionální a potlačovat emoce²⁴, což samozřejmě neprospívá zdraví člověka.²⁵ Později se objevily další zdravotní problémy (s ledvinami, se srdcem), které nakonec vyústily v mozkovou příhodu, která se mu stala osudnou dne 1.7.1987.²⁶

Náhlý odchod prof. Petráčka byl velkou ztrátou pro československou orientalistiku²⁷, rodinu i přátele. Profesor Petráček po sobě zanechal rozsáhlé dílo, z velké části již publikované. Poměrná část však stále čeká na zpracování, což je dle mého výzva pro badatele současnosti. Nepřehlédnutelným faktem též zůstává skutečnost, že prof. Petráček vychoval celou generaci arabistů, díky níž je současná česká arabistika na vysoké úrovni a pyšní se řadou úspěchů.

3. Dílo prof. Karla Petráčka

Dílo, které zůstalo po K. Petráčkovi, lze označit za poměrně rozsáhlé. Můžeme si jej rozdělit podle dvou různých úhlů pohledu. Jedním je jeho literární činnost samotná, tedy Petráčkovy knihy, studie, časopisecké články, překlady, aj. Druhým, stejně důležitým odkazem tohoto autora, je pedagogická činnost, kterou za svůj život vykonal. Objektivní zhodnocení pedagogického dědictví profesora Petráčka není

²¹ Čerpáno z rozhovoru s doc. Petráčkem

²²CHAPMAN, I.; *Acromegaly and Gigantism*, □Online□.

²³ Podle slov doc. Petráčka pracoval neustále doma i na chatě ve Zbořeném Kostelci nedaleko Týnce nad Sázavou.

²⁴ Ty reflektoval do soukromé poezie, kterou psal

²⁵ Tento názor zakládám na mnoholetém studiu díla Ericha Fromma. Srovnej. *Lidské Srdce, Mít nebo být, Umění být* a jiné.

²⁶ Čerpáno z rozhovoru s doc. Petráčkem

²⁷ Redakce Nový Orient; *Profesor Petráček stále mezi námi*, s.238

snadným úkolem, ale výčet jmen současných orientalistů/arabistů, kteří byli jeho žáky a které nyní považujeme za “základní kameny” české orientalistiky/arabistiky, hodnotím jako dostatečný důkaz. Například J. Oliveriuse inspiroval ke studiu egyptské literatury²⁸ a další ke studiu arabského jazyka.

Jelikož publikovaných prací a děl profesora Petráčka je opravdu velmi mnoho, rozhodl jsem se, že je nebudu kompletně uvádět v této části mé práce²⁹ a omezím se tedy pouze na knižní publikace, seřazené chronologicky podle roku vydání.³⁰

3.1 Knižní publikace

📖 *Arabská čítanka I.*, Praha 1955

📖 *Příručka hovorové arabštiny jemenské*, Praha 1956

📖 *Cvičebnice spisovné arabštiny*, 1957-59

📖 *Učebnice spisovné arabštiny*, Díl I. Praha 1958

📖 *Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava*, Bratislava 1961, (spoluautory publikace jsou J. Blaskovics a R. Veselý)

📖 *Učebnice spisovné arabštiny*, Díl II., Praha 1962

📖 *Arabská čítanka*, Praha 1962; jedná se druhé vydání čítanky z r. 1955
vydané ve spolupráci s S. Pantůčkem

📖 *Arabská moderní literatura I.*, Praha 1962; dalšími autory: J. Oliverius, R. Veselý, S. Krátlová, S. Pantůček, E. Zúbková, I. Hrbek; redakce K. Petráčka

📖 *Učebnice spisovné arabštiny I-II*, Praha 1962

📖 *Z dějin literatur Asie a Afriky, Slovesnost a literatura severní a severovýchodní Afriky*, Praha 1963; vydané ve spolupráci s S. Pantůčkem pod redakcí O. Krále

📖 *Z dějin literatur Asie a Afriky, Arabská literatura*, Praha 1964, pod redakcí O. Krále

📖 *Arabská moderní literatura II.*, Praha 1964; dalšími autory: J. Oliverius, S. Pantůček, M. Fiedler, L. Drozdík; redakce K. Petráček

²⁸ Zjištěno v rozhovoru s prof. Oliveriusem

²⁹ Celé dílo je uvedeno v příloze č.2

³⁰ Zdrojem pro tuto kapitolu jsou: VAVROUŠEK, P., OLIVERIUS, J.; *Die Bibliographie von Karel Petráček 1948-1985*; FILIPSKÝ, J.; *Čeští a slovenští orientalisté, afrikanisté a iberoamerikanisté*; katalog Národní knihovny, internetová databáze Worldcat.org a vlastní knihy K. Petráčka

- 🕌 *Etiopie*, Praha 1964
- 🕌 *Učebnice spisovné arabštiny I-II*, Praha 1965; zde se jedná o druhé vydání (první pochází z roku 1962, viz výše.)
- 🕌 *Drei Studien über die semitistische Volkspoesie*, Praha 1966
- 🕌 *Muhammad*, Praha 1967, spoluautorem I. Hrbek
- 🕌 *Islám a obraty času*, Praha 1969
- 🕌 *Myšlenkové proudy v současném Egyptě*, Praha 1969; spoluautorem J. Oliverius
- 🕌 *Mahomet*, Warszawa 1971; spoluautorem I. Hrbek
- 🕌 *New methods of analysis in Oriental and African studies*, Praha 1972; spoluautory J. Vochala, L. Venyš, editorem K. Petráček
- 🕌 *Základy gramatického systému spisovné arabštiny*, Praha 1977
- 🕌 *Hadíqat al-amal. Antúlúdzijá aš-šicr at-tšíkí* [Zahrada naděje. Antologie české poezie], Bejrút 1978; spoluautorem je libanonský básník M. Sulejmán
- 🕌 *Arabská literatura stará a moderní*, Praha 1984
- 🕌 *Překlady z jazyků islámského Předního východu*, Praha 1984
- 🕌 *Altägyptisch, Hamitosemitisch und ihre Beziehungen zu einigen Sprachsfamilien in Afrika und Asien*, Praha 1988
- 🕌 *Úvod do hamitosemitské (afroasijské) jazykovědy*, 2 sv., Praha 1989
- 🕌 *Základy gramatického systému spisovné arabštiny*, Praha 1991

3.2 Překladatelské publikace

- 🕌 *Tři zvonečky*. Arabské lidové ukolébavky a říkadla, Praha 1952; spoluautorkou V. Kubíčková
- 🕌 *Abú Alí Ibn Síná. Avicenna: Z díla*, Praha 1954 ; spoluautorkou V. Kubíčková
- 🕌 *U studny Zem Zem*, Praha 1954; spoluautorkou V. Kubíčková
- 🕌 *Džbán žízně*. Stará arabská poezie, Praha 1966; spoluautorkou J. Štroblová
- 🕌 *Román o Antarovi*. Staroarabská romance, Praha 1968; spoluautorkou J. Štroblová
- 🕌 *Táhá Husajn: Kniha dní*, Praha 1974
- 🕌 *Zelená lampa poezie*. Výbor ze současných arabských básníků, Praha 1974
- 🕌 *Cestou karavan*, Praha 1975

📖 *Básníci pouště*. Arabská poetika devíti staletí, Praha 1977

📖 *Palestinská je flétna má*. O smyslu palestinské poezie odporu, Praha 1987

4. Publikace o arabské literatuře

V této kapitole bych se rád zabýval publikacemi,³¹ které se věnují arabské literatuře. V první části pojednám o publikacích, jež jsou od jiných autorů, a v druhé části se budu již plně věnovat teoretické literární práci prof. Petrářka.

Než přejdu k zmapování výše zmíněných prací, dovolil bych si upozornit na jistou ignoraci či marginalizaci arabské literatury v publikacích věnujících se literatuře. Například publikace literárního historika a teoretika Felixe Vodičky *Svět literatury* zmiňuje literaturu Orientu, která ovšem zahrnuje pouze literaturu indickou, perskou a čínskou.³² Výčet tedy zapomíná na literaturu arabskou i literaturu japonskou. Pokud bychom se zaměřili na středoškolské vzdělávací publikace, zde se již objevuje arabská literatura alespoň v drobných zmínkách. Uvedme například publikace Marie Sochorové. Její *Literatura v kostce* zmiňuje arabskou středověkou literaturu, kterou zastupuje *Korán* a kniha *Tisíc a jedna noc*,³³ a v novějším vydání se objevuje i Ibn Síná.³⁴ Nezmiňuje tak existenci bohatého básnického dědictví, které ovšem zmiňuje ve své publikaci *Dějepis I v kostce*, kde upozorňuje na lyrické a epické básnictví a arabského básníka Abú Núwase.³⁵ Je tedy zajímavé, že Sochorová má povědomí o arabské poezii, ale uvádí ji pouze v publikaci dějepisné, přestože se jedná o jeden z nosných prvků arabské literatury.

Rozhodně na tomto místě nechci vinit autory těchto publikací, dle mého názoru je úkolem arabistů zabývajících se literaturou, aby se snažili o širší povědomí o arabských dílech. I já sám si kladu za cíl arabskou literaturu přiblížit veřejnosti a

³¹ Z povahy mé práce zde zaměřuje pouze na publikace v českém jazyce, pomíjím i časopiseckou tvorbu, a to především z důvodů časové náročnosti a také pro to, že se nejedná o nosné materiály pro mou práci.

³² VODIČKA, F., kol.; *Svět literatury*, svazek I., s.81

³³ SOCHROVÁ, M.; *Literatura v kostce*, 1996, s.11

³⁴ SOCHROVÁ, M.; *Literatura v kostce*, 2007, s.26

³⁵ SOCHROVÁ, M.; *Dějepis I v kostce*, s.92

tohoto lze dosáhnout velmi dobře právě jejím zahrnutím do jak středoškolských, tak všeobecně literárních publikací.

Nelze však opomíjet encyklopedické počiny, které se v dřívější době těšily většímu zájmu než dnes. Pravděpodobně největším dílem tohoto žánru jest monumentální dvacetiosmi svazkový *Ottův naučný slovník*, jež může být svou mohutností srovnáván s největší tištěnou encyklopedií své doby *Encyclopædia Britannica*. Vycházel v letech 1888-1909. Pojmu “Arabie” je věnováno mnoho stran a zahrnuje geografii, historii, literaturu, jazyk, geologii, podnebí a mnoho dalšího.³⁶ Pojem zpracovalo několik autorů, z nichž nejvíce se na něm podílel Rudolf Dvořák, který je taktéž autorem pojednání o literatuře.³⁷ Cituji pouze část toho, jak Rudolf Dvořák hovoří o arabské poezii:

*“Poesie jest nejen jediným duševním plodem arabským v době té, nýbrž i předchůdcem veškeré ostatní duševní činnosti Arabů vůbec.”*³⁸

Celý pojem poměrně obsáhle informuje o arabské literatuře a Arábii jako takové, i když je nutné zmínit určitou tendenčnost, kdy například autoři přebírají myšlenku Renana, že *“islám na tisíc mil jest vzdálen všeho, co uvykli jsme nazývati racionalismem nebo vědou.”*³⁹ I přes tuto tendenčnost se jedná o dobrý informační zdroj své doby.

4.1 Publikace o arabské literatuře z pera ostatních autorů

Nyní se dostáváme k publikacím, které se věnují arabské literatuře. První publikací z českého prostředí o arabské literatuře je dílo *Přehled literatury a slovesnosti arabské*, které pochází z pera málo známého orientalisty Jana Edmunda Schneidera. Dochoval se pouze rukopis z roku 1847⁴⁰, který nebyl nikdy vydán, proto si nenašel cestu k většímu počtu čtenářů, nebudu se mu tedy nijak blíže věnovat.

³⁶ Arabie. In: *Ottův slovník naučný. Díl první*, s.563-580

³⁷ Tamtéž, s.570-577

³⁸ Tamtéž, s.570

³⁹ Tamtéž, s.570

⁴⁰ Ten je nyní ve vlastnictví knihovny Národního muzea

Druhá publikace, již rozšířená mezi početnou čtenářskou základnu, představuje mohutné dílo *Illustrované dějiny literatury všeobecně*, jež bylo publikováno roku 1881 a pochází z pera pedagoga, spisovatele, překladatele a ředitele obecného gymnázia v Pelhřimově, Václava Petru (1841-1906).⁴¹ Arabská literatura je zde zpracována na několika stranách a z díla jasně vyzařuje autorova informovanost.⁴² Co se poezie týče, dočteme se o nejstarším básnictví, o rázu beduínského básnictví, o nejstarších básnících předislámské doby (al-Muhalhil, aš-Šanfara)⁴³, nejstarších básnických sbírkách (al-Hamása)⁴⁴ a dalších podrobnostech jako vlivu vzniku islámu na básnictví a o básnictví v době islámské.⁴⁵ A jak V. Petru podotýká:

“nebylo ve středověku vědy, v níž by se nebyli Arabové zdárně pokusili: pěstovali zajisté země- a dějepis, medicínu, chemii, botaniku, filosofii, matematiku, astronomii, bohosloví a ve všech těchto oborech měli znamenité učence a spisovatele. Křesťanští národové chodili k nim v té době pro učenost a rozum!”⁴⁶

Z díla se dozvíme informace i o arabském dějepisectví, národopise, filosofii, matematických vědách, teologii, právnictví a filologii.⁴⁷ Dílo V. Petru je jedním z prvních vzhledů do arabské literatury, proto jej považuji za velmi přínosný počín.

Ač následovalo období tvorby významných osobností orientalistiky, jakými byli například Rudolf Dvořák a J. B. Košut, kteří měli zájem o arabskou literaturu (viz. kapitola 6. Překlady poezie), publikace o arabské literatuře spatřily světlo světa až v roce 1962, další dvě pak následovaly v roce 1964.⁴⁸ S. Pantůček poté vydal v roce 1978 svou knihu *Literatury severní Afriky: Alžírsko, Tunisko, Maroko, Libye*, která čtenáři přibližuje literaturu Maghrebu.

⁴¹ Ottův slovník naučný. Devatenáctý díl, s. 650

⁴² Bohužel neuvádí, odkud své informace čerpal.

⁴³ V přepisu V. Petru: Mohalhal = al-Muhalhil, Sanfara = aš-Šanfará

⁴⁴ Autorem první byl Abú Tammám, autorem druhé al-Buhturí (V přepisu V. Petru: Abu Temmam = Abú Tammám, Bochteri = al-Buhturí)

⁴⁵ PETRŮ, V.; *Illustrované dějiny literatury všeobecně*, s.113-118

⁴⁶ Tamtéž, s.116

⁴⁷ Tamtéž, s.118-126

⁴⁸ O těchto třech publikacích viz. níže.

Dle mého názoru nejdůležitější publikace současnosti v českém jazyce věnující se arabské literatuře pochází z pera Jaroslava Oliveriuse. Jsou jimi *Svět klasické arabské literatury* (1995) a *Moderní literatury arabského Východu* (první vydání 1995, druhé 2015). Obě publikace považuji za nevyčerpatelný zdroj informací a plnohodnotnou bránu do světa arabské literatury od jejích počátků do současnosti.

4.2 Publikace o arabské literatuře z pera K. Petráčka

První publikací Karla Petráčka věnující se arabské literatuře byla v roce 1962 *Arabská moderní literatura* část první⁴⁹ následně část druhá a v roce 1964⁵⁰. Poté spolu s S. Pantůčkem vydává *Z dějin literatur Asie a Afriky VII - Slovesnost a literatura severní a severovýchodní Afriky* (1964). Petráček se zde zabývá slovesností obyvatel východní Sahary, či literaturou severovýchodní Afriky (Kušitů, Etiopů). Pantůčkovým oborem je především slovesnost berberů.⁵¹

Z roku 1964 pak pochází kniha *Z dějin literatur Asie a Afriky II.* s podtitulem *Arabská literatura*. Toto dílo shrnuje na svých 112 stranách arabskou literaturu od jejího počátku až do současnosti. Kniha se zaměřuje na vztahy mezi společnostmi literaturou, využívá třídní aspekt a národnostní aspekt k definování arabské literatury. Naopak nezabývá se periodizací dějin arabské literatury, která dle autora plyne ze samotného textu sama.⁵²

V bibliografii je ještě uvedena kniha *Arabská literatura stará a moderní* (Praha 1984, 51 stran), avšak tuto publikaci se mi nepodařilo fyzicky dohledat, proto ji nijak blíže nerozebírám.

⁴⁹ V těchto skriptech jsou dalšími autory: J. Oliverius, R. Veselý, S. Krátilová, S. Pantůček, E. Zúbková, I. Hrbek; redakce K. Petráčka

⁵⁰ V těchto skriptech jsou dalšími autory: J. Oliverius, S. Pantůček, M. Fiedler, L. Drozdík; redakce K. Petráček

⁵¹ PETRÁČEK, K., PANTŮČEK, S.; *Z dějin literatur Asie a Afriky VII Slovesnost a literatura severní a severovýchodní Afriky*

⁵² PETRÁČEK, K.; *Z dějin literatur Asie a Afriky II.*, s. 1-2

5. Překlady prozaické

Překladatelské dílo prof. Petráčka se z větší části zaměřuje na poezii, a proto se v části věnované překladům beletrie⁵³ setkáme pouze se třemi samostatnými publikacemi⁵⁴, řazení knih je chronologické. Z důvodu rozsahu daného typem mé práce a jejího zaměření spíše na překlady poezie, neuvádím, jako v kapitole 6. Překlady poezie, prozaické překlady ostatních překladatelů, jelikož by mě to odvádělo od cílů, které jsem si pro svou práci stanovil.⁵⁵

5.1 Z díla / Abú Alí ibn Síná - Avicenna, 1954⁵⁶

Abú Alí ibn Síná, zkráceně Ibn Síná (používaná je i latinská verze jeho jména Avicenna)⁵⁷, byl jedním z nejvýznamnějších islámských středověkých vzdělavců a jedním z největších filosofů pre-moderní éry.⁵⁸ Mehdi Aminrazavi charakterizuje velkolepé dílo, které zanechal Ibn Síná, třemi hlavními myšlenkami. Zaprvé, vesmír je produkt emanace z Boha, který je zdrojem bytí. Bůh je prvním rozumem, z něž emanuje rozum druhý a proces dovršuje rozumem desátým, který většina islámských filosofů ztotožňuje s andělem Džibrílem⁵⁹. Z toho vychází druhá hlavní myšlenka, že sublunárnímu světu vládne tento aktivní (desátý) rozum. Třetí myšlenkou je, že existují tři podstaty, jimiž jsou rozum (عقل, 'aql), duše (نفس, nafs) a tělo či těleso (جسم, džism).⁶⁰

Po tomto krátkém uvedení do literární činnosti Ibn Síná přejdeme k překladům do českého jazyka a následně k samotnému překladu prof. Petráčka ve spolupráci s PhDr. V. Kubičkovou. Jeho prvním přeloženým dílem byla *Knihla definic*, kterou do

⁵³ Pojem beletrie chápu v jeho moderním pojetí, tedy zahrnující pouze uměleckou prózu; viz pojem "beletrie" in *Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích. 1, A/B*; s. 352

⁵⁴ Do svého přehledu nezahrnuji překlady povídek či krátkých beletristických úryvků publikovaných časopisecky.

⁵⁵ K tomuto tématu viz. KUDLÁČKOVÁ, Z.; *Z průpovědí arabských a jiné publikace*.

⁵⁶ V případě této knihy se může objevit oprávněná kritika, že se nejedná o beletristické dílo. Obsahuje historickou studii, biografii a autobiografii, překlad odborný, beletristický i poetický. Svou rozličností ji tedy lze jen těžko zařadit. Své rozhodnutí zařadit ji do této kategorie obhajují v úvodu své práce.

⁵⁷ V další fázi své práce budu používat zkrácenou verzi jména, tedy Ibn Síná

⁵⁸ RIZVI, Sajjad H.; *Avicenna (Ibn Sina) (c. 980 - 1037)*, □Online□.

⁵⁹ Archanděl Gabriel

⁶⁰ AMINRAZAVI, M.; *Avicenna (Ibn Sina)*. In MCGREAL, I.; *Velké postavy Východního myšlení: slovník myslitelů*, s.

českého jazyka přeložila z arabského originálu J. Štěpková v roce 1954. V témže roce vyšla kniha *Z díla/ Abú Alí ibn Síná -Avicenna*⁶¹. Posledním překladatelským příspěvkem (2006) je prozatím *Knih o první filosofii neboli božské vědě I, 1-2*.⁶² v knize *Metafyzika jako věda: Ibn Síná a Ibn Rušd ve scholastické diskusi* od M. Otiska a R. Psíka. Za zmínku jistě stojí i překlady biograficky laděných knih od I. Bogdanova⁶³ a A. A. Kadyrova.⁶⁴

A nyní k samotné knize *Z díla*, přeložené V. Kubíčkovou a K. Petráčkem, která vyšla roku 1954 v nákladu 2200 výtisků. Kniha je biografickým zobrazením života Ibn Síny⁶⁵ s nástinem historického kontextu jeho doby⁶⁶. Následuje vylíčení arabské filosofie podle Ibn Síny, autorem jejího překladu je Karel Petráček a poté vybrané překlady z díla taktéž od Petráčka a překlady poezie od Věry Kubíčkové. Českému (československému) čtenáři se tak dostal do rukou první, a na dlouhou dobu jediný, vhléd do díla významného středověkého vzdělance, za což jistě patří oběma autorům/překladatelům nejen mé uznání. V současném kontextu však tato publikace vykazuje značně tendenční dobové pojetí, na což ve své práci upozorňuje například I. Ramadan.⁶⁷ Autorům vyčítá mimojiné “nepřijatelnou generalizaci a schematickým výkladem, kdy Arabové jsou v kontextu arabsko-islámské vzdělanosti v Umajjovském chalífátu označováni za zpátečnické nacionalisty s nepatrným zájmem o jakékoliv vědění”.⁶⁸ Autoři také příkládají úspěchy filosofie, medicíny a celkového vědění Peršanům, líčení Arabů je místy rozporuplné, například “nekulturní etnikum”, jindy však “jako osvícení patroni učenosti”.⁶⁹ Jednou z dalších výtek Ramadana je, že se Petráček projevuje ve svém výzkumu vztahu mezi vírou a věděním rozpolceně, tedy že “je islám neslučitelný se svobodným badatelským úsilím učenců středověkého období, což je v rozporu s pasážemi, kde vyzdvihuje například úlohu abbásovských

⁶¹ Dále již jen “Z díla”

⁶² Z latinského *Liber De philosophia prima sive scientia divina I, 1-2* přeložil R. Psík

⁶³ *Avicenna: historická studie*, Praha: Avicenum, 1978

⁶⁴ *Abú Alí Ibn Síná*, Praha: Avicenum, 1988

⁶⁵ Třetí kapitola knihy *Životopis Ibn Sínův*, in *Z díla*, překl. K. Petráček

⁶⁶ Druhá kapitola *Arabský chalífát v době Ibn Sínově*, in *Z Díla*, V. Kubíčková

⁶⁷ RAMADAN, I.; *Středověká arabsko-islámská medicína: Dějiny interpretací*

⁶⁸ Tamtéž, s.113

⁶⁹ Tamtéž, s.113

chalífů, coby patronů rozvoje vzdělanosti.”⁷⁰ Z moderního hlediska se tedy kniha jeví jako dílo tendenční, avšak překlady uvedené v knize jsou dle mého názoru stále užitečné pro základní vhléd do díla velkého učence Ibn Síny a nadále zůstávají jedinými poetickými, beletristickými a autobiografickými překlady Ibn Síny v českém jazyce.

5.2 Román o Antarovi (1968)

Lidový *Román o Antarovi* je hrdinská epopěj zachycující Antara, staroarabského básníka, a jeho fantastické a hrdinské příběhy. Symbolicky v osobě Antara spatřujeme sílu, chrabrost a bojovnost, které jsou považovány za beduínské ctnosti.⁷¹ V románu se tak setkáme s oceněním rytířství, věrnosti, ochrany žen a chudých a dalších charakteristických prvků v té době ceněných.⁷² Důležitým rysem Antara je též jeho vytrvalost v lásce ke své milované Able.⁷³

Překlad vychází z šestisvazkového vydání *Sírat Antarat ibn Šaddád*, vydaného v Bejrútu v letech 1883-1885. Petráček vycházel z prvních dvou svazků (zhruba 767 stran).⁷⁴ Jak se lze dočíst v překladatelské poznámce, pro srozumitelnost došlo pouze k drobnému zásahu do knihy. Máme před sebou překlad, který si nedává za cíl akademický překlad, jakým je například jeden z nejlepších světových překladů knih *Tisíce a jedné noci* od Felixe Tauera, nýbrž překlad snažící se přiblížit příběh současnému čtenáři⁷⁵, a tohoto cíle bylo dle mého názoru dosaženo.

5.3 Kniha Dní - Tahá Husajn (1974)

*“Vzpomínám na jeho hlas, zvučící melodicky jako zvon ulitý z dobrého kovu, téhož kovu, do něhož je vycizelována tradičně pravidelná osnova jeho Knihy dní. A přece i tato oživená tradice znamenala novou etapu v rozvoji arabské moderní literatury.”*⁷⁶

⁷⁰ Tamtéž, s.117

⁷¹ OLIVERIUS, J.; *Svět klasické arabské literatury*, s. 364

⁷² *Román o Antarovi: staroarabská romance, překl. K. Petráček*; s. 287

⁷³ Tamtéž, s.285

⁷⁴ Tamtéž, s.295

⁷⁵ Tamtéž, s 295-296

⁷⁶ PETRÁČEK, K.; *Duchovní představitel probouzejícího se Egypta*. In HUSAJN, T.; *Kniha dní*, s.142

Tahá Husajn (1889-1973) byl egyptský spisovatel a intelektuál a v arabské literatuře je jedním ze třech svědků ztemnělých zákoutí našeho světa.⁷⁷ *Kniha dní* je, spolu s knihou *Volání hrdličky*, jednou z jeho nejvýznamnějších knih.⁷⁸ *Kniha dní* se snaží realisticky zachytit nejen autorův život, ale taktéž zobrazuje egyptskou společnost a prostředí dané doby, jedná se tedy o autobiografické dílo.

Originál vyšel původně ve třech částech. První část vycházela v časopisu *al-Hilál* (od 26.1.1926 -7.1.1927) knižně poté roku 1929. Druhá část byla publikována v roce 1940 a třetí část vyšla časopisecky v *Acher Sa'a* (آخر ساعة), knižně byly vydány všechny tři části roku 1967.⁷⁹ Arabská knižní vydání se ve svém rozsahu různí,⁸⁰ a proto je obtížné bez přečtení každého z nich posoudit, do jaké míry je Petráčkův překlad, který čítá 141 stran, zkrácen.

Zajímavé hodnocení knihy přinesla Z. Kudláčková ve své knize *Z průpovědí arabských: historie a současnost českého překladu z arabštiny*, toto hodnocení bych si dovolil krátce shrnout. Upozorňuje na skromný, leč přínosný, poznámkový aparát počítající s čtenářem neznalým muslimského prostředí a drobné zasahování do originálního textu pomocí vnitřních vysvětlivek k odstranění nejasností. Poukazuje na zachování některých slov nepřeložených (Alláh, minbar, ifrít) pro navození exotického prostředí. Zuzana Kudláčková označuje jako jednu z nejvýraznějších kvalit Petráčkova překladu přirozenost češtiny bez interferencí z arabské syntaxe, s výjimkou opakování shodných začátků vět, kterou K. Petráček zachoval. Celkově překlad hodnotí z dobového hlediska i dnešního pohledu jako zdařilý.⁸¹ K tomuto názoru se já též přikláním.

6. Překlady poezie

“Báseň je onen druh skladby, který si narozdíl od vědeckého díla za bezprostřední cíl klade počitek, a ne pravdu a od všech ostatních děl (což s nimi má společné) se

⁷⁷ Tamtéž, s.139

⁷⁸ Do češtiny přeložil I. Hrbek

⁷⁹ MALTI-DOUGLAS, F.; *Blindness and Autobiography*, s.3

⁸⁰ Srovnej různá vydání knihy na: <https://www.goodreads.com/work/editions/3410520>

⁸¹ KUDLÁČKOVÁ, Z.; *Z průpovědí arabských: historie a současnost českého překladu z arabštiny*, s.73-76

odlišuje tím, že z celku vytěží takový požitek, jaký je v souladu s jednotlivými samostatnými požitky z každé jednotlivé části skladby.”

S. T. Coleridge⁸²

V této kapitole se budu věnovat třem okruhům překladů poezie. Nejprve krátce zmíním překlady české prózy a poezie do arabského jazyka - hlavně z důvodu spoluautorství profesora Petrůčka na jedné publikaci. V dalších dvou, respektive čtyřech podkapitolách pojednám o překladech staroarabské poezie a moderní arabské poezie. V částech věnujících se moderní arabské poezii navíc vyčleňuji překlad palestinské poezie zejména pro její vlivnost.

Než přejdu k samotným podkapitolám, rád bych se v krátkosti zmínil o inspiraci arabské/islámské literatury pro českou literaturu. Mnoho českých básníků se v historii orientalistiky podílelo na překladech, básníci také však tvořili vlastní díla inspirovaná arabskou a perskou literaturou.⁸³ Jedním z nejslavnějších českých básníků inspirovaných blízkovýchodní literaturou a prostředím orientálním byl Jaroslav Vrchlický, který vykresloval arabský svět v několika svých básních, uvedu například část básně nazvané *Legenda Pouště*:

*“Omar, velký kalif, prorok Mahometa,
v samotě se cvičil k podmanění světa.*

*V modlitbách a bdění žil na pouště svahu,
slunce pozoroval i hvězd bludnou dráhu.*

*Sněním tužil ducha, tělo mořil posty,
a jen lvové pouště byli jemu hosty.*

*Po probdělé noci jednou v jitra době,
mdlý a unavený pravil Omar k sobě:*

*Hlasně zvučí modlitba má stálá
od večera k ránu: Veliký jest Alláh!*

....⁸⁴

⁸² COLERIDGE, S. T.; *Biographia Literaria*, in HRON, Z.; *Jezerní Básníci: William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge, Robert Southey*, s.143

⁸³ KOPECKÝ, R.; BAHBOUH, CH.; *Co je dobré vědět o arabském a islámském světě*, s.289

⁸⁴ VRCHLICKÝ, J.; *Legenda pouště*, in. *Duch a svět: Básně Jaroslava Vrchlického*, s.85

Jako další české spisovatele inspirované arabským světem a jeho literaturou mohu uvést například Julia Zeyera, Josefa Václava Sládka, Adolfa Heyduka a další.⁸⁵

6.1 Překlad české prózy a poezie

Překlad českých děl/autorů do orientálních jazyků má dlouholetou tradici. Karel Petráček zmiňuje příklad Petra Goliuse pobývajícího v letech 1639-60 v Sýrii, kde údajně do arabštiny přeložil část Komenského *Brány jazyků* (tedy *Janua linguarum reseta* či *Dvěře jazyků otevřené*⁸⁶), avšak překlad se ztratil.⁸⁷ Věrohodnost existence tohoto překladu se opírá o Komenského zájem o Orient a výzkum českých badatelů.⁸⁸

Postihnout veškeré překlady je prakticky nemožné a ani si to nevymezují za svůj cíl, avšak rád bych zmínil alespoň pár děl přeložených do arabštiny pro ilustraci. Tak například v roce 1987 vydalo nakladatelství *Dar Kermal* knihu “الجدّة” (*al-džadda*), tedy *Babička* Boženy Němcové. V roce 1959 vyšlo “حرب مع السمندر” (*harb ma as-samandari*), tedy *Válka s Mloky* od Karla Čapka.⁸⁹ O Čapkově oblíbenosti jistě svědčí i další překlady - “الأم” (*al-ummu; Matka*), “المرض الأبيض” (*al-maradu al-abjadu; Bílá nemoc*)⁹⁰, nebo nedávno vyšlé “حكايات بين جعبة وأخرى” (*hikájátun bajna dža'batin wa uchrá; Povídky z jedné a druhé kapsy*).⁹¹

Překladu se dočkaly nejen prozaické práce, ale i díla básnická. Jedním ze význačných překladů je například “أن تكون شاعرا” (*An takúnu šá'iran; Býti básníkem*)⁹² od Jaroslava Seiferta. Ale to hlavní, co v této práci zajímá mě je antologie české poezie “حديقة الأمل” (*hadíqatu al-amalu; Zahrada naděje*), vydaná v Bejrútu v roce 1978, kterou sestavil a přeložil libanonský básník M. Sulajmán ve spolupráci s Karlem Petráčkem.⁹³ Jedná se o ojedinelou sbírku, výběr básníků je opravdu široký a arabský čtenář se zde setká například s S. K. Neumannem, Fráňou Šrámkem, Vladimírem Holanem, Františkem Hrubínem, Josefem Suchým, Jarmilou Urbánkovou a dalšími.⁹⁴ Některé z ukázek jsem použil pro svou komparaci v osmé kapitole.

⁸⁵ KOPECKÝ, R.; BAHBOUH, CH.; *Co je dobré vědět o arabském a islámském světě*, s.298

⁸⁶ NOVÁK, J. V.; *Jan Amos Komenský, jeho život a spisy*, s.165

⁸⁷ PETRÁČEK, K.; *Překlady z jazyků islámského Předního východu*, s.2

⁸⁸ Tamtéž, s.27

⁸⁹ Zde se nemohu dopátrat vydavatelství. Mým pramenem je internetový portál Irácké národní knihovny a archivů, který uvádí jako nakladatelství “مطبعة جيكوسلوفاكيا” tedy “Československá tiskárna”, avšak zda se jedná o nakladatelství Československý spisovatel či jiné bohužel nemohu dohledat. Viz. záznam “حرب مع السمندر” na stránkách Iraqi National Library and Archives

⁹⁰ Knihy vyšly v nakladatelství Dar Ibn Rushd

⁹¹ Přeložil Burhan Kalak, vydalo Al-Mutawassit

⁹² Vydalo nakladatelství دار المدى (Dar al-madá)

⁹³ SULAJMÁN, M.; *Hadíqatu al-amalu*, s.15-16

⁹⁴ Tamtéž, s.183-188

6.2 Překlady staroarabské poezie - úvod

V této podkapitole bych rád čtenáře seznámil s překlady staroarabské poezie do českého jazyka. Podkapitola je rozdělena na dvě části, přičemž v první části jsou zaznamenány překlady od jiných překladatelů než od prof. Petráčka a v druhé části jsou shrnuty překlady od něho samotného. Nedávám si za cíl poskytnout plný výčet překladů, který by byl velmi náročný, pročež se pokouším vyložit pouze ty dle mého nejdůležitější překlady, které jsou s menším či větším úsilím dostupné i dnešnímu čtenáři.

6.2.1 Překlady staroarabské poezie od ostatních překladatelů

*“Poezii pokládali Arabové za literaturu v pravém smyslu toho slova, poezie byla literární žánr, který plnil estetickou funkci a poskytoval silný umělecký zážitek.”*⁹⁵ Pro poznání této epochy je nezbytnou součástí prostudování staroarabské poezie, protože zastávala důležitou pozici v tehdejší společnosti.⁹⁶ Jeden z jejích největších znalců Theodor Nöldek prý tvrdil, že obtížnost studia je však tak vysoká, že kdo by hledal kromě historické a jazykové hodnoty ještě hodnotu estetickou, jeho úsilí se mu nevyplatí, v čemž v kontextu Karla Petráčka musím nesouhlasit.⁹⁷

Před začátkem své práce jsem pokládal za výhradního překladatele do českého jazyka Karlem Petráčka, byl jsem tedy poměrně překvapen mnoha překlady ostatních orientalistů, zvláště pak přínosem Rudolfa Růžičky.

Překlady staroarabské poezie se v české orientalistice věnovali tři velcí autoři R. Dvořák, J. B. Košut a R. Růžička.

R. Dvořák, zakladatel české orientalistiky, měl rozsáhlé znalosti a jeho zájem se upínal k Blízkému i Dálnému východu. V oblasti, na kterou se zaměřuji, tedy na Blízký východ, vyčnívají dvě jména velkých básníků, o které se R. Dvořák zajímal. Prvním byl Abú Firás(932-968), významný odpůrce velkého al-Mutanabbího.⁹⁸ Rudolf Dvořák zpracoval o Firásovi rozsáhlou monografii v německém jazyce⁹⁹, ze které pak publikoval v českém jazyce článek *Abú Firás, arabský básník a rek X. stol.*¹⁰⁰, ve kterém se objevilo i několik překladů jeho básní. Druhým básníkem byl Abú-l-Alá' al-Ma'rri (973-1057), poeta vrcholu arabské filozofické lyriky.¹⁰¹ Článek s

⁹⁵ OLIVERIUS, J.; *Svět klasické arabské literatury*, s.24

⁹⁶ Tamtéž, s.24-76

⁹⁷ PETRÁČEK, K.; *Džbán žízně: Stará arabská poezie*, s.91

⁹⁸ OLIVERIUS, J.; *Svět klasické arabské literatury*, s.272

⁹⁹ DVOŘÁK, R.; *Abú Firás, ein arabischer Dichter und Held*

¹⁰⁰ Článek měl 21 stran a vyšel ve *Věstníku Královské české společnosti nauk*, 1896

¹⁰¹ OLIVERIUS, J.; *Svět klasické arabské literatury*, s.275

názvem *Slavný básník a myslitel arabský XI. stol. Abul alá*,¹⁰² jenž je záznamem přednášky R. Dvořáka, obsahuje opět několik překladů básnickovy poezie.

Druhým orientalistou byl J. B. Košut, který vlivem nemoci předčasně zemřel ve věku 26 let. Za svůj krátký život však získal titul docenta a byl vůbec prvním docentem orientalistiky na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze.¹⁰³ Z jeho pera pocházejí tři články, týkající se literatury Blízkého východu, z nichž dva obsahují překlady básní. Jedním je *O poesii Arabů před islámem*¹⁰⁴ a druhým *Ze života pěvců a básníků na dvoře chalífa Háruna el-rašída*¹⁰⁵.

Třetím orientalistou byl Rudolf Růžička, jenž byl učitelem Karla Petrálka. U něj se setkáváme s poměrně mohutnou dvoudílnou, respektive trojdílnou, publikací o básníkovi Durajd ibn as-Simma.¹⁰⁶ Jedná se o akademickou publikaci s poznámkovým aparátem k většině básní. Publikace obsahuje i některé další básníky, např. Zuhajr al-Muzaní, Amr as-Simma, Badr bin Ma'šar a další.

Za drobnou zmínku stojí kniha J. Heyduka *Zpívající Arábie*, která je vlastně první antologií staroarabské poezie - nutno k tomu ovšem doplnit, že překlad pochází z francouzských, německých a anglických předloh a jedná se tedy o překlad "z druhé ruky" a jak autor sám podotýká, nejsou to překlady v doslovném smyslu a označuje je za variaci na témata arabských básníků.¹⁰⁷

6.2.2 Překlady staroarabské poezie od K. Petrálka

Jak již bylo několikrát zmíněno, překlad poezie zaujímá v překladatelské činnosti profesora Petrálka majoritní část, obzvláště poezie staroarabská. Pod jeho jménem můžeme nalézt tři antologie poezie, což jej řadí na přední místo v celkovém počtu překladů staroarabské poezie.

První vydanou antologií byl *Džbán žízně* (1966), kterou přebásnila J. Štroblová. Obsahuje nejstarší známou arabskou poezii s připojením Abú Nuwáse a několika básníků z doby umajjovské.¹⁰⁸ Vybral jsem na ukázkou báseň Urwa al-Absiho:

*“ŘÍKAJÍ ŽENY, ŽE JSEM STARÝ,
neboť jsem žil dlouho,
a ony, navzdory svým mužům,
plály touhou.*

¹⁰² Článek vyšel v periodiku *Česká mysl*, 15.6.1916.

¹⁰³ FILIPSKÝ, J., kol.; *Čeští a slovenští orientalisté, afrikanisté a iberoamerikanisté*, s.266-267

¹⁰⁴ Článek vyšel v periodiku *Lumír*, r. 1879

¹⁰⁵ Článek vyšel v periodiku *Lumír*, r. 1880

¹⁰⁶ RŮŽIČKA, R.; *Duraid ben as-Simma. Obraz středního Hidžázu na úsvitě islámu*. Díl první: Život Duraida ben as-Simma, Díl druhý a třetí: Sbírká básní Duraida ben as-Simma.

¹⁰⁷ HEYDUK, J; *Zpívající Arábie*, s.75

¹⁰⁸ PETRÁČEK, K.; *Džbán Žízně*, s.100

*Ke mně. Jak k hřebci bez sedla.
Ušlechtilý a pyšný,
s lysinkou na čele
šel se pást mezi klisny.*

*Ne, moji hlavu
neodbrarvila dlouhá léta!
Jen hejno lítých dnů,
co na ni pořád slétá.”¹⁰⁹*

Druhou antologií byla *Cestou karavan* (1975), na které pracoval již K. Petráček samostatně. Básně jsou zde seřazeny do třech oddílů - *Knížata pouště a náhorních planin, Lásky a vzdor města Prorokova, V Bagdádských krčmách a vězeních*.¹¹⁰ V antologii nalezneme mimo jiné satirickou báseň al-Achtala:

*“Není mým zvykem
držet půst v měsíci ramadanu
jíst maso obětované Pánu,
stát, bečet bú
v modlitbách stáda muslimů.
Jen chladné čisté víno je můj Pán,
za slunce východu ho douškem uctívám.”¹¹¹*

Třetí antologií byla *Básníci pouště* (1977), jež není pouze sbírkou básní, ale spíše je průvodcem arabskou poetikou devíti století, což je i jejím podtitulem.

6.3 Překlady moderní arabské poezie

Překlady moderní poezie není věnován takový důraz jako próze, pročež se můžeme setkat jen s několika málo překlady. Knižně jich vyšlo opravdu poskrovnu. Jedinou antologií moderní poezie tak je *Zelená lampa poezie* (1974), kterou přeložil profesor Petráček. Obsahuje básně od autorů jako Adonis, Leila Djabali, Mohammad Dib, Nizár Kabbání a další.

Druhou publikací, která je přeložena do českého jazyka, je *Nizár Kabbání: kniže lyriků, básník pro všechny* (2000), tedy výbor z díla velkého syrského básníka v překladu J. Hájského. S moderní poezií se pak můžeme setkat ještě u překladů palestinských básníků (viz. níže) a v některých časopisech - např. v časopise *Plav* publikovala I. Lišková své překlady současné tuniské poezie.¹¹²

¹⁰⁹ Tamtéž., s.55

¹¹⁰ PETRÁČEK, K.; *Cestou karavan*, s.93-95

¹¹¹ Tamtéž.,s.61

¹¹² LIŠKOVÁ, I.; *Současná tuniská poezie*, Plav 2006/9

6.3.1 Překlady palestinské poezie

Závěrem bych rád zmínil pár slov o překladech palestinské poezie. V českém překladu vyšel výbor z díla velkého palestinského básníka Mahmúda Darwíše *Přicházím do stínu tvých očí* (2007) v překladu Burhana Kalaka. Za zmínění stojí jistě i Kropáčkův překlad prozaicko-poetického díla *Deník všedního smutku* (1989).

Velmi přínosným dílem je i publikace K. Petráčka *Palestinská je flétna má* (1987). Petráček v ní českému čtenáři přibližuje smysl palestinské poezie odporu k Izraeli v boji za vlastní stát. K lepšímu porozumění, o jakou poezii se jedná, využívá za příklad verše z básně Františka Halase, vzniklé jako reakce na okupaci Československa:

*Myslete na chorál
Malověrní
Myslete na chorál*¹¹³

V publikaci se kromě překladů Mahmúda Darwíše setkáváme s básněmi od Samíha al-Kasíma, Taufíka Zijáda či básničky Fadwá Túkan.

7. Metodologie komparace

“Překlad je jako žena, buď věrný, nebo hezký.”¹¹⁴

Tato část mé práce je jakýmsi úvodem k osmé kapitole *Komparace překladů poezie*. Celá kapitola je postavena na knize jednoho z největších českých literárních kritiků a teoretiků překladu Jiřího Levého *Umění překladu*, která je už několik desítek let považována za nejlepší teoretickou práci zaměřující se na tematiku překladu. Z části budu vycházet i ze skript dalšího významného jazykovědce Karla Horálka *Příspěvky k teorii překladu*, dále z Hrabákova *Úvodu do teorie verše* a částečně i z dalších publikací.

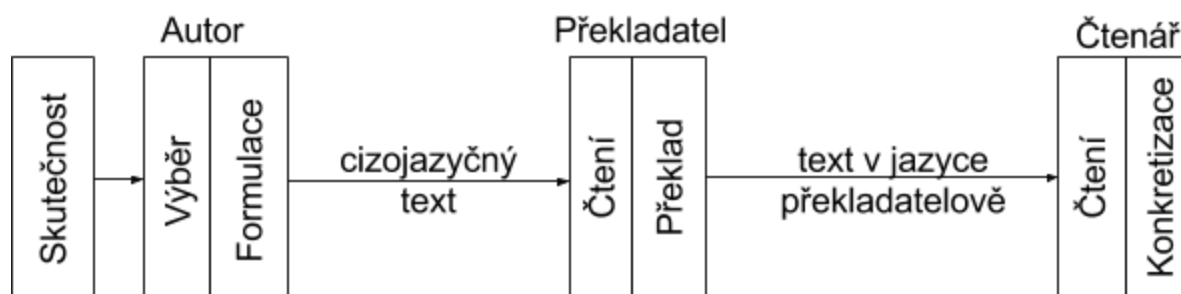
¹¹³ PETRÁČEK, K.; *Palestinská je flétna má: O smyslu palestinské poezie odporu*, s.10

¹¹⁴ LEVÝ, J.; *Umění překladu*, s.18

Žádné dílo není nepřeložitelné. Přesvědčení o nepřeložitelnosti díla je založeno na nesprávném chápání podstaty jazyka a nesprávném pojetí vztahu jazyka a myšlení.¹¹⁵ K. Horálek upozorňuje, že “*veršovaný překlad nemůže být v pravém slova smyslu ani doslovný ani věrný...Veršovaný překlad přestává být v běžném slova smyslu překladem a stává se spíše nápodobou.*”¹¹⁶ To je ve shodě s názorem J. Levého, když cituje španělského filosofa Ortegu y Gassetu, který říká, že “*překlad není dílo, ale cesta k němu*”¹¹⁷ a rozvíjí dále Schopenhauerovu teorii překladatelského procesu u veršů, takzvaný “překlad na druhou”, ve kterém text prochází následujícím řetězcem:

◆ jazykový výraz A → nahá myšlenka → jazykový výraz B → zveršovaný výraz B¹¹⁸

Překladatel se dle Levého stává kryptografem, jež dešifruje originální text a následně jej přeformuluje (zašifruje) do svého jazyka. Následně při zapojení čtenáře vzniká “dvojkomunikační řetěz”:¹¹⁹

Arabská poezie má mnoho svých vlastních forem, které mají své vlastní metrum. Počátek staroarabského básnictví využíval *radžazu*, jednoduchého metra, jež je považováno za základ arabského metrického systému. Jednalo se spíše o krátký rýmovaný útvar.¹²⁰ Mezi další metra oblíbená arabskými básníky patřil např. *tawil*, *basít*, *kámil*, *chafif*, *wáfir* a jiné.¹²¹ Dle K. Horálka je základním pravidlem to, “že se

¹¹⁵ HORÁLEK, K.; *Příspěvky k teorii překladu*, s.20

¹¹⁶ Tamtéž, s.26

¹¹⁷ LEVÝ, J.; *Umění překladu*, s.38

¹¹⁸ Tamtéž, s.39

¹¹⁹ Tamtéž, s.44

¹²⁰ ZEMÁNEK, P.; *Vývoj arabštiny*, s.98

¹²¹ OLIVERIUS, J.; *Svět klasické arabské literatury*, s.29

veršový systém originálu převádí do veršového systému, který je obvyklý v poezii jazyka, do něhož se překládá.”, avšak, jak uvádí dále, toto pravidlo se neuplatňuje vždy a bývá modifikováno.¹²² Překladatel se tak musí rozhodnout, zda zachová metrum a formu.

Zmíňme nyní několik překladatelských tezí navržených T. Savorym v jeho *The Art of Translation*, mezi kterými by měl překladatel rozhodovat:

- “1. Překlad musí reprodukovat slova originálu.
2. Překlad musí interpretovat ideje originálu.
3. Překlad se má dát číst jako originál.
4. Překlad má být čten jako originál.
5. Překlad by měl odrážet styl originálu.
6. Překlad by měl ukazovat styl překladatelův.
7. Překlad by měl být čten jako text náležící do doby originálu.
8. Překlad by měl být čten jako text náležící do doby překladatelovi.
9. Překlad může k originálu něco přidávat nebo z něj něco vynechávat.
10. Překlad nic neměl nikdy k originálu něco přidávat nebo z něho něco vynechávat.
11. Překlad veršů by měl být proveden v próze.
12. Verše by měly být překládány ve verších.”¹²³

Dle Jiřího Levého se v překladatelské problematice jedná především tři vztahy - mezi jazykem originálu a překladu, mezi obsahem a formou v originálu a překladu a mezi výslednou hodnotou díla původního a překladu. Na překlad klade tři požadavky:

1. Pochopení předlohy, 2. Interpretace předlohy a 3. Přestylizování předlohy.¹²⁴

Samotný překladatel by měl pak splňovat čtyři základní znalostní podmínky:

1. jazyk, ze kterého překládá
2. jazyk, do kterého překládá

¹²² HORÁLEK, K.; *Příspěvky k teorii překladu*, s.68

¹²³ LEVÝ, J.; *Umění překladu*, s.33-34

¹²⁴ Tamtéž, s.53

3. věcný obsah překládaného textu (tj. dobové a místní reálie, různé zvláštnosti autorovy, příp. příslušný obor u odborné literatury)
4. překlad má působit jako umělecké dílo¹²⁵

Dle výše nastíněné metodologie a dalších tezí vycházejících z teorie *Umění překlada* J. Levého budu provádět komparaci. Pro nesmírnou náročnost překladů staroarabské poezie budu pracovat pouze s českými překlady K. Petráčka a dalších překladatelů. U překladů české poezie uvádím verzi arabskou a verzi českou.

8. Komparace překladů poezie

8.1 Úvod

V této závěrečné kapitole, jak její název napovídá, se pokusím o komparaci překladů Karla Petráčka dle metodiky, kterou jsem nastínil v kapitole předchozí. Dle mého názoru se rozhodně jedná o na zpracování nejnáročnější kapitolu. Samozřejmě jsou mé znalosti jako studenta omezené, ale pokusil jsem se ty, které jsem již při studiu nabyt, co nejlépe zužitkovat. Kapitolu dělím na tři podkapitoly - první se snaží objektivně posoudit K. Petráčka jako překladatele¹²⁶ a zbylé dvě pojednávají o komparaci dvou okruhů poezie (staroarabské a české).

8.2 Překladatel Karel Petráček

Ještě jednou bych rád zopakoval, co J. Levý určuje jako čtyři základní požadavky na překlad:

1. jazyk, ze kterého překládá
2. jazyk, do kterého překládá
3. věcný obsah překládaného textu (tj. dobové a místní reálie, různé zvláštnosti autorovy, příp. příslušný obor u odborné literatury)
4. překlad má působit jako umělecké dílo¹²⁷

¹²⁵ Tamtéž, s.17

¹²⁶ Dle požadavků na překladatele od J. Levého; viz. kapitola 7.

¹²⁷ LEVÝ, J.; *Umění překlada*, s.17

Přistupme nyní k posouzení těchto bodů u profesora Petráčka.

- Jazyk, ze kterého překládá. Arabština. K. Petráček znalý mnoha orientálních jazyků (arabština, perština, turečtina, amharština) se orientoval i v jazycích západních (angličtina, němčina, francouzština) a jiné.¹²⁸ Petráček přednášel o arabštině, vyučoval ji mimo jiné i na jazykové škole¹²⁹ a také je autorem učebnic arabštiny i lingvistických příruček.¹³⁰ Z hlediska znalosti arabského jazyka, ze kterého překládal, můžeme objektivně prohlásit, že jednalo o velmi erudovaného překladatele.
- Jazyk, do kterého překládal. Tento bod se již objektivně posuzuje s jistou obtíží. Znalost jazyka může být posuzována například na základě SERR(Společný evropský referenční rámec), avšak ten je tvořen pro cizí jazyk.¹³¹ Další možností by mohla být státní maturita z českého jazyka¹³², ale i zde narážíme na problém, zda tato zkouška skutečně vypovídá o znalosti jazyka. Pokud nahlédnu do překladů a děl Karla Petráčka, dne mého názoru posuzuji jeho jazykové kvality kladně, ovšem jedná se spíše o subjektivní posouzení.
- Věcný obsah překládaného textu. Dobové a místní reálie, zvláště u poezie staroarabské byly Karlu Petráčkovi známé - publikoval několik teoretických článků a odborných publikací o arabské literatuře této doby zahrnující její popis. Zvláštnosti autorovy u staroarabské poezie jsou těžko postižitelné.¹³³ U moderní poezie je tato otázka postižitelná. U K. Petráčka se setkáváme s jednou sbírkou moderní poezie, publikací o poezii palestinského odporu a několika překlady vydanými časopisecky. Nikdy se nezabýval jedním moderním básníkem, je tedy těžké určit, zda při sestavování knihy *Zelená lampa poezie*

¹²⁸ Jazykové znalosti jsou doloženy buď jeho studiem nebo publikacemi, které vydal.

¹²⁹ OLIVERIUS, J.; *Šedesát let profesora Karla Petráčka*

¹³⁰ Viz. kapitola 3. *Dílo prof. K. Petráčka* a příloha č.2 *Seznam děl prof. K. Petráčka*

¹³¹ Dle tohoto systému by rodilý mluvčí měl nejvyšší úroveň.

¹³² V případě K. Petráčka maturita z jeho doby, kterou složil na obchodní škole.

¹³³ Byla tradována ústně a zapisována až později do sbírek, pročež těžko posoudit zvláštnosti autorů. Viz, také diskuze o pravosti staroarabské poezie in. OLIVERIUS, J.; *Svět klasické arabské literatury*, s.41-44

podrobněji zkoumal překládané básníky. (Kniha však obsahuje krátké medailonky básníků.¹³⁴)

- Překlad má působit jako umělecké dílo. V tomto bodě se opět nacházím ve velmi svízelné situaci a objektivita je nahrazena spíše subjektivitou.

Úspěch v prvních dvou bodech posuzování bychom mohli bez větších nesnází přisoudit ve prospěch překladatele. U třetího bodu to lze jen částečně z důvodu nedostatku relevantních informací. Čtvrtý bod je z hlediska objektivitě nezodpověditelný, protože bych jej nezařazoval. Dle mého názoru je však víceméně jednoznačné, že posouzením hodnotových znalostí určených J. Levým se Karel Petráček jeví jako schopný překladatel.

8.3 Komparace staroarabské poezie

Nejprve bych začal překlady J. B. Košuta, který napsal několik článků o staroarabské poezii. Pro svou práci jsem si zvolil článek *Ze života pěvců a básníků na dvoře chalífa Hárúna el-rašída*, který byl publikován v roce 1880 v časopise *Lumír*. V tomto článku se mimo jiné nacházejí básně slavného pijana Abú Núwase. Jako první jsem si vybral báseň, kterou pronáší Abú Núwas, když vychází z vězení:

*“Emíne, ty Nejvyššího druhu rozmilý,
jak rádi vzpomínáme, co jsme zažili!
Jak často zde jsem stál a verše psal, můj druhu,
a všichni zbožně naslouchali v kruhu;
já sypal na tě perly, a v jich třpytu
ty stál jsi perla všech Hášimitů.
Kdo jindy dožil se, že perly pochvaly
se na jiné tak sypaly?
Tři měsíce jsem úpěl v okovech,
jak vinu mou by nemoh’ smazat vzdech.
A čím jsem hřešil? proč mne bolest proniká?”*

¹³⁴ PETRÁČEK, K.; *Zelená lampa poezie*, s.153-170

Byť velký hřích, tvá milost větší jest než veliká.”¹³⁵

Druhou básní je odpověď na chalífovou otázku, jak je možné, že nepotřebuje spánku. (Cituji pouze její část.)

*“Ty soudruhy si chválím, jenž se stydí,
když domů večer bez opic krok řídí.
Když bratříčka svého jsem probouzel,
hned rozuměl a nic se nevzpouzel,
.....”*¹³⁶

Moderního čtenáře ihned uhodí do očí slovo “soudruhy”, které pro něj v kontextu staroarabské poezie poměrně značně narušuje atmosféru celé básně.

Druhé překlady pochází od Rudolfa Dvořáka a jedná se o básně Abú Firáse z článku *Abú Firás, arabský básník a rek X. stol.*. Dvořák v obsáhlém článku překládá několik kasíd a některé kratší básně, jako ukázkou jsem se rozhodl vybrat dvě kratší ukázky.

*“V zástavu je člověk osudu dán ranám,
neustanou, pokud nespočine v hrobě.
Ten kdo pozdější je, na jiných zří zkázu,
ten kdo dříve zemře, potkává ji v sobě.”*¹³⁷

V druhé ukázce uvádím pouze první verše delší básně.

*“Není výstrahou smrt pro myslící lidi?
bloudící od bludu odvraceje bídy.
Nekráčí-liž moudrý, času běhu znalý,
z rána, z večera, krok děláje jen malý?
O ty, jenž se za jista máš v tomto světě,
co smrt k tobě spěchá a tě v brzku smete!”*¹³⁸

Dvořákovy překlady básní jsou dle mého názoru kvalitní interpretací originálu a odráží i jeho styl. Jako velký přínos hodnotím odkazy na knihy, ze kterých Dvořák básně překládal.

¹³⁵ NÚWÁS, A. in KOŠUT, J. B.; *Ze života pěvců a básníků na dvoře chalífa Hárúna el-Rašída*

¹³⁶ Tamtéž

¹³⁷ FIRÁS, A., in DVOŘÁK, R; *Abú Firás, arabský básník a rek X. století*, s.18

¹³⁸ Tamtéž, s.19

V překladu Rudolfa Růžičky můžeme nalézt jak několik delších přeložených básní - kasíd¹³⁹, tak i kratších básní.¹⁴⁰ Vybral jsem bez hlubšího záměru několik Růžičkových překladů na ukázkou.

Prvním je báseň o pomstě za ‘Abdalláha:

- “1. *Nejlepší byl z vrstevníků všech už za ‘Abdalláha dán smrti podíl,
nejlepší též ze všech jinochů, byť v každém kmeni shromáždění byli,*
2. *Du’áb udatný, jež Zaidův syn, syn Káribova syna, Asmá zplodil;
oře svého v běh i poklus hnál on, chvatně spěje ke své sudby cíli.*
3. *Rekem rovným ostří meče byl, v boj s chvěním radostným, jsa volán, chodil
jako kopí Rudainina hrot a úděs budil v krutých bojů chvíli.”¹⁴¹*

Jak Rudolf Růžička dodává v poznámce, jedná se o metrum *tawíl*, tedy akatalektický tetrametr. V básni se jedná o chválu neohroženosti svého protivníka k vyniknutí vlastní udatnosti.¹⁴²

Jako další bych uvedl kratší básně z kapitoly *Verše nejisté souvislosti*.

- “1. *Ba, potěšilo oko mé, že ruce své si obvázala,
jež nedostaly obvaz svůj snad byvše nabarveny.*
2. *Je před zkázou jen chránilo, že řetězy své ruce spjala,
a ostražitost, jakou jen jest ostražitost feny.”¹⁴³*

Jedná se o satiru na ženu, kterou básník zranil, metrum je *wáfir*, tedy v obou polovinách verše se jedná o katalektický trimetr. V poznámce je dále objasněn

¹³⁹ Např. s. 9-10, 38-40, 73-74 a jiné, in RŮŽIČKA, R.; *Duraíd Ben as-Simma; díl druhý*

¹⁴⁰ Např. s.33, 36, 55, a jiné, in tamtéž.

¹⁴¹ AS-SIMMA, D. B., in RŮŽIČKA, R.; *Duraíd Ben as-Simma: Obraz středního Hidžázu na úsvitě islámu*, díl druhý; s.65

¹⁴² Tamtéž., s.65

¹⁴³ Tamtéž, s.94

význam celé básně - tedy srovnání zakrvácených rukou s rukama nabarvenýma hennou, řetězy básník myslí náramky, jež Arabky v Egyptě nosily.¹⁴⁴

Do třetice přidávám báseň obracející se na karatelku, jež básníkovi vyčítá jeho štědrost. Metrum je *tawil* (akatalektický tetrametr).¹⁴⁵

*“Mně ukaž štědrého, jenž zemřel vyčerpán,
- vždyť to, co vidíš ty, i mně jest dáno zřítí -,
a lakomec též, jemuž život věčný přán.”¹⁴⁶*

U básní se tedy zpravidla setkáváme s popisem metra a obsáhlými vysvětlivkami, aby čtenář lépe pochopil smysl básně. Pro upřesnění, většina překladů básní se týká bojů - boje s kmeny jihoarabskými (s.17-29), boje s Kinánovci (s.30-35), boje s Ghatafánovci (s.36-67). Dle mého názoru jest tedy nasnadě uvádět vysvětlivky k správnému pochopení básní. Na básních je zřejmé, že se Růžička snaží zachovávat metrum a co nejméně zasahovat do básně a udržovat její autentičnost. Z mého pohledu se mu poměrně daří udržovat atraktivnost pro českého čtenáře rýmovanými konci veršů, avšak mnohé z básní, jako např první ukázka, obsahují mnoho jmen a složité jinotaje, jež musí být v poznámkách dovysvětleny, což v mnoha případech může vést ke smíšeným pocitům z básně samotné. V překladech Karla Petráčka se s těmito problémy nesetkáváme. Lze tedy říci, že překlady Rudolfa Růžičky jsou z akademického hlediska kvalitními překlady, avšak hodnotíme-li jejich blízkost pro čtenáře, jedná se o těžko stravitelné básně.

A nyní k samotným překladům Karla Petráčka. Díky rozhovorům s Vojtěchem Petráčkem jsem se mohl seznámit s technikou překladu, kterou jeho otec užíval. Báseň nejprve přeložil doslovně a poté z ní sestavoval báseň v překladu.¹⁴⁷ A jak k tomu sám dodává v ediční poznámce antologie *Džbán žízně* Karel Petráček:

¹⁴⁴ Tamtéž, s.94-95

¹⁴⁵ Tamtéž, s.96

¹⁴⁶ Tamtéž, s.96

¹⁴⁷ Čerpáno z rozhovoru s Vojtěchem Petráčkem.

“Jednotlivé básně se od originálu vzdalují různým způsobem: některé jsou velmi přesné, jiné jsou syntézou delší básně. Bude-li někdo chtít raději mluvit v posledním případě o parafrázích, bránit se nebudeme.”¹⁴⁸

Petráček tudíž kombinuje několik bodů ze Savoryho schématu. Díky ochotě Vojtěcha Petráčka se mi do rukou dostaly různé rukopisy, mimo jiné i ony doslovné překlady básní. Na tomto místě bych tudíž rád porovnal několik básní publikovaných s prepisem doslovného překladu. Do kopie doslovných překladů lze nahlédnout v příloze.

Začal bych s překlady od syrského básníka a myslitele Abú-l-Alá' al-Ma'árrího, který byl od svých tří let slepý.¹⁴⁹ Na levé straně se nachází publikovaný překlad, na pravé straně je prepis doslovného překladu.

<p><i>Příteli, tenhle svět, ten podobá se zdechlině, kolem níž jako psi své zuby ceníme. Kdo kousek urve si a hltavě ho jí, ztrácí. Vyhrává, kdo se hladov odvrací. A koho za noci netrýzní smutku hlas, za jitra jistě navštíví ho rány rozdávají čas.¹⁵⁰</i></p>	<p><i>1. Příteli tenhle svět se podobá mrtvole a my kolem ní jako psi štěkáme 2. Kdo trvale z ní ujídá, ten ztrácí a kdo se odvrátí od ní hladov ten získává 3. A toho, koho netíží celou noc těžké věci (ztrasti) za jitra navštíví za jitra přicházející nové rány času¹⁵¹</i></p>
---	---

Při zhodnocení obou verzí je vidět, že se jedná o poměrně přesný překlad. Jsou zde změny některých nerýmujících se slov na slova rýmující se, např. v prvním verši *mrtvole* se mění na *zdechlině* a místo *štěkajících psů* je *psi zuby cenící*, čímž se docílí dvojslabičné asonance (*zdechlině - ceníme*). I v dalších částech dochází ke změně za účelem vzniku asonance (*jí - odvrací, hlas - čas*). Báseň je tedy přeformulována, aby byla bližší českému čtenáři, aniž by do ní bylo zásadněji zasahováno. Dle mého názoru se jedná o kvalitní překlad se správně zvoleným přebásněním.

¹⁴⁸ PETRÁČEK, K.; *Džbán žízně*, s.101

¹⁴⁹ OLIVERIUS, J.; *Svět klasické arabské literatury*, s.275

¹⁵⁰ AL-MA'ARRÍ; *Příteli tenhle svět*, in PETRÁČEK, K.; *Cestou karavan*, s.77

¹⁵¹ Příloha č.1, s.1

Originál druhé ukázky opět pochází od stejného básníka:

<p><i>Ó Pane, nech mě odejít z tohoto světa, kde prožil jsem již dosti let, nevěda, že má hvězda létá - jak pozvedla se - vesmírem béd. Nestalo se, že o ruku si přítel můj kdy řek, nepřítel nepoznal, jak chutná pomsta má. Smrt blíží se jak sladký lék, kterým se léčí život - choroba. Prach je mým obydlím. Je i tvým. Odtud se nevrací, kdo se nám podobá.¹⁵²</i></p>	<p><i>1. Pane můj, kdy odejdu z tohoto světa vždyť jsem (tu) prodloužil svůj pobyt 2. Nevěděl jsem, co je moje hvězda avšak ona (je) z neštěstí, od té doby co běžela a zvedla se 3. Žádný můj přítel neprosí mou ruku, ani žádný můj nepřítel se neobává pomsty 4. Život je nemoc a smrt přichází s lékem choroby 5. A prach je mým bydlíštěm a jejich bydlíštěm a neviděli jsme nikoho, kdo by z něj vstal¹⁵³</i></p>
---	--

V druhé ukázce se již setkáváme s větším zásahem překladatele do básně. Hned první řádek je pozměněn z významu tázacího na práci. Třetí část se z konstatování mění na lehký nářek. V poslední části pak dochází k redukci opakujících se slov a změně z ich formy na obecnou. Celá báseň je pak přebásněna s důrazem na asonanci (světa - létá, let - béd, řek - lék,...). Z mého pohledu se změnou forem mění nádech básně a výsledný zážitek je pak lehce odlišný a báseň bych proto označil z hlediska přesnosti vyznění za méně zdařilý překlad. Ale z hlediska básnického se jedná stále o převod kvalitní.

Uvedl jsem čtyři překladatele a jejich překlady pocházející z různých období. U Rudolfa Růžičky se setkáváme s velmi akademickým překladem. Rudolf Dvořák čtenáři překládá věrný překlad s jistou snahou o básnické přiblížení českému čtenáři. Totéž lze prohlásit i o překladech J. B. Košuta, i když dle mého názoru nedosahují kvalit Dvořákových. U Karla Petráčka se setkáváme s vlastní tvůrčí prací a některé básně se tím vzdalují od originálů, avšak pokud přihlédneme k cíli představit čtenářům staroarabskou poezii a přiblížit ji jejich prostředí, myslím, že můžeme tyto “praktiky” považovat za přípustné. I přestože je někdy autenticita na úkor líbivosti,

¹⁵² AL-MA'ARRÍ; *Ó Pane nech mě odejít*, in. PETRÁČEK, K; *Cestou karavan*, s.81

¹⁵³ Příloha č.1, s.2

účel představení arabské poezie splněn byl a překlady již desítky let seznamují české čtenáře s krásami jedinečné poezie, která by jinak možná zůstala v zapomnění.

8.4 Komparace překladů české poezie

U antologie *Zahrada naděje* se setkáváme s drobným problémem ohledně autorství překladu. Jak píše Mišál Sulajmán v úvodu, Karel Petráček byl tím, kdo vybíral autory do sbírky a podílel se na překladu.¹⁵⁴ Je tedy těžké odhadnout, která poezie přeložena M. Sulajmánem a kterou má na svědomí Petráček. Můžeme předpokládat, že prof. Petráček mohl být hlavním překladatelem a Sulajmán jakožto básník mohl básně přebásnit do svého jazyka, avšak tyto domněnky nemohu ničím podložit. Vyberu tedy náhodně dvě básně k jejich porovnání s českým originálem .

Jako první se podíváme na ukázkou básně Jarmily Urbánkové *Tání*, v arabské verzi “ذوبان الثلج” (dhawabánu ath-thaldžu):

<p>Tání <i>Ještě se drží ledovými drápkami sněh, kde drsná větev do stínu se klene. V rozsochách starých stromů, v skrýších havraních, choulí se jako zvíře přikrčené.</i></p> <p><i>Zčernalá závěj při severní stěně ještě se brání před poledním rozplutím. A zatím ručej závodí rozjařeně s dalekonosným křikem kohoutím.</i></p> <p><i>Bubnujte, okapy, vítězný nápěv tání, že rozplyne se každý loňský žal, že nadarmo si tuhý krunýř chrání staleté pověry, byť zamrzlé na krystal. Bubnujte ze všech střech, zpívejte ze všech domů, vy bubeníci jar, budičky mladých hromů!</i>¹⁵⁵</p>	<p>ذوبان الثلج ما برحت انامل الثلج قابضة على الغصن الخشن المائل في الظل و على الاشجار الهرمة المشعبة :مجايب للغربان و حيث الثلج يجثم كالحيون الراقد</p> <p>كتلة الثلج الاسود عند الجدار الشمالي تدفع عن نفسها الذوبان قبل الظهر فيما الجداول المنبجسة منها تسابق فرحة صياح الديك المحلق في البعيد اقرعي الطبول و غني انطصار الذوبان ايتها المياديب كل حزن من السنة الغابرة سيمضي للجرافات القديمة عمر يناهز المئة و انا بدت مثلجة مبلورة اقرعوا الطبول من كل النواحي, غنوا في كل بيت يا قارعي طبول الربيع الاتي يا موقطي البروق القادمة.¹⁵⁶</p>
--	---

¹⁵⁴ SULAJMÁN, M; *Hadíqát al-amalu*, s.15-16

¹⁵⁵ URBÁNKOVÁ, J.; *Tání*, in *Zrdcadlo*, s.91

¹⁵⁶ URBÁNKOVÁ, J.; *Dhawabánu ath-thaldžu*, in SULAJMÁN, M; *Hadíqát al-amalu*, s.71

Pro porovnání básní jsem si vytvořil doslovný překlad básně. Po tomto kroku jsem dospěl k závěru, že se jedná o poměrně doslovný překlad. Struktura básně byla změněna ze tří slok na dvě a arabská verze taktéž postrádá českou asonanci koncových slov v Urbánkovou zvoleném obkročném rýmu. Taktéž dochází ke změně některých slov v arabské verzi, např. “jako zvíře přikrčené” je přeloženo “jako zvíře spící” nebo “zčernalá závěj” je “černá masa sněhu”.

Druhou vybranou ukázkou je báseň Františka Halase *Praze*, v arabském překladu “الى براغ المحتلة من قبل فاشيست” (ilá brágh muhtalla min qibali fášíst). Všimněme si změny v názvu básně. Arabský název v překladu zní *Do Prahy okupované fašisty*. Překladaelé tak zabraňují špatnému výkladu. Otázkou je, zda je správné měnit název básně a zda by nebylo lepší vysvětlit kontext poznámkou pod čarou. Dle mého názoru je druhá varianta lepší.

<p>Praze <i>Malověrní Čas kostižerný</i> <i>jí jenom krásu dal</i> <i>a z polí stenných křik iluminoval</i> <i>kamenné texty portálů a zdí</i> <i>Tak bude vždy</i> <i>Malověrní</i> <i>Tak bude vždy</i></p> <p><i>Za vraty našich řek</i> <i>zní tvrdá kopyta</i> <i>za vraty našich řek</i> <i>kopyty rozryta</i> <i>je zem</i> <i>a strašní jezdcí Zjevení</i> <i>mávají praporem</i></p> <p><i>Je lehké listí vavříků</i> <i>a těžký padlý stín</i></p> <p><i>Já vím Já vím</i></p> <p><i>Jenom ne strach Jen žádná strach</i> <i>takovou fugu nezahrál sám Sebastian Bach</i> <i>co my tu zahrajem</i> <i>až přijde čas až přijde čas</i></p>	<p>الى براغ المحتلة من قبل فاشيست يا قليلى الايمان هذا الزمان اكل العظام فالجمال لم يعط الاله والصباح القادم من الحقول المملوءة بالانين والاهات صوّر نصوصها الحجرية على الابواب و الجدران هكذا الامر دائما يا قليلى الايمان كذلك دائما وراء ابواب أنهرنا حفرت ارضنا الحوافر و فوارس الرؤيا المفزعون يلوّحون باعلامهم ان اوراق الغار لخفيفة لكن ظلّ القتلى ثقيل اني افهم ذلك .. افهمه</p>
---	---

<p><i>Kůň bronzový kůň Václavův se včera v noci třás a kníže kopí potěžkal Myslete na chorál Malověrní Myslete na chorál¹⁵⁷</i></p>	<p>لا تخافوا، لا تخافوا لم يعرف الانشودة أحد حتى "سيبستيان باخ" لم يعرفها الانشودة التي نعرفها نحن هناك في اللياة امس اهتز الحصان النحاسي تحت تمثال ملكنا "فاسلاف" فهزّ الملك رمحه فكروا بنشيد جوقتنا القديم يا قليلي الايمان و تذكروا نشيدنا.¹⁵⁸</p>
--	--

V této básni opět dochází ke změně struktury, kdy v arabském překladu mizí rozdělení do slok a báseň je pouze "jednou slokou". Vidno z českého originálu, jedná se o poměrně složitou báseň ve smyslu jejího přeložení do jakéhokoliv cizího jazyka, jelikož používá slov, která většinou nemají v cizích jazycích svůj protějšek, například hned v prvním řádku slova "malověrní" či "kostižerný". Překladatelé se s tímto problémem dle mého názoru vyrovnali opravdu bravurně, když "malověrní" přeložili souslovím "قليلي الايمان", které je přesným arabským ekvivalentem. Taktéž "čas kostižerný" přeložený jako "هذا الزمان اكل العظام", což lze interpretovat jako "tento čas jedící/pojídající kosti", český výraz je tak velmi věrně vystihnout. Jednou z dalších zajímavostí v překladu je část :

*"Kůň bronzový kůň Václavův
se včera v noci třás"*

přeložená jako:

(في اللياة امس) "včera v noci"

اهتز الحصان النحاسي تحت تمثال (*třásl se kůň měděný pod sochou našeho krále Václava*)
"ملكنا "فاسلاف"

¹⁵⁷ HALAS, F.; Praze, in *Básnické dílo*, s.226

¹⁵⁸ HALAS, F.; *Ilá brágh muhtalla min qibali fášíst*, in *Hadíqat al-amalu*, s.38-39

Opět je tedy nasnadě otázka, zda vysvětlení, že Václavem se v básni myslí český kníže a světec svatý Václav, je dobré vkládat do básně či řešit to poznámkou pod čarou, stejně jako jsem to navrhoval u změny názvu. V tomto případě si myslím, že je vysvětlení správně zvolené, protože každému českému čtenáři je samozřejmě jasné, o jakého Václavova koně se jedná, což ovšem neplatí o většině arabských čtenářů, pro které je překlad vytvořen.

9. Závěr

Osobnost Karla Petráčka bezesporu patří mezi jednu z nejvýznamnějších postav české (československé) orientalistiky. Svými překlady otevřel českému čtenáři dveře do tajů arabské poezie od jejího počátku, ještě před vznikem islámu, až do dnešní moderní arabské poezie. Dalším přínosným překladem byla prvotina egyptského spisovatele Táhá Husajna *Knihy dní*. Neopomenutelným odkazem, který po sobě zanechal, je též jeho odborná práce v oborech jazykovědy a srovnávací lingvistiky, která pařila k Petráčkovým celoživotním zájmům. Stal se učitelem a inspirátorem celé generace orientalistů, kteří dnes určují směr tohoto oboru. Významnost Karla Petráčka nacházíme tedy nejen v publikacích a člancích, které máme dnes k dispozici, ale i v jeho žácích, kteří sami vedou další generaci mladých lidí ke studiu Blízkého východu.

Náhlým odchodem Karla Petráčka byla zaskočena nejen akademická obec a československá orientalistika tak ztratila jednoho ze svých velikánů. Posmrtně bylo vydáno několik jeho děl, avšak značná část materiálů, které po celý život shromažďoval a překládal, dosud čeká na zpracování a využití.

Když jsem začal psát svou práci, snažil jsem se seznámit s Petráčkovým publikovaným dílem knižním i časopiseckým. Ačkoliv se jedná o starší záležitosti, většinou jsem neměl problém se k těmto pramenům dostat. Podařilo se mi i získat a digitalizovat Petráčkovu disertační práci o umajjovském básníkovi al-Ahwasovi, a tak jsem měl možnost nahlédnout i do raných Petráčkových překladů.¹⁵⁹ Má práce se zaměřovala čistě na literární díla, avšak snažil jsem se poznat i dílo odborné pro získání komplexnějšího pohledu. V některých případech mě částečné omezovaly mé jazykové bariéry¹⁶⁰, přesto se mi podařilo utvořit si alespoň základní představu o odborné činnosti Karla Petráčka.

¹⁵⁹ Ve své práci jsem disertační práci nevyužil, avšak její prostudování jsem považoval za důležité z hlediska poznání Petráčkova díla.

¹⁶⁰ Např. u díla *Altägyptisch, Hamitosemitisch und ihre Beziehungen zu einigen Sprachfamilien in Afrika und Asien*

Před začátkem své práce jsem se mylně domníval, že Karel Petráček byl jediným překladatelem zabývajícím se staroarabskou poezií, tudíž mě překvapil poměrně velký počet badatelů a překladatelů, kteří se jí v historii československé orientalistiky věnovali. Taktéž mě zaskočil zájem o teoretický aspekt arabské literatury, obzvláště v díle Václava Petru.¹⁶¹

I přes veškerá má nová zjištění jsem si potvrdil dřívější mínění, že antologie překladů staroarabské poezie v Petráčkově překladu tvoří nejvýznamnější publikace na dané téma v českém jazyce od počátku vzniku orientalistiky. V osmé kapitole jsem se snažil komparací ukázat autenticitu překladů na dvou ukázkách, přičemž u jedné byl překlad velmi věrný a u druhé se překládaná báseň poměrně vzdalovala originálu. Ačkoliv se tedy mnohdy jedná o báseň s větším zásahem překladatele, což by z akademického hlediska mohlo svádět k jejímu označení za překlad nezdařilý, dle mého názoru, i přes narušení jisté autenticity, Petráček přináší ucelený obraz staroarabské poezie, který je blízký českému čtenáři, a jeho překlad je z mého pohledu korektní i z ohledem na to, co jsem se naučil z *Teorie překladu* Jiřího Levého.

Ve své práci jsem se snažil zachytit osobnost Karala Petráčka a jeho literární činnost. Některým částem jsem se nevěnoval příliš do hloubky, jinde jsem se naopak ponořil do hlubší analýzy. Práce obsahuje i několik odboček a zabývá se díly/překlady i jiných autorů, což jsem však považoval za důležité z hlediska komplexního zobrazení daného tématu i z hlediska přínosnosti v bádání na dané téma, protože některá díla konce 19.století, která zmiňuji, jsou složitě dostupná. Cíle, které jsem si pro svou práci stanovil, jsem se snažil svým nejlepším úsilím naplnit a věřím, že má práce se může stát dobrým stavebním kamenem pro budoucí bádání mně samotnému i dalším arabistům.

¹⁶¹ PETRŮ, V; *Illustrované dějiny literatury všeobecně*, s.113-126

Bibliografie

Knižní publikace

AVICENNA; PETRÁČEK, Karel; KUBÍČKOVÁ, Věra; *Z díla*. Praha : Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1954.

AMIRAZAVI, Mehdi; *Avicenna (Ibn Sina)*. In MCGREAL, Ian; *Velké postavy Východního myšlení: slovník myslitelů*. Praha: Prostor, 1998. ISBN 80-85190-93-1

COLERIDGE, Samuel Taylor; *Biographia Literaria*. In HRON, Zdeněk.; *Jezerní Básníci: William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge, Robert Southey*. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0790-1

FILIPSKÝ, Jan; kolektiv autorů; *Čeští a slovenští orientalisté, afrikanisté a iberoamerikanisté*. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-59-1

FIRÁS, Abú al-Háris, in DVORÁK, Rudolf; *Abú Firás, arabský básník a rek X. století*. Praha: Nakladatelství Královské České Společnosti Náuk, 1896.

HALAS, František; *Básnické dílo*. Praha: Československý spisovatel, 1978.

HEYDUK, Josef; *Zpívající Arábie: parafráze staré arabské poezie*. Praha: Melantrich, 1940.

HORÁLEK, Karel; *Príspevky k teorii překladu*. Praha: SPN, 1966.

KOPECKÝ, René; BAHBOUH, Charif; *Co je dobré vědět o arabském a islámském světě*. Brandýs nad Labem: Dar Ibn Rushd, 2014. ISBN 978-80-86149-88-2

KUDLÁČKOVÁ, Zuzana; *Z průpovědí arabských: historie a současnost českého překladu z arabštiny*. Průhonice: Litera Proxima, 2011. ISBN 978-80-254-9496-7

LEVÝ, Jiří; *Umění překladu*. Praha: Ivo Železný, 1998. ISBN 80-237-3539-x

AL-MA'ARRÍ, Abú Ála; *Příteli tenhle svět, Ó Pane nech mě odejít*. In PETRÁČEK, Karel; *Cestou karavan*. Praha: Československý spisovatel, 1975.

MALTI-DOUGLAS, Fedwa; *Blindness and Autobiography*. Princeton: Princeton University Press, 2014. ISBN 978-0691609324

NOVÁK, Jan Václav; *Jan Ámos Komenský: jeho život a spisy*. Praha: Dědictví Komenského, 1932.

- OLIVERIUS, Jaroslav; *Svět klasické arabské literatury*. Brno: Atlantis, 1995. ISBN 80-7108-109-4
- Ottův slovník naučný. Díl první*. Praha: J. Otto, 1888.
- Ottův slovník naučný. Díl devatenáctý*. Praha: J. Otto, 1902.
- PETRÁČEK, Karel; *Cestou karavan*. Praha: Československý spisovatel, 1975.
- PETRÁČEK, Karel; *Duchovní představitel probouzejícího se Egypta*. In HUSAJN, Táhá; *Knihy dní*. Praha: Odeon, 1974.
- PETRÁČEK, Karel; *Džbán žízně: Stará arabská poezie*. Praha: Mladá fronta, 1966.
- PETRÁČEK, Karel; *Palestinská je flétna má: o smyslu palestinské poezie odporu*. Praha: Diplomatická mise organizace pro osvobození Palestiny, 1987.
- PETRÁČEK, Karel; *Překlady z jazyků islámského Předního východu*. Praha: Sdružení českých překladatelů, 1984.
- PETRÁČEK, Karel; *Z dějin literatur Asie a Afriky II.*, Praha: SPN, 1964.
- PETRÁČEK, Karel; PANTŮČEK, Svetozár; *Z dějin literatur Asie a Afriky VII: Slovesnost a literatura severní a severovýchodní Afriky*. Praha: SPN, 1963.
- PETRÁČEK, Karel; *Zelená lampa poezie*. Praha: Odeon, 1974.
- PETRŮ, Václav; *Illustrované dějiny literatury všeobecné. Díl první, Literatura čínská, indická, perská, hebrejská, arabská, egyptská, řecká, latonská, francouzská, španělská, portugalská, italská, rhetto-romanská a rumunská*. Plzeň: Plzni : Tiskem a nákladem Vendelína Steinhausera, 1881.
- RAMADAN, Ivan; *Středověká arabsko-islámská medicína: dějiny interpretací*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2015. ISBN 978-80-216-0512-1
- AS-SIMMA, Duraid Ben; RŮŽIČKA, Rudolf; *Duraid ben As-Simma: obraz středního Hidžázu na úsvitě islámu*, 2 svazky. Praha: Česká akademie věd a umění, 1925 a 1930.
- SOCHOROVÁ, Marie; *Dějepis I. v kostce*. Praha: Fragment, 2008. ISBN 978-80-253-0605-5
- SOCHOROVÁ, Marie; *Literatura v kostce*. Havlíčkův Brod: Fragment, 1996. ISBN 80-7200-052-7

SOCHOROVÁ, Marie; *Literatura v kostce*. Havlíčkův Brod: Fragment, 2007. ISBN 978-80-253-0185-2

SULAJMÁN, Mišál; PETRÁČEK, Karel; *Hadīqat al-amalu : antúlúdzija aš-ši'ar at-tšíkí*. Bejrút: Dár al-Kalam, 1978.

VODIČKA, Felix; kolektiv; *Svět literatury I.* Praha: Fortuna, 1995. ISBN 80-7168-213-6

VRCHLICKÝ, Jaroslav; *Duch a svět: Básně Jaroslava Vrchlického*. Praha: J. Otta, 1878.

Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích. 1, A/B. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902555-3-1

URBÁNKOVÁ, Jarmila; *Zrúcadlo*. Praha: Československý spisovatel, 1973.

ZEMÁNEK, Petr; *Vývoj arabštiny*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7308-201-7

Články v časopisech

NÚWÁS, A. in KOŠUT, J. B.; *Ze života pěvců a básníků na dvoře chalífy Hárúna el-Rašída*. In Lumír. 1880, 8, s.149-152.

LIŠKOVÁ, Iva; *Současná tuniská poezie*. Plav. 2006, 9, s.52-53.

OLIVERIUS, Jaroslav; VAVROUŠEK, Petr. *Die Bibliographie von Karel Petráček 1948-1985*. Archiv Orientální. 1988, 56, s.257-266.

OLIVERIUS, Jaroslav; VAVROUŠEK, Petr; *In memoriam Karel Petráček (1926-1987)*. Archiv Orientální. 1988, 56, s.159-171.

OLIVERIUS, Jaroslav; *Šedesát let profesora Karla Petráčka*. Nový Orient, 1986, 41, s.53-55.

Redakce Nový Orient; *Profesor Petráček stále mezi námi*. Nový Orient, 1997, 52, s.238-239.

Internetové zdroje

CHAPMAN, Ian; *Acromegaly and Gigantism*. In Merck Manuals, (cit. 13.3.2016).

Dostupné z:

<http://www.merckmanuals.com/home/hormonal-and-metabolic-disorders/pituitary-gland-disorders/acromegaly-and-gigantism>

RIZVI, Sajjad; *Avicenna (Ibn Sina) (c.980 - 1037)*. In Internet Encyclopedia of Philosophy, (cit. 24.3.06). Dostupné z: <http://www.iep.utm.edu/avicenna/>

<http://www.iraqnla-iq.com/>

www.nkp.cz

www.worldcat.org

Ostatní publikace zmiňované v poznámkách

BOGDANOV, Ivan; *Avicenna: historická studie*. Praha: Avicenum, 1978.

DVOŘÁK, Rudolf; *Abū Firás, ein arabischer Dichter und Held*. Leiden: Brill, 1895.

FROMM, Erich; *Lidské srdce*. Praha: Nakladatelství Josefa Šimona, 1996. ISBN 80-85637-29-4

FROMM, Erich; *Mít nebo být*. Praha: Aurora, 2001. ISBN 80-7299-036-5

FROMM, Erich; *Umění být*. Praha: Naše vojsko, 1994. ISBN 80-206-0225-9

KADYROV, A. A.; *Abú Alí ibn Sína*. Praha: Avicenum, 1988.

PETRÁČEK, Karel; *Altägyptisch, Hamitosemitisch und ihre Beziehungen zu einigen Sprachsfamilien in Afrika und Asien*. Praha: Univerzita Karlova, 1988.

PETRÁČEK, Karel; *Úvod do hamitosemitské (afroasijské) jazykovědy I.* Praha : Státní pedagogické nakladatelství, n.p., 1989. ISBN 80-7066-090-2.

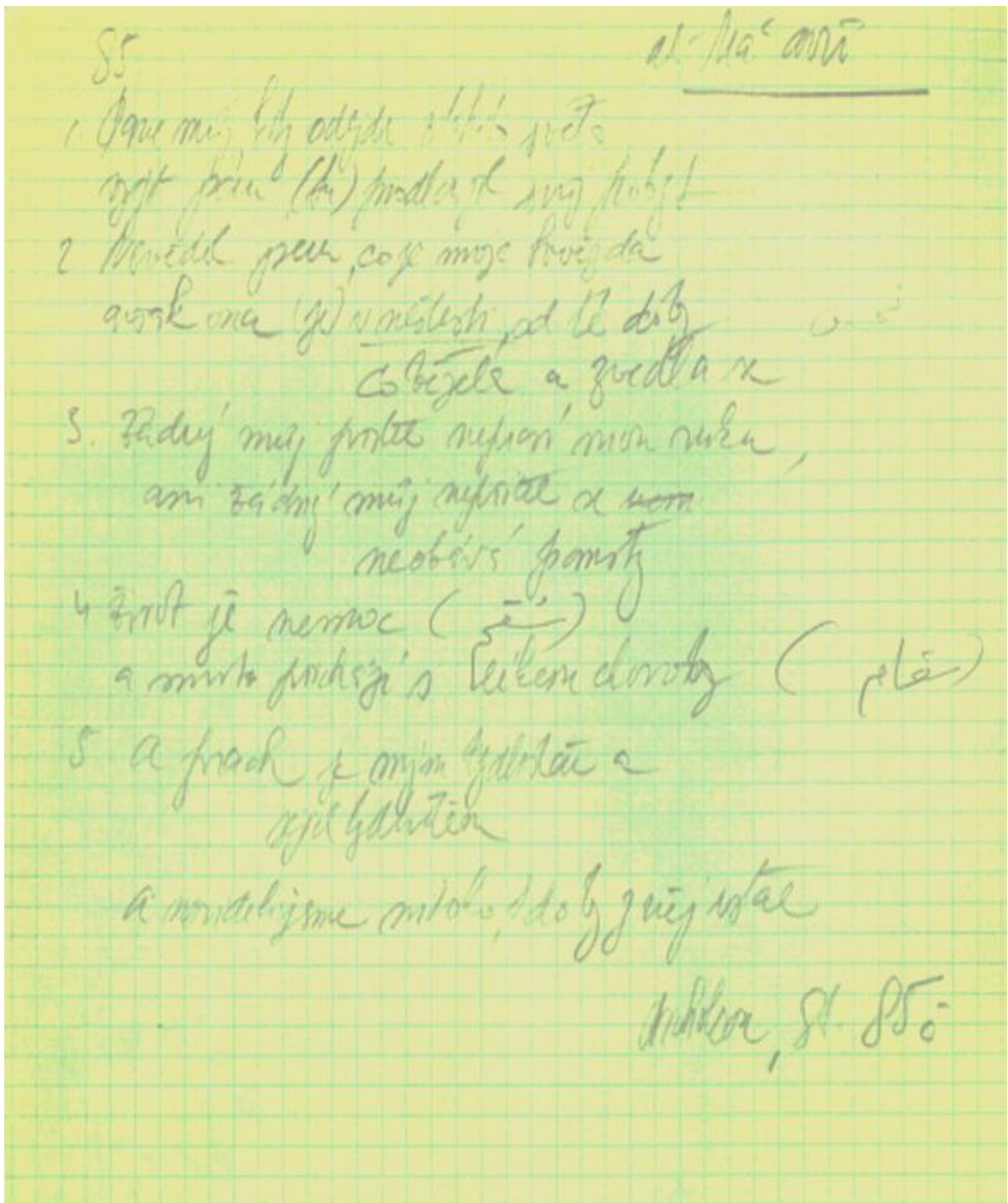
PETRÁČEK, Karel; *Úvod do hamitosemitské (afroasijské) jazykovědy II.* Praha : Státní pedagogické nakladatelství, n.p., 1989. ISBN 80-7066-089-9.

PETRÁČEK, Karel; *Učebnice spisovné arabštiny. 1 díl*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1958.

PETRÁČEK, Karel; *Učebnice spisovné arabštiny. 2 díl*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1962.

Přílohy:

Příloha č.1

Ma'arū 3

1. Miteli, kunkle siet a podobé mtrvole
a my kolema' n' jako psi šelma
2. Kdo brvale s m' ujida', ton z traci,
a kdo se odvrst' od m' kladov, ton z'obesve
3. A ton kdo se m' z'obesve' noc (alou)
toho, kdo ne t'iji' alou noc težke' veai (dvesti
za jitra narostni' za jitra p'rich'sejici'
nove' rony' z'ou

Příloha č.2

Tato fotokopie je zdigitalizovanou kopií bibliografie Karla Petráčka, kterou zpracovali Petr Vavroušek a Jaroslav Oliverius v článku *In memoriam Karel Petráček* vydaného v *Archívu Orientálním*, ročník 56, rok 1988. Kopii uvádím se souhlasem Jaroslava Oliveriuse.

Bibliographie von Karel Petráček 1948—1985

Als Grundlage diente uns eigene Bibliographie des Verstorbenen, deren Angaben hier größtenteils überprüft und in mancher Hinsicht korrigiert bzw. vermehrt worden sind. Im Verzeichnis der Veröffentlichungen sind in jedem Jahr zuerst die Monographien angeführt; es folgen die wissenschaftlichen Artikel und Studien, dann populär-wissenschaftliche Arbeiten, Übersetzungen usw. (die entsprechende Nummer ist dabei *kursiv* gesetzt) und zuletzt folgen die Besprechungen (deren Nummer mit Sternchen versehen ist); in diesen Gruppen sind dann die Arbeiten alphabetisch geordnet.

Die Abkürzungen, wenn benutzt, sind die der Bibliographie linguistique mit Ausnahme von NO (= *Nový Orient*), NOB (= *New Orient Bimonthly*) und AUC (= *Acta Universitatis Carolinae*). Für weitere bibliographische Angaben vgl. auch die Anmerkungen 1—3 (S. 162).

Weil sich viele Arbeiten von Karel Petráček z.Z. (= Oktober 1987) im Druck befinden, ist eine Fortsetzung bzw. Ergänzung dieser Bibliographie vorgesehen.

Für wirksame Hilfe sind wir Dr. Petr Zemánek zu besonderem Dank verpflichtet.

P. V.

1948

1. *Arabské svatební písně v Palestině*. In: NO 3, 1948, S. 227—229.
2. *Habešské malířství*. In: NO 3, 1948, S. 164—168. [Signiert V. K. Rydval = V. Voves und K. Petráček]
3. *Islámský orient v české literatuře*. In: Katalog výstavy orientální knihy (Praha 8. 9.—6. 10. 1948), Salon VI. Žižkov, S. 20—28.

1949

4. *Toufik Massara, Mečový tanec*. In: NO 4, 1949, S. 89.
5. (mit F. Hrubín), *Z arabské lidové poesie*. In: NO 4, 1949, S. 136.
- 6.* *A. Parlesák, Habešská Odyssea*, Praha 1948. In: NO 4, 1949, S. 142. [Signiert PeK]

1950

7. (mit J. Zavadovskij), *Arabský glossář marxistické politicko-ekonomické terminologie* [Arabisches Glossar der marxistischen politisch-ökonomischen Terminologie]. Bd. I. Jazyková škola Orientálního ústavu, Praha 1950.
8. *Habešská přísloví*. In: NO 5, 1950, S. 154.
9. *Habešské siluety*. In: NO 5, 1950, S. 244—248.
10. *Táhá Husain, Zkouška* (kap. V—VII z knihy al-Ajjám). In: NO 5, 1950, S. 249—251.
11. *J. Zawadowski, Arabské lidové obrázky*. In: NO 5, 1950, S. 149—151.
12. (mit V. Kubičková), *Z arabské lidové poesie*. In: NO 5, 1950, S. 204.
13. (mit F. Hrubín und V. Kubičková), [*Z arabské lidové poesie*]. In: NO 5, 1950, S. 153.
- 14.* (mit I. Hrbek), *Dvojí tvář Káhíry ve snu a v probuzení*. In: NO 5, 1950, S. 66—67.

1951

15. *The Evolution of the Ethiopian Languages: A Contribution to the Problem of Language Mixing*. In: ArOr 19, 1951, S. 612—614.
16. *Les études arabes et islamiques et la sémitologie en Tchécoslovaquie*. In: ArOr 19, 1951, S. 98—107.

17. *K otázce mšeni jazyků z hlediska prací J. V. Stalina*. In: *Sovětská věda-jazykověda* 1, 1951, Nr. 6, S. 77—79.
18. *Arabské divadlo* (Vzpoua sedláků, Múris Kámil). In: NO 6, 1951, S. 9—10.
19. *Diláver, Narození dítěte*. In: NO 6, 1951, S. 103.
20. *Habešské lidové obrázky*. In: NO 6, 1951, S. 80.
21. (mit V. Kubičková), *Holoubek. Z arabské lidové poesie*. In: NO 6, 1951, S. 165.
22. *Ibrahim Abd al-Halím, Zběh*. In: NO 6, S. 165.
23. *Rasismus*. In: NO 6, 1951, S. 56.
24. (mit V. Kubičková), *Ridván aš-Šahhál, Uragany míru*. In: NO 6, 1951, S. 103. [Vgl. Nr. 41]
- 1952
25. (mit V. Kubičková), *Tři zvonečky. Arabské lidové ukolébavky a říkadla* [Drei Glöckchen. Arabische Volkswiegenlieder und Sprüche]. Praha 1952, 50 S.
26. *Zur Artikulation des sog. emphatischen l im Arabischen*. In: *ArOr* 20, 1952, S. 509—523.
27. *Avicenna, Cesta vědců*. In: *Lidová demokracie* 12. 10. 1952.
28. *Habešská přísloví*. In: NO 7, 1952, S. 99.
29. *Krásné jubileum časopisu at-Tarík*. In: NO 7, 1952, Nr. 8 [3. Seite des Umschlags].
30. (mit V. Kubičková), *Milostná* (Umar ibn Abí Rabí'a). In: NO 7, 1952, S. 43.
31. (mit V. Kubičková), *Pokrokový tisk arabských zemí Předního Východu v boji za mír* (Hasíb Namir, Naše vězení je sláva; al-Džawáhírí, Rány mučedníka). In: NO 7, 1952, S. 18.
32. *Sýrie — země převratů*. In: NO 7, 1952, S. 39.
33. *Taufík al-Hakím, Nesnáze venkovského soudce*. In: NO 7, 1952, S. 83—84.
- 1953
34. *Der doppelte phonologische Charakter des GHAIN im klassischen Arabisch*. In: *ArOr* 21, 1953, S. 240—262.
35. (mit V. Kubičková), *Arabská lidová poesie*. In: NO 8, 1953, S. 43—45.
36. (mit V. Kubičková), *Arabská přísloví*. In: NO 8, 1953, S. 106.
37. *Arabská věda a filosofie*. In: NO 8, 1953, S. 144—145.
38. (mit V. Kubičková), *Cukroví. Arabská lidová ukolébavka*. In: *Mateřídouška* 9, 1952/3, S. 213.
39. *O dvou chytrácích*. In: NO 8, 1953, S. 83—84.
40. *Sedmádesát pět let prof. R. Růžičky*. In: *Svobodné slovo* 6. 11. 1953.
41. (mit T. Tóth), *Ridvan-As-Sahal, A béke vihara. Arab eredetiből fordították*. In: *Fáklya — a Czmadok kultúrpolitikai folyóirata* 3, III évfolyam 1953, S. 152. [Vgl. Nr. 24]
42. (mit V. Kubičková), [Z *arabské lidové poesie*]. In: NO 8, 1953, S. 110, 114, 115, 140.
- 43.* *Nusūh Fāhūrī, Saut Insān Hims, Maṭba'a wa zinkūgrāf al-maitam al-islāmī*, s. 1. 1950. In: *ArOr* 21, 1953, S. 467—468.
- 44.* *H. Wehr, Arabisches Wörterbuch für die Schriftsprache der Gegenwart*, Leipzig 1952. In: *ArOr* 21, 1953, S. 464—467.
- 1954
45. (mit V. Kubičková), *Abū Alí Ibn Síná (Avicenna). Z díla* [Ausgewähltes aus dem Werk von Abū Alí Ibn Síná]. Praha 1954, 213 S.
46. (mit V. Kubičková), *U studny Zemzem. Arabská lidová poesie*. [Am Zemzem-Brunnen. Arabische Volkspoesie]. Praha 1954, 154 S.
47. *Material zum altarabischen Dialekt von al-Madīna*. In: *ArOr* 22, 1954, S. 460—466.
48. *Prof. Dr. Rudolf Růžička zum 75. Geburtstag*. In: *ArOr* 22, 1954, S. 23—28.
49. *Arabská poesie za Umajjovců (650—750)*. In: NO 9, 1954, S. 97—100.
50. (mit J. Kroupa), *Diláver, Krev na sněhu*. In: NO 9, 1954, S. 56.
51. *O vzniku staré arabské poesie*. In: NO 9, 1954, S. 74—75.
52. *Starí Arabové*. In: NO 9, 1954, S. 24—25.
53. (mit V. Kubičková), *Z arabské lidové poesie*. In: *Květy* 5, 1954, Nr. 15, S. 11.
- 54.* (mit S. Segert), *Bemerkungen zur „Semitistik I.“* In: *ArOr* 22, 1954, S. 588—596 [Bespr. von Handbuch der Orientalistik, Bd. III, Semitistik, Abschnitt 1, Leiden-Köln 1953; K. Petráček S. 588—594.]
- 1955
55. *Arabská čítanka I* [Arabisches Lesebuch I]. Studijní a informační ústav odborného školství, Praha 1955, 179 S.
56. *L'activité des arabisants en Tchécoslovaquie*. In: *Arabica* 2, 1955, S. 242—244.
57. *Handschriften zur Kenntniss Ägyptens und Abessinien im 18. Jhd. aus der Bibliotheca Praagensis in Conventu Fratrum S. Francisci Reformatorum S. Mariae ad Nives*. In: *ArOr* 23, 1955, S. 90—98.

58. *Pojetí systému v jazykovědě a vnitřní flexe v jazycích semitských*. In: ArOr 23, 1955, Beilage: Orientalistická zasedání o linguistice, S. 1*—5*.
 59. *Die Struktur der semitischen Wurzelmorpheme und der Übergang °ain > gain und °ain > r im Arabischen*. In: ArOr 23, 1955, S. 475—478.
 60. *Habešská přísloví*. In: NO 10, 1955, S. 130.
 61. (mit V. Kubíčková), *Příběh o Sulajmánovi a královně ze Sáby (úryvek z arabské legendy o Šalamounovi a královně ze Sáby)*. In: NO 10, 1955, S. 68—69. [Signiert K.P. und V.K.]

1956

62. *Příručka hovorové arabštiny jemenské* [Handbuch der jemenischen Umgangssprache]. Ministerstvo zahraničního obchodu, Praha 1956, 100 S.
 63. (mit L. Matouš), *Beiträge zur akkadischen Grammatik I. Die Liquiden in ihrem Verhältnis zum Vokal im Assyrischen*. In: ArOr 24, 1956, S. 1—14.
 64. *Bemerkungen zur Artikulation der Liquiden im Arabischen*. In: Charisteria orientalia praecipue ad Persiam pertinentia, edierunt F. Tauer—V. Kubíčková—I. Hrbek, Praha 1956, S. 227—232.
 65. *Semitischer Cercle*. In: ArOr 24, 1956, S. 622—634, Beiträge von K. Petráček:
 (a) *Statistische Methode und ihre Anwendung in der Semitistik*, S. 622—625.
 (b) *Abschließende Wertung von dem Cercle geleisteten Arbeit und Arbeitsplan für das Studienjahr 1955—1956*, S. 630—631.
 (c) *Die Phonologie und ihre Verwendung in der Semitistik*, S. 631—634.
 (d) *Diskussionsbeitrag*, S. 634.
 66. *Das Tabu in der Bildersprache der volksarabischen Totenklage*. In: ArOr 24, 1956, S. 404—409.
 67. *Zu einigen assimilierenden Verba im Hebräischen*. In: ArOr 24, 1956, S. 131—132 [Diskussion zwischen K. Petráček und S. Segert, vgl. ebenda, S. 132—134, von S. Segert, *Noch zu den assimilierenden Verba im Hebräischen*.]
 68. *Zum arabischen Dialekte von Ägypten (Zum koptischen Einfluß im Arabischen)*. In: ArOr 24, 1956, S. 591—595.
 69. [Dopis redakce čtenářům Nového Orientu k reportáži R. Slabého z Afriky]. In: NO 11, 1956, S. 151.
 70. (mit D. Zbavitel), *Etiopské dětské říkánky*. In: NO 11, 1956, S. 139.
 71. (mit D. Zbavitel), *Etiopské lidové koledy*. In: NO 11, 1956, S. 152, 153.
 72. *Habešské hádanky*. NO 11, 1956, S. 29.
 73. *O hloupém muži a chytré ženě. Etiopská lidová povídka*. In: NO 11, 1956, S. 150.
 74. *Sedm lvů a osel*. In: NO 11, 1956, S. 95.
 75. *az-Zamachšarí, Historie*. In: NO 11, 1956, S. 134.
 76. *Z myšlenek arabského lidového mudrce Zamachšarího (11.—12. stol.)*. In: NO 11, 1956, S. 150.
 77.* (mit S. Segert), *Beiträge zur „Semitistik II—III“*. In: ArOr 24, 1956, S. 476—484 [Bespr. von Handbuch der Orientalistik, Bd. III, Semitistik, 2. und 3. Abschnitt, Leiden 1954; K. Petráček (= K.P.) S. 479—484.]
 78.* *W. Caskel, Entdeckungen in Arabien*, Köln-Opladen 1954. In: ArOr 24, 1956, S. 649—652.
 79.* *I. J. Kračkovskij, Vvedenije v efiopskuju filologiju*, Leningrad 1955. In: ArOr 24, 1956, S. 652—655.
 80.* *S. Strelcyn, Catalogue des manuscrits éthiopiens* (Collection Griaule), tome IV, Éthiopien 373 (Griaule 69) — Éthiopien 674 (Griaule 366). Nouvelles acquisitions: Éthiopiens 301—304, 675—687, Paris 1954. In: ArOr 24, 1956, S. 655—656.
 81.* *S. Strelcyn, Prières magiques éthiopiennes pour délier les charmes (məftəhə šərāy)*, Rocznik Orientalistyczny XVII, Warszawa 1955. In: ArOr 24, 1956, S. 503—506. [Nicht signiert; vgl. Nr. 113].
- 1957
82. *Cvičebnice spisovné arabštiny* [Übungsbuch des Schriftarabischen]. Publiziert als Beilage der Zeitschrift Nový Orient, 12, 1957 (Nr. 7)—14, 1959, 184 S.
 83. *Handschriftliches aus der Nationalbibliothek in Prag. Vorläufiger Bericht über einige arabisches Handschriften*. In: ArOr 25, 1957, S. 611—627.
 84. *Jakub Říman aus Kroměříž. Descriptio Aethiopiae seu Abissiniae (Land und Leute)*. In: ArOr 25, 1957, S. 334—383.
 85. *Arabové a my*. In: NO 12, S. 83—84.
 86. *Džabrán Chalíl Džabrán, Moudrý král*. In: Kultura 1, 1957, Nr. 14, S. 9.
 87. (mit D. Zbavitel), *Džamíl Sidkí az-Zaháví, Irácké nebe. Spravedlnost*. In: NO 12, 1957, S. 23 und 27. [Signiert K.P. und D.Z.]

88. Čtyři poutníci jeruzalémští. In: NO 12, 1957, S. 151—152.
 89. Egyptská přísloví. In: NO 12, 1957, S. 84. [Signiert K.P.]
 90. Egyptská přísloví. In: NO 12, 1957, S. 51.
 91. Jazyky semito-hamitské. In: NO 12, 1957, S. 55—57.
 92. Jemenská přísloví. In: NO 12, 1957, S. 10. [Signiert K.P.]
 93. Kritika na černo. In: NO 12, 1957, S. 61—62.
 94. Moudrost chalífova (Z přísloví chalífy Alího). In: Literární noviny 6, 1957, Nr. 25, S. 12.
 95. Několik slov o škole orientálních jazyků. In: NO 12, 1957, S. 97.
 96. Semitské jazyky. In: NO 12, 1957, S. 133—134.
 97. Táhá Husajn, Dny. In: Světová literatura 2, 1957, Nr. 5, S. 227—236.
 98. V Libanoně vyšla... In: Kultura 1, 1957, Nr. 20, S. 8.
 99. Z moudrosti starých Arabů. In: NO 12, 1957, S. 99. [Signiert K.P.]
 100. (mit D. Zbavitel), Z etiopské lidové poesie. In: Světová literatura 2, 1957, S. 221—223.
 101. Žena v etiopském přísloví. In: Vlasta 11, 1957, Nr. 36, S. 9.
 102.* Annales d'Ethiopie. Tome Premier, Paris 1955. In: ArOr 25, 1957, S. 685—686.
 103.* A. Barthélemy, Dictionnaire arabe-français. Dialectes de Syrie: Alep, Damas, Liban, Jérusalem. Cinquième fascicule publ. par. H. Fleisch, Paris 1954. In: ArOr 25, 1957, S. 686.
 104.* G. V. Cereteli, Arabskije dialekty Srednej Azii. Tom I., Bucharskij dialekt, Tbilisi 1956, In: ArOr 25, 1957, S. 690—691.
 105.* E. Cerulli, Storia della letteratura etiopica, Roma 1956. In: ArOr 25, 1957, S. 688—689.
 106.* Filozofický román Ibn Tufajla Živý syn bdícího, Praha 1957. In: NO 12, 1957, S. 79—80.
 107.* Hassan El-Hajjé, Le parler arabe de Tripoli (Liban) avec une préface de J. Cantineau, Paris 1954. In: ArOr 25, 1957, S. 690.
 108.* Kniha o královně ze Sáby [= Kebrá Nagast czyli Chwała królów Abissynii — Fragmenty. Z jazyka abisyňského přeložil oraz wstępem zaopatrzyl Stefan Strelcyn, Warszawa 1956]. In: NO 12, 1957, S. 128. [Vgl. Nr. 138]
 109.* I. J. Kračkovskij, Izbrannyje sočinenija, Tom I, Moskva — Leningrad 1956; Tom III, Moskva 1956. In: ArOr 25, 1957, S. 686—687.
 110.* J. Kraemer, Theodor Nöldekes Belegwörterbuch zur klassischen arabischen Sprache... Erste Lieferung, Wiesbaden 1952, Zweite Lieferung, Wiesbaden 1954. In: ArOr 25, 1957, S. 688.
 111.* T. F. Mitchel, An Introduction to Egyptian Colloquial Arabic, London-New York-Toronto 1956. In: ArOr 25, 1957, S. 689—690.
 112.* Ch. Pellat, Introduction à l'arabe moderne, Paris 1956. In: ArOr 25, 1957, S. 300—302.
 113.* Rocznik orientalistyczny 18, 1954 (Inhaltsübersicht) [= S. Strelcyn, Prières magiques éthiopiennes pour délier les charmes maftaḥa šarāy; vgl. Nr. 81]. In: OLZ 52, 1957, Kol. 474—475.
- 1958
114. Učebnice spisovné arabštiny. Díl 1., Gramatika [Lehrbuch des Schriftarabischen Bd. 1, Grammatik]. Studijní a informační ústav odborného školství, Praha 1958, 193 + XXIX S.
 115. Die Äthiopier in Jerusalem in den tschechischen Reisebeschreibungen des XV. und XVI. Jhdts. In: ArOr 26, 1958, S. 347—365.
 116. Český přínos k poznání Ethiopů a jejich země. In: Čsl. etnografie 6, 1958, S. 55—69.
 117. In memoriam Prof. R. Růžička. In: ArOr 26, 1958, S. 177—178.
 118. Pojetí systému v jazykovědě a vnitřní flexe v jazycích semitských. In: O vědeckém poznání soudobých jazyků, Praha 1958, S. 29 und 174.
 119. ... a ještě několik slov k obrazům brazzavillské školy. In: NO 13, 1958, S. 192—193.
 120. Arabská přísloví. In: NO 13, 1958, S. 3.
 121. (mit D. Zbavitel und L. Kundera), Arabští básníci bojují (Chalíl Muṭrān, Nusúch Fāchūrī, Ridwān aš-Šaḥhāl). In: Vlasta 12, 1958, Nr. 34, S. 2.
 122. Diláver, Pustý dům. In: NO 13, 1958, S. 118.
 123. Dr. M. Hefny, Arabská hudba. In: NO 13, 1958, S. 57—58. [Signiert —kk—]
 124. (mit D. Zbavitel), Etiopské elegie. In: NO 13, 1958, S. 125.
 125. Etiopský Ezop: Hyena a osel. In: NO 13, 1958, S. 146.
 126. Jazīd ibn Mu'āwija, Vesmír. In: NO 13, 1958, S. 175 [Signiert —KK—]
 127. Mezek císaře Saḥla Sellasié. In: NO 13, 1958, S. 115. [Signiert -kk-]
 128. O jednotný stát Arabů. In: NO 13, 1958, S. 89—90.
 129. Pašerák zbraní — Arthur Rimbaud. In: NO 13, 1958, S. 26—27. [Vgl. Nr. 240]
 130. Pět svátečních svitků a Píseň písní. In: NO 13, 1958, S. 200.
 131. Taufiq al-Hakim, Můj osel a zlato. In: NO 13, 1958, S. 67—68.
 132. Ze sovětské arabistiky. In: NO 13, 1958, S. 120. [Signiert I.K.(!)]
 133. (mit J. Štroblová), Ze staroarabské poesie (al-Aḥwas al-Ansári). In: NO 13, 1958, S. 191.
 134. Z irácké revoluční poesie (Ma'rúf ar-Rusáfi, Pokrok). In: NO 13, 1958, S. 122. [Signiert -KK-]
 135. Z moudrých výroků chalífy Alího. In: NO 13, 1958, S. 82, [Signiert -kk-]

- 136.* *Nad knihou akademika Jána Bakoše* [= Psychologie d'Ibn Sinā (Avicenne) d'après son oeuvre aš-Šifā, Praha 1956]. In: NO 13, 1958, S. 59–60.
 137.* *Rocznik orientalistyczny* 20, 1956 (Inhaltsübersicht). In: OLZ 53, 1958, Kol. 502.
 138.* S. Strelcyn, *Kebrā Nagast czyli Chwala królów Abissynii. Fragmenty*, Warszawa 1956. In: JSS 4, 1959, S. 401–402. [Vgl. Nr. 108]

1959

139. *Die Chronologie der Werke von Hasan al-Kāfi al-Aqhišārī*. In: ArOr 27, 1959, S. 407–412.
 140. *Gindibu' arabaija — ein Safā-Araber?* In: ArOr 27, 1959, S. 44–53.
 141. *Abdalwahhāb al-Bajātī, Vzpomínka na Bagdád. Milenka včela*. In: Kultura 59, 1959, Nr. 42, S. 8.
 142. (mit J. Štroblová), *Abū Nuwās, Báseň o víně*. In: NO 14, 1959, S. 201.
 143. *Byl kdysi smělý, ba fantastický plán (K založení Egyptologického ústavu UK)*. In: Kultura 59, 1959, Nr. 42, S. 1.
 144. *Československá kultura v Maroku*. In: Literární noviny 8, 1958, Nr. 25, S. 5.
 145. *Existuje „orientální kultura“? (Příspěvek do diskuse)*. In: Kultura 59, 1959, Nr. 42, S. 5.
 146. (mit D. Zbavitel), *Chalil Matrán — básník Sýrie a Egypta*. In: NO 14, 1959, S. 31.
 147. (mit J. Sedlář), *Křídla nad Jemenem*. In: NO 14, 1959, S. 106–107.
 148. *Nové irácké literární časopisy*. In: Literární noviny 8, 1959, Nr. 17, S. 12.
 149. *Po stopách česko-etiofských styků*. In: Rudé právo 12, 7. 1959.
 150. (mit J. Štroblová), *Staroarabské písně o víně*. In: NO 14, 1959, S. 340.
 151. *Za A. R. Nyklem (1885–1958)*. In: NO 14, 1959, S. 60.
 152. (mit D. Zbavitel), *Z etiopské poesie*. In: Literární noviny 8, 1959, Nr. 29, S. 6.
 153. [Z moudrosti Avicenny]. In: Kultura 59, 1959, Nr. 42, S. 5 und 8.
 154. (mit J. Štroblová), *Z poesie al-Ahwase al-Ansārīho*. In: NO 14, 1959, S. 52.
 155.* *Bidpájovy bajky v slovenském překladu* [= Kalíla a Dimna — Bajdabove bájky, přel. L. Drozdík, Bratislava 1958]. In: NO 14, 1959, S. 79.
 156.* I. J. Kračkovskij, *Izbrannyje sočiněnija*. Tom V., Moskva—Leningrad 1958. In: ArOr 27, 1959, S. 510–511.
 157.* *Nad čtením z biblí kralické Ivana Olbrachta* [= Ivan Olbracht, Čtení z biblí kralické, Praha 1958]. In: NO 14, 1959, S. 100.
 158.* *Polská sbírka africké lidové slovesnosti* [= J. Mantel-Niećko—N. Pilszczikowa—R. Stopa, Z czarnego ładu, Warszawa 1958]. In: NO 14, 1959, S. 159.
 159.* U. Thilo, *Die Ortsnamen in der altarabischen Poesie*, Wiesbaden 1958. In: ArOr 27, 1959, S. 509–510.

1960

160. *Al-Aḥwaš al-Anšārī*. In: Encyclopaedia of Islam, Vol. I, Leiden 1960, S. 305.
 161. *Arabische Handschriften in der Bibliotheca Strahoviensis (Památník národního písemnictví) in Prag*. In: ArOr 28, 1960, S. 467–469.
 162. *„Arabská věda“ a její studium u nás*. In: Zprávy komise pro dějiny přírodních, lékařských a technických věd ČSAV, Praha, 1960, Nr. 2, S. 30–31.
 163. *Bratislavská kolekcija arabskich rukopisej i jeho značenijs dlja izučenijs kulture musulman Bosnii*. In: Problemy vostokovedenijs 1960, Nr. 3, S. 137–140.
 164. *Čechoslovákija*. In: Problemy vostokovedenijs 1960, Nr. 2, S. 223. [Bericht über die Orientalistik an der Karls-Universität Prag]
 165. *Die innere Flexion in den semitischen Sprachen. Entstehung und Entwicklung des Systems*. In: ArOr 28, 1960, S. 547–606.
 166. *al-Machfūlāt al-ʿarabīja fi Tšikūsūfākijā. Madžallat Maʿhad al-machfūlāt al-ʿarabīja*. In: Revue de l'Institut des manuscrits arabes 6, 1960, S. 3–14.
 167. *Morphologisches aus dem Diwān des al-Aḥwaš al-Anšārī*. In: ArOr. 28, 1960, S. 67–71. [Vgl. Nr. 17j]
 168. *Semitistischer Cercle II*. In: ArOr 28, 1960, S. 657–680, Beiträge von K. Petráček:
 (a) *Der gegenwärtige Stand und die Aufgaben der südarabischen Forschungen unter besonderer Berücksichtigung des Schicksals der alten südarabischen Literatur*, S. 671–673.
 (b) *Der gegenwärtige Stand und die Aufgaben der südsemitischen Forschungen (die arabisches Gruppe)*, S. 667–668.
 (c) *Probleme der ältesten Geschichte der Araber*, S. 659–660.
 (d) *Südarabisches Material gesammelt von Milan Fiedler im Jemen (Sarḩā)*, S. 679–680.
 (e) *Zusammenfassung*, S. 657.
 169. (mit J. Jedlička), *Die Semitologie in Georgischen SSR. (Bibliographische Übersicht)*. In: AUC Philologica I, Orientalia Pragensia I, 1960, S. 83–95.
 170. *A Study in the Structure of Arabic*. In: AUC Philologica I, Orientalia Pragensia I, 1960, S. 29–39.

171. *Syntaktisches aus dem Dīwān des al-Aḥwaṣ al-Anṣārī*. In: ArOr 28, 1960, S. 174—180. [Vgl. Nr. 167]
172. *Abdalwahháb al-Bajátí, Báseň z vyhnanství*. In: NO 15, 1960, S. 137.
173. *Abdalwahháb a-Bajátí — básník Iráku*. In: NO 15, 1960, S. 183.
174. (mit J. Štroblová), *Al-Aḥwaṣ al-Ansári, Milostná*. In: NO 15, 1960, S. 109.
175. *Arabská poesie v našich překladech*. In: Plamen 1960, Nr. 3, S. 127.
176. [Arabské rukopisy v našich knihovnách]. In: NO 15, 1960, S. 144. [Signiert -kk-]
177. *Co si vyprávěli staří Arabové*. In: NO 15, 1960, S. 182.
178. *Čemu se smáli staří Arabové*. In: NO 15, 1960, S. 65. [Vgl. Nr. 239]
179. [Darování rukopisu Etiopské bible Universitě Karlově]. In: NO 15, 1960, S. 23. [Signiert -kk-]
180. *Dílo, které je pýchou naší kultury*. In: Obrana lidu 17. 2. 1960, S. 2. [Nachruf für F. Lexa]
181. *Egyptian Proverbs*. In: NOB 1, 1960, S. 29.
182. *The Hyena and the Donkey*. In: NOB 1, 1960, S. 20.
183. *Jabran Khalil Jabran, Two Wise Men*. In: NOB 1, 1960, S. 29.
184. (mit J. Sedlár), *Jemen pod nohama*. In: NO 15, 1960, S. 236—237.
185. *Malek Haddad* [Výroky]. In: Tvorba 25, 1960, Nr. 39, S. 925.
186. *O rozvoji starých oborů. K představě orientalistického studia, O linguistice* [Teze referátů na Liblické konferenci orientalistů 1959]. In: Zprávy Čsl. společnosti orientalistické 1960, Nr. 1—2, S. 30—31, 34 und 74.
187. *Patnáct let vývoje orientalistických studií na filosofické fakultě*. In: NO 15, 1960, S. 123—124.
188. [Poučení o východní filosofii]. In: NO 15, 1960, S. 72.
189. *Qoth the Prince of Believers, Caliph Ali*. In: NOB 1, 1960, S. 7.
190. [Sovětské práce o středoasijských Arabech]. In: NO 15, 1960, S. 48. [Signiert -kk-]
191. *Východ na výstavě historie ruské kultury XI.—XIII. stol. v památkách písemnictví*. In: NO 15, 1960, S. 116. [Signiert -kk-]
192. (mit J. Štroblová), *Z arabské poesie*. In: NO 15, 1960, S. 44. [an-Nu'mān ibn Alī]
193. *Z veršů al-Bajátího* [Zed', Narozeniny, Nebe bez hvězd, Deště]. In: Tvorba 25, 1960, Nr. 3, S. 51.
- 194.* *Afrikanskij etnografičeskij sbornik III, Moskva-Leningrad 1959*. In: NO 15, 1960, S. 240.
- 195.* *G. Boris, Lexique du parler arabe des Marazig, Paris 1958*. In: ArOr 28, 1960, S. 159.
- 196.* *H. Courlander—W. Leslau, Oheň na hoře a jiné etiopské pohádky, Praha 1960*. In: NO 15, 1960, S. 144.
- 197.* *H. Fuchsz, Má bible pravdu? Vybrané kapitoly z historie bojů teologie proti vědeckému pokroku, Praha 1959*. In: NO 15, 1960, S. 24.
- 198.* *Ch. Hainchelin, Pôvod náboženstva, Bratislava 1959*. In: NO 15, 1960, S. 96.
- 199.* *R. Jakobson—C. G. M. Frant—M. Halle, Preliminaries to Speech Analysis. The Distinctive Features and their Correlates, Massachusetts Institute of Technology 1955*. In: ArOr 28, 1960, S. 526—527.
- 200.* *J. Janáček, Století zámořských objevů 1415—1522, Praha 1959*. In: NO 15, 1960, S. 72.
- 201.* *J. M. Jaroslavskij, Jak se rodí, žije a umírájí bozi a bohyně, Praha 1959*. In: NO 15, 1960, S. 71.
- 202.* *N. V. Jušmanov, Amcharskij jazyk, Moskva 1959*. In: NO 15, 1960, S. 168.
- 203.* *W. Leslau, Ethiopic and South Arabic Contributions to the Hebrew Lexicon, Berkeley-Los Angeles 1958*. In: ArOr 28, 1960, S. 515. [Mit S. Segert]
- 204.* *Murad Kamil, Amharische Kaiserlieder. Aufgezeichnet, umschrieben und übersetzt, Wiesbaden 1957*. In: ArOr 28, 1960, S. 159—160.
- 205.* *Nový orientalistický časopis*. In: NO 15, 1960, S. 2 [= Acta Universitatis Carolinae-Philologica, Orientalia Pragensia; signiert -kk-]
- 206.* *E. Ullendorff, The Ethiopians. An Introduction to Country and People, London 1960*. In: NOB 2, 1961, S. 192.
- 207.* *E. Ullendorff, The Semitic Languages of Ethiopia. A Comparative Phonology, London 1955*. In: ArOr 28, 1960, S. 161—164.
- 208.* *Wörterbuch der klassischen arabischen Sprache. Auf Grund der Sammlungen von A. Fischer, Th. Nöldeke ... hrsg. durch die DMG, 1. Lief. k bis ktb. In Verbindung mit Anton Spitaler bearbeitet von Jörg Kraemer und Helmut Gätje, Wiesbaden 1957*. In: ArOr 28, 1960, S. 160—161.
- 209.* *F. J. Ziadeh—R. Bayly Winder, An Introduction to Modern Arabic, New Jersey 1957*. In: ArOr 28, 1960, S. 514—515.
- 1961
210. (mit J. Blaškovič [=Gesamtredaktion] und R. Veselý), *Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava* [Titelblatt auch Slowakisch]. Bratislava 1961, 551 S. XXII Beilagen. [Von K. Petráček S. 36—273 und 433—471]

211. *Annotation aux inscriptions sud-arabes RY 603—614 du Dār ad-Diyāfa à Sanʿāʿ*. In: ArOr 29, 1961, S. 444—447.
212. *Die innere Flexion in den semitischen Sprachen II. Entwicklung und Entstehung [!] des Systems*. In: ArOr 29, 1961, S. 513—545.
213. *Kybernetika (teorie informace) a problémy vývoje semitského fonologického systému*. In: Zprávy Čsl. společnosti orientalistické 1961, Nr. 2, S. 174—178.
214. *Poesie jako kritérium tzv. arabského lidového románu*. In: Zprávy Čsl. společnosti orientalistické 1961, Nr. 2, S. 141.
215. *Práce v oblasti „arabské vědy“ na filosofické fakultě UK*. In: Zprávy Komise pro dějiny přírodních, lékařských a technických věd ČSAV, 1961, Nr. 6, S. 45—46.
216. *Prameny k dějinám „arabské“ vědy v našich rukopisných sbírkách*. In: Zprávy Komise pro dějiny přírodních, lékařských a technických věd ČSAV, 1961, Nr. 9, S. 36—37.
217. *První český spis z oboru tropického lékařství*. In: Zprávy Komise pro dějiny přírodních, lékařských a technických věd ČSAV, 1961, Nr. 7, S. 34.
218. *Quelques faux sud-arabes du Sanʿāʿ*. Annales d'Ethiopie 4, 1961, S. 125—127.
219. *Abdalwahháb al-Bajátí, Zabitý z Buchenwaldu*. In: Tvorba 26, 1961, Nr. 7, S. 151.
220. *Al-Ahwas al-Ansári, Opuštěná ležentí*. In: NO 16, 1961, S. 20. [Siegniert -kk-]
221. *Etiopské výtvarné umění v Praze*. In: NO 16, 1961, Nr. 10 [3. Seite des Umschlags; signiert KP]
222. *Les études arabes en Tchécoslovaquie*. In: Le Petit Matin (Tunis), 22. 4. 1961.
223. *Les études arabes en Tchécoslovaquie*. In: Revue de Liban, 1961
224. *Islám a Dantova Božská komedie*. In: NO 16, 1961, S. 18.
225. *The Lion and the Emperor*. In: NOB 2, 1961, Nr. 2, S. 30.
226. *Malby černých malřů z Brazzaville*. In: Vesmír 40, 1961, Nr. 11 [3. Seite des Umschlags]
227. *Malek Haddad, Adieu. Melancholie podzimu*. In: Tvorba 26, 1961, Nr. 3, S. 57.
228. *Somalská přísloví*. In: NO 16, 1961, S. 196.
229. *(mit A. Lewitová), What the Arabs of Old Laughed at*. In: NOB 2, 1961, S. 29. [Vgl. Nr. 178]
230. *Z východního humoru*. In: NO 16, 1961, S. 4.
- 231.* *J. D. Bernal, Věda v dějinách*, Praha 1960. In: NO 16, 1961, S. 96.
- 232.* *Daʿvat al hakk ročník 1958—1959*. In: NO 16, 1961, S. 71—72.
- 233.* *A. Robertson, Racionalismus v teorii a praxi*, Praha 1960. In: NO 16, 1961, S. 24.
- 1962
234. (mit S. Pantůček), *Arabská čítanka* [Arabisches Lesebuch]. Praha 1962, 242 S. [Wörterbuch S. 169—242 von S. Pantůček]
235. *Arabská moderní literatura I* [Moderne arabische Literatur I]. K. Petráček (Hrsg.) mit I. Hrbek, S. Krátílová, J. Oliverius, S. Pantůček, R. Veselý und E. Zúbková. Praha 1962. [Von K. Petráček sind folgende Teile geschrieben: (1) *Několik rysů moderní arabské literatury*, S. 5—10; (2) *Syrsko-libanonská pokroková poesie padesátých let kolem časopisu at-Tařiq*, S. 126—141; (3) *Tāhā Husajn a jeho autobiografie Dny*, S. 149—157.]
236. *Učebnice spisovné arabštiny. Díl 2* [Lehrbuch des Schriftarabischen. Teil 2]. Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1962, 257 S.
237. *Der angebliche Aufenthalt von J. J. Rímař in Nordost-Afrika und der Verfasser von Descriptio Aethiopiae*. In: Annals of the Náprstek Museum 1, 1962, S. 91—99.
238. *Die innere Flexion in den semitischen Sprachen III. Entstehung und Entwicklung des Systems*. In: ArOr 30, 1962, S. 361—408.
239. *Prameny k poznání arabské filozofie v našich rukopisných sbírkách*. In: Filosofický časopis 1962, S. 310—312.
240. *Arthur Rimbaud — Gun-runner*. In: NOB 3, 1962, S. 134—135 [Vgl. Nr. 129]
241. *O Sahaře, Tuarezích a prehistorických obrazech*. In: H. Lhote, *Objevy v Tašili*, Praha 1962, S. 188—208. [Nachwort]
- 1963
242. (mit S. Pantůček), *Slovesnost a literatura severní a severovýchodní Afriky* [Die Literatur in Nord- und Nordost-Afrika] Praha 1962, 116 S. (= Z dějin literatur Asie a Afriky VII [Aus der Literaturgeschichte Asien und Afrikas VII]); Von K. Petráček geschrieben: (1) *Úvod*, S. 5—23; (2) *Slovesnost obyvatel východní Sahary (Teda-Daza, Kanuri, Zagħawa)*, S. 50—59; (3) *Slovesnost a literatura severovýchodní Afriky (Kušitů a Etiopů)*, S. 61—116.
243. *The Arabs and Czech Culture*. In: *Literatures of the Near East in Czechoslovakia 1945-March 1963*, P. E. N. Klub Praha, 1963, S. 29—32.
244. *Arabská literatúra*. In: *Dejiny svetovej literatúry I*, Bratislava 1963, S. 50—65.
245. *Czech Translations of Arabian Poetry*. In: *Literatures of the Near East in Czechoslovakia 1945-March 1963*, P. E. N. Klub Praha, 1963, S. 33—35.

246. *Durayd b. al-Simma*. In: Encyclopaedia of Islam II, Leiden 1963, S. 626—627.
247. *Etiopská literatúra*. In: Dejiny svetovej literatúry I, Bratislava 1963, S. 50—65.
248. *Les études africaines en Tchécoslovaquie*. In: Solidarité 1963, Nr. 2, S. 24—26.
249. *Die innere Flexion in den semitischen Sprachen IV. Entstehung und Entwicklung des Systems*. In: ArOr 31, 1963, S. 577—624.
250. *K otázkám organizace studia rozvojových zemí*. In: Informační bulletin k otázkám rozvojových zemí Asie, Afriky a Latinské Ameriky, 1963, Nr. 12, S. 67—74.
251. *Kybernetika a metodologické problémy orientalistiky*. In: Orientalistický sborník. Materiály z V. vedeckej konferencie orientalistov, Bratislava 1963, S. 39—49.
252. *Obecná jazykověda a afrikanistika*. In: Zprávy čl. společnosti orientalistické 1963, Nr. 2, S. 26—29.
253. *Zkušenosti z organizace studia rozvojových zemí*. In: Informační bulletin k otázkám rozvojových zemí Asie, Afriky a Latinské Ameriky, 1963, Nr. 12, S. 104—105.
254. *Afrikanistika na filosofické fakultě UK*. In: NO 18, 1963, S. 287.
255. *Jaká jména mají Etiopové?* In: NO 18, 1963, S. 229.
256. *Mýtus o stvoření muže, ženy a zvířat*. In: NO 18, 1963, S. 221.
- 257.* *Abdelrahim Salim — D. Marková, Súdánské pohádky*, Praha 1962. In: NO 18, 1963, S. 64.
- 258.* *C. Brockelmann, Arabische Grammatik*, 14. Aufl. besorgt von M. Fleischhammer, Leipzig 1960. In: ArOr 31, 1963, S. 688—689.
- 259.* *J. A. Haywood — H. M. Hamad, A New Arabic Grammar of the Written Language*, London 1962. In: ArOr 31, 1963, S. 504.
- 260.* *M. C. Lyons, An Elementary Classical Arabic Reader*, Cambridge 62. In: ArOr 31, 63, S. 505.
- 261.* *V. Monteil, L'Arabe moderne*, Paris 1960. In: ArOr 31, 1963, S. 689.
- 1964
262. *Arabská literatura* [Arabische Literatur], Praha 1964, 112 S. (= Z dějin literatur Asie a Afriky II [Aus der Literaturgeschichte Asien und Afrikas II])
263. *Arabská moderní literatura II* [Moderne arabische Literatur II], K. Petráček (Hrsg.) mit L. Drozdík, M. Fiedler, E. Guttmannová, A. Konarovský, Z. Klivická, S. Krátilová, S. Pantůček, J. Oliverius und Sharif Bahbúh. Praha 1964, 159 S. [Von K. Petráček geschrieben: (1) *Perspektivy arabské moderní literatury*, S. 4—6; (2) *Arabská literatura na Maltě*, S. 95—97; (3) *Charakteristika arabské moderní poesie*, S. 98—106; (4) *Abdalwahháb al-Bajátí, básník Iráku*, S. 107—124.]
264. *Etiopie* [Ethiopien], Státní nakladatelství politické literatury, Praha 1964, 152 S.
265. *an-Nazaríja wa 'l-tatbiq fi 'š-š'f'r at taqaddumí hawāli madžallat „at-Tariq“*. In: at-Tariq 1964, Nr. 10—11, S. 50—52.
266. *Bühlerův funkcionální model jazyka a algoritmizace procesu vyučování jazyků*. In: Zprávy čl. společnosti orientalistické 1964, Nr. 1, S. 31—33.
267. *Die Inkompatibilität in der semitischen Wurzel in Sicht der Informationstheorie*. In: Rocznik Orientalistyczny 28, 1964, S. 133—139.
268. *Die innere Flexion in den semitischen Sprachen V. Entstehung und Entwicklung des Systems*. In: ArOr 32, 1964, S. 185—222.
269. *Lingvistická charakteristika semitského kořene ve světle nových metod*. In: Slovo a slovesnost 25, 1964, S. 30—34.
270. *Quelques faux sud-arabes*. In: Annals of the Náprstek Museum 3, 1964, S. 85—87.
271. *Südarabische Inschriften aus Sar'á'*. In: ArOr 32, 1964, S. 358—364.
272. *Südarabisches aus Bêt Handal (Jemen)*. In: ArOr 33, 1964, S. 600—601.
273. *Die Vorbereitungsperiode der arabischen Literatur*. In: AUC Philologica 3, Orientalia Pragensia 3, 1964, S. 35—51.
274. *Zur Entwicklung des phonologischen Systems des Altäthiopischen (Gé'ez)*. In: Rassegna degli studi etiopici 20, 1964, S. 129—132.
275. *Islám — opravdu moderní?* In: NO 19, 1964, S. 139—140.
276. *Islámská ortodoxie a její poměr k vědě*. In: NO 19, 1964, S. 89—91.
277. *Národnostní problematika Etiopie*. In: NO 19, 1964, S. 3—6.
278. *Některé společné rysy teorií národního arabského socialismu*. In: NO 19, 1964, S. 161—162.
279. *Množina zvaná arabský socialismus*. In: NO 19, 1964, S. 306—308.
280. *Spor o hranice*. In: NO 19, 1964, S. 107—108.
- 281.* *C. Rabin — H. M. Nahmad, Arabic Reader*, London 1962. In: ArOr 32, 1964, S. 328.
- 1965
282. (mit O. Král, M. Novák, O. Smékal), *Contribution to the Study of the Rise and Development of Modern Literatures in Asia I. Orientální ústav*, Praha 1965. [Von K. Petráček: *A Dynamic Model and Definition of Modern Arabic Poetry*, S. 42—65]

283. *Učebnice spisovné arabštiny. Díl 1 a 2* [Lehrbuch des Schriftarabischen. Teil 1 und 2], Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1965, 303 und 257 S.
284. *Ažírské dokumenty k otázkám arabského socialismu a islámu*. In: Vědecké informace ústavu marxismu-leninismu pro vysoké školy (Historie), Praha 1965, S. 80–86.
285. (mit E. Bayerlová), *Čechoslovackoje vostokovedenje v 1960–1964 gg.* In: Narody Azii i Afriki 1965, Nr. 6, S. 229–235.
286. *Drei süd-arabische Inschriften aus Sa'ā'*. In: ArOr 33, 1965, S. 65–66.
287. *R. Glasers Nachlaß im Staatlichen jüdischen Museum in Prag*. In: Studia semitica philologica necnon philosophica Ioanni Bakoš dicata (Hrsg. von S. Segert), Bratislava 1965, S. 193–200.
288. *Die Isomorphie im System der Arabischen Pluralbildung*. In: Symbolae linguisticae in honorem Georgii Kuryłowicz, Wrocław-Warszawa-Kraków 1965, S. 227–229.
289. *Sémantika islámu a její vývoj*. In: Zprávy čl. společnosti orientalistické 1965, Nr. 2, S. 9–21.
290. *Phonetik, Phonologie und Morphonologie der Berti- (Siga) Sprache in Dār Fūr (Sūdān)*. In: ArOr 33, 1965, S. 341–366.
291. *Theory and Practice in Progressive Poetry of Lebanon Round Madjallat at-Ṭarrīq*. In: AUC Philologica 2, Orientalia Pragensia 4, 1965, S. 47–54.
292. *Arabský nacionalismus, socialismus a islám*. In: NO 20, 1965, S. 283–285.
293. *Kulturní revoluce a rozvojový svět*. In: Mezinárodní politika 7, 1965, S. 296–302. [Teilnahme an einer „round table discussion“]
294. *Otázky náboženských soustav na sedmé orientalistické konferenci*. In: NO 20, 1965, S. 252–253.
295. (mit J. Štroblová), *Pět básní milence – vraha, Antary, syna Šaddádova*. In: NO 20, 1965, S. 298.
296. *Povstání sekty Hamzavitů v 16. století*. In: NO 20, 1965, S. 305–306.
- 297.* *A. Basset, Articles de dialectologie berbère*. Préface de E. Benveniste, Paris 1959. In: ArOr 33, 1965, S. 132.
- 298.* *J. Cantineau, Cours de phonétique arabe suivi de notions générales de phonétique et de la philologie*, Paris 1960. In: ArOr 33, 1965, S. 132–133.
- 299.* *E. S. Drower – R. Macuch, A Mandaic Dictionary*, Oxford 1963. In: ArOr 33, 1965, S. 285.
- 300.* *E. Hammerschmidt, Studies in the Ethiopic Anaphoras*, Berlin 1961. In: ArOr 33, 1965, S. 133.
- 301.* *F. R. Palmer, The Morphology of Tigre Noun*, Oxford 1962. In: ArOr 33, 1965, S. 284–285.
- 302.* *J. Wellhausen, Reste arabischen Heidentums*, Berlin 1961. In: ArOr 33, 1965, S. 285.
- 303.* *F. J. Ziadeh, A Reader in Modern Literary Arabic. Texts from Contemporary Arabic Literature for the Intermediate Student*, Princeton 1964. In: ArOr 33, 1965, S. 133.
- 1966
304. *Drei Studien über die südsemitische Volkspoesie*. Orientální ústav, Praha 1966, 97 S.
305. (mit J. Štroblová), *Džbán žitně. Stará arabská poesie* [Krug der Durst. Alte arabische Poesie] Praha 1966, 107 S.
306. I. Hrbek (und andere), *Dějiny Afriky* [Geschichte Afrikas]. Praha 1966, Bd. 1 und 2, 481, 654 S. [Beiträge von K. Petráček: (1) *Jazyková situace v Africe*, S. 150–168; (2) *Africké skalní obrazy*, S. 169–200; (3) *Etiopie*, S. 307–312; (4) *Vznik a rozvoj etiopského státu*, S. 379–387 [= alles Bd. 1]; (5) *Boj Etiopie o zachování svébytnosti*, S. 49–58; (6) *Sjednocení a vítězství Etiopie*, S. 209–215 (7) *Jediná a poslední*, S. 442–457 [= alles Bd. 2].
307. *°Abd al-Wahhāb al-Bajāfī – mudžaddid kabīr fi š-šF al-°arabī*. In: Ma'sāt al-insān al-mu'ā-sir fi šī'r °Abd al-Wahhāb al-Bajāfī, al-Kāhira 1966, S. 49–52.
308. *Malāmiḥ wudžūdija fi ātar al-Bajāfī aš-šFrija*. In: Ma' sāt al-insān al-mu'ā sir fi šī'r °Abd al-Wahhāb al-Bajāfī, al-Kāhira 1966, S. 53–65.
309. *Morphologie (Nomen, Pronomen) der Berti- (Siga) Sprache in Dār Fūr (Sūdān)*. In: ArOr 34, 1966, S. 295–319.
310. *Komentáře, glosy, superglosy*. In: NO 21, 1966, S. 179–180.
311. *Obrazy saharské minulosti*. In: Dějiny a současnost 8, 1966, Nr. 2, S. 23–25.
312. *Písmo pro Afriku*. In: NO 21, 1966, S. 213–214.
- 313.* *A. J. Arberry, Arabic Poetry. A Primer for Students*, Cambridge 1965. In: ArOr 34, 1966, S. 259.
- 314.* *H. Fleisch, Traité de Philologie Arabe I*. Beyrouth 1961. In: OLZ 61, 1966, Kol. 158–161.
- 315.* *W. Leslau, Ethiopian Argots*, The Hague 1964. In: ArOr 34, 1966, S. 259.
- 316.* *Kulturgeschichte des alten Orients. Dritter Abschnitt, Vierter Unterabschnitt: Arabien*, von A. Grohmann, München 1966. In: ArOr 34, 1966, S. 257–258.
- 317.* *G. von Massenbach, Nubische Texte im Dialekt der Kunūzi und der Dongolawi ...*, Wiesbaden 1962. In: ArOr 34, 1966, S. 260.

(wird fortgesetzt im nächsten Heft)

Die Bibliographie von Karel Petráček 1948–1985 (Fortsetzung)

1967

318. (mit I. Hrbek), *Muhammad*, Praha 1967, 225 S. [Vgl. Nr. 409]
319. *Slovník spisovatelů Asie a Afriky* [Wörterbuch der Schriftsteller Asien und Afrikas]. Praha 1967, Bd. 1 und 2, 449, 454 S. Von K. Petráček sind folgende Stichwörter: (1) Abú 'l-Atáhija (2) Abú 'l-Fidá' (3) Abú Nuvás (4) Adab (5) Afavork (6) al-Ahvas al-Ansári (7) al-Achtal (8) al-Bajátí (9) Durajd ibn as-Simma (10) al-Džaur (11) al-Džaváhiri (12) al-Farazdak (13) Hasán ibn Sábit (14) Heruj Volda Sellase (15) al-Chansá' (16) Ibn al-Mu'tazz (17) Imr al-Kais (18) al-Isfaháni, Abú 'l-Faradž = alles Bd. 1 (19) Kebra nagast (20) al-Ma'arrí (21) Makáma (22) al-Mutanabbí (23) Muvaššah (24) Senkesar (25) Síbavajhi (26) Sírát Antar (27) as-Sujúti (28) Ta'mra Marjam (29) Umar ibn Abí Rabí'a (30) Urbino, Giusto da (31) az-Zaháví (32) Zar'a Ja'kob (33) Zena Eskander.
320. *À propos de la situation sociolinguistique en Egypte (RAU)*. In: AUC Philologica 4, Orientalia Pragensia 5, 1967, S. 35–43.
321. *Les fonctions cognitive et métalinguale dans le développement de la littérature arabe*. In: To Honor Roman Jakobson, Vol. II, The Hague 1967, S. 1516–1523.
322. *Kategorie minulosti v reakcích moderního arabského politického myšlení na impulsy z Evropy*. In: Zprávy čsl. společnosti orientalistické 1967, Nr. 1, S. 11–15.
323. *Semitistischer Cercle. III. Zusammenfassung von L. Matouš*. In: ArOr 35, 1967, S. 289–297. Beiträge von K. Petráček: (a) *Probleme des pronominalen Systems*, S. 291–292; (b) *Die semantische Analyse des VII. und VIII. Verbalstammes im modernen Schriftarabischen*, S. 296–297.
324. *Phonologische Systeme der zentralsaharanischen Sprachen (konsonantische Phoneme)*. In: ArOr 35, 1967, S. 26–51.
325. *Mosques, tombs and people*. In: NOB 6, 1967, S. 173–174.
326. *Perspektivy arabského myšlení*. In: Literární noviny 16, 1967, Nr. 38, S. 9.
- 327.* *H. Blanc, Communal Dialects in Baghdad*, Cambridge Mass. 1964. In: Linguistics 37, 1967, S. 134–136.
- 328.* *J. Chelhod, Les structures du sacré chez Arabes*, Paris 1964. In: ArOr 35, 1967, S. 328–329.
- 329.* *H. Grotzfeld, Syrisch-arabische Grammatik. Dialekt von Damaskus*, Wiesbaden 1965. In: ArOr 35, 1967, S. 675–676.
- 330.* *M. Mansoor, Legal and Documentary Arabic Reader*, Vol. I, II, Leiden 1965. In: ArOr 35, 1967, S. 676–677.
- 331.* *A. Murtonen, Broken Plurals. Origin and Development of System*, Leiden 1964. In: ArOr 35, 1967, S. 329–330.
- 332.* *J. Turbiana–M. José, Contes Zaghawa. Trente sept contes et deux légendes recueillis au Tchad*, Paris 1961. In: ArOr 35, 1967, S. 331.

1968

333. (mit J. Štroblová), *Román o Antarovi. Staroarabská romance* [Roman über Antar. Eine alt-arabische Romanze]. Praha 1968, 296 S.
334. *Zur Komposition der jemenischen Volkstümlichen Qašida*. In: ArOr 36, 1968, S. 24–28.
335. *Kultura arabského středověku*. In: A. Teichová (Hrsg.), *Dějiny středověku*, Praha 1968, Bd. I, S. 113–116.
336. *Literature and Communication*. In: O. Král – V. Kubíčková – M. Novák – D. Zbavítel – Z. Černá – B. Krebsová – K. Petráček, *Contribution to the Study of the Rise and Development of Modern Literatures in Asia II*, Praha 1968, S. 151–171.
337. *Das Problem des Gain im Südsemitischen*. In: *Studia Orientalia in Memoriam Caroli Brockelmann*, hrsg. von M. Fleischhammer, Halle 1968, S. 139–145.
338. *Quellen und Anfänge der arabischen Literatur*. In: ArOr 36, 1968, S. 381–406.

339. *Semitischer [= Semitistischer!] Cercle IV*. Redigiert von L. Matouš. In: ArOr 36, 1968, S. 468–481.
Von K. Petráček sind folgende Beiträge:
(a) *Das Buch von Erica Reiner: A Linguistic Analysis of Akkadian*, The Hague 1966, S. 480–481;
(b) *Einige Entwicklungstendenzen in südsemitischen Sprachsysteme*, S. 471–480.
340. *Základy arabského socialismu: Ismat Saif ad-Dawla*. In: Studijní texty k předmětu „Soudobé politické teorie“, Bd. VIII: Nemarxistické politické doktríny rozvojových zemí, Praha 1968, S. 83–90.
341. *Impakt Západu na Východ*. In: NO 23, 1968, S. 86–87.
342. *Islám a problémy pojištění*. In: NO 23, 1968, S. 293–294.
343. *In the Workshops of Cairo*. In: NOB 7, 1968, S. 136.
344. *Kdo byli Tuáregové?* In: NO 23, 1968, S. 155–156.
345. *Lugum the Lovely Land. Song of the Kreda Tribe East of Lake Chad*. In: NOB 7, 1968, S. 39.
346. *Nemístná moudrost Tuáregů*. In: NO 23, 1968, S. 315–316.
347. *Od pádu k porážce*. In: NO 23, 1968, S. 209–210.
348. *Rozhodnutí nejvyššího imáma*. In: NO 23, 1968, S. 86–87.
349. *Saláh Abdassabbúr (Egypt), Mlčení*. In: NO 23, 1968, S. 308.
- 350.* *Akustická analýza arabštiny*. In: Jazykovědné aktuality 1968, Nr. 4, S. 22–23.
- 351.* *Arabská ideologie a jazyk*. In: Jazykovědné aktuality 1968, Nr. 2, S. 47.
- 352.* *Asian and African Studies Vol. I. Annual of the Israel Oriental Society*. In: ArOr 36, 1968, S. 502.
- 353.* *J. Blau, The Emergence and Linguistic Background of Judeo-Arabic. A Study of the Origins of Middle Arabic*, Oxford 1965. In: Linguistics 38, 1968, S. 118–121.
- 354.* *W. Dembski, Katalog Rękopisów Arabskich*, Warszawa 1964. In: OLZ 63, 1968, Kol. 163–164.
- 355.* *Fonologie pražského směru ve francouzských arabistických publikacích*. In: Jazykovědné aktuality 1968, Nr. 2, S. 46–47.
- 356.* *W. Leslau, Ethiopian Speak. Studies in Cultural Background. I. Harari*, Berkeley and Los Angeles 1965. *II. Chacha*, Berkeley and Los Angeles 1966. In: ArOr 36, 1968, S. 348–349.
- 357.* *Nová iniciativa italské geografické lingvistiky v oblasti arabské dialektologie*. In: Jazykovědné aktuality 1968, Nr. 1, S. 43.
- 358.* *O stavu jazykovědy v SAR (Egypt)*. In: Jazykovědné aktuality 1968, Nr. 2, S. 45–46.
- 359.* *Sémantické modelování náboženského světového názoru koránu*. In: Jazykovědné aktuality 1968, Nr. 1, S. 41–42.
- 360.* *Sociolingvistický výzkum náboženských komunit v arabském světě*. In: Jazykovědné aktuality 1968, Nr. 1, S. 43.
- 361.* *N. Tomiche, L'Égypte moderne*, Paris 1966. In: ArOr 36, 1968, S. 502.
- 362.* *M. Ullmann, Untersuchungen zur Racazpoesie. Ein Beitrag zur arabischen Sprach- und Literaturgeschichte*, Wiesbaden 1966. In: Oriens 21–22, 1968–1969, S. 397–399.
- 363.* *W. Voigt (Hrsg.), Forschungen und Fortschritte der Katalogisierung der orientalischen Handschriften in Deutschland*, Wiesbaden 1966. In: ArOr 36, 1968, S. 349–350.
- 1969
364. *Islám a obraty času* [Islam und die Wendungen der Zeit], Praha 1969, 221 S.
365. (mit J. Oliverius), *Myšlenkové proudy v současném Egyptě I. Politické myšlení, literární kritika* [Gedankenströmungen im heutigen Ägypten. Politisches Denken, Literaturkritik]. Praha 1969, 215 S.
366. *The Category of the Past in the Reactions of Modern Arab Political Thought to Impulse from Europe*. In: The East Under Western Impact. Proceedings of the Conference Held by Czechoslovak Society for Oriental Studies, Praha 1969, S. 30–40.
367. *Eine Formalisation der generativen Struktur für das System der präfigierten Verbalform im Arabischen*. In: ArOr 37, 1969, S. 543–544.
368. *Ideologie arabského socialismu v Egyptě (SAR) a její zdroje*. In: Filozofický časopis 1969, S. 171–186.
369. *Semitistischer Cercle V*. Redigiert von L. Matouš. In: ArOr 37, 1969, S. 597–608.
Von K. Petráček sind folgende Beiträge:
(a) *Bemerkung*, S. 600;
(b) *Einige Tendenzen in der gegenwärtigen arabischen Dialektologie*, S. 602–603.
370. *Die Struktur der altägyptischen Wurzelmorpheme mit Glottalen und Pharyngalen*. In: ArOr 37, 1969, S. 341–344.
371. *Synchronie a diachronie v systému arabské literatury*. In: Slovo a slovesnost 30, 1969, S. 258–262.

372. *Zur semantischen Struktur der Beschreibung des Regens von Imra' al-Qais* (Ahlw. 18 — DW 26/27). In: AUC Philologica 2, Orientalia Pragensia 6, 1969, S. 7—12.
373. *Galantní průvodce po arabském světě*. In: NO 24, 1969, S. 30—31. *Osudy básníků (Saláh Abdassabbúr, Unikám Vám; Abdalwahháb al-Bajátí, Rejtare mého smutku)*. In: NO 24, 1969, S. 111.
374. (mit L. Kropáček und L. Venyš), *Rozhovor z kuloárů IX. orientalistické konference*. In: NO 24, 1969, S. 193—195.
375. *Rozhovor s prof. K. Petrůčkem o fakultní orientalistice*. In: NO 24, 1969, S. 97—99.
376. *Saláh Abdassabbúr, Stará historie*. In: NO 23, 1969, S. 42.
377. *Srpen na osamělém mysu*. In: NO 24, 1969, S. 81—82.
378. *Žárlivý Bůh*. In: NO 24, 1969, S. 97—99.
- 379.* *Abdallah Laroui, L'idéologie arabe contemporaine. Essai critique*, Paris 1967. In: ArOr 37, 1969, S. 282—283.
- 380.* *A. J. Arberry, Modern Arabic Poetry. An Anthology with English Verse Translations*, Cambridge 1967. In: ArOr 37, 1969, S. 116—117.
- 381.* *S. A. Bonebakker, Some Early Definitions of the Tawriya and Šafadi's Faḍḍ al-Xiḷām °an at-Tawriya wa'l-Istixdām*, The Hague—Paris 1966. In: ArOr 37, 1969, S. 117—118.
- 382.* *M. Jiha, Der arabische Dialekt von Bišmizzīn*, Beirut 1964. In: ArOr 37, 1969, S. 118—119.
- 383.* *W. Leslau, An Annotated Bibliography of the Semitic Languages of Ethiopia*, The Hague 1965. In: ArOr 37, 1969, S. 284.
- 384.* *G. Oman, L'Ittinionimia nei Paesi Arabi del Mediterraneo*, Firenze 1966. In: ArOr 37, 1969, S. 120.
- 385.* *Seyyed Hossein Nasr, Ideals and Realities of Islam*, London 1966. In: ArOr 37, 1969, S. 119—120.
- 386.* *G. Wiet, Introduction à la littérature arabe*, Paris 1966. In: ArOr 37, 1969, S. 120—122.
- 387.* *Z nejnovější etiopské literatury*. In: NO 24, 1969, S. 286—287.
- 1970
388. *The Inner Dimensions of the Ideology of Arab Socialism*. In: Inter-Relations in Asia and Africa. Proceedings of the Conference Held by the Czechoslovak Society for Oriental Studies, Praha 1970, S. 9—17.
389. *Jazykověda v Egyptě*. In: Jazykovědné aktuality 1970, Nr. 3—4, S. 6—8.
390. *Das Leben des Dichters al-Aḥwaš al-Anšārī*. In: AUC Philologica 5, Orientalia Pragensia 7, 1970, S. 23—57.
391. *Phonologische Systeme der zentralsaharanischen Sprachen (Vokalische Phoneme)*. In: Mélanges M. Cohen réunis par D. Cohen, The Hague 1970, S. 389—396.
392. *Les recherches scientifiques en Tchecoslovaquie dans le domaine de la littérature arabe*. In: ArOr 38, 1970, S. 391—399.
393. *Die südarabischen prosodischen Systeme und ihre Bedeutung für Äthiopien*. In: Proceedings of the Third International Conference on Ethiopian Studies, Addis Abeba 1970, Bd. II, S. 259—265.
394. *Synchrony and Diachrony in the System of Arabic Literature*. In: Z. Černá — V. Kubíčková — L. Motalová — M. Novák — K. Petrůček — E. Vaníčková — D. Zbavitel, Contributions to the Study of the Rise and Development of Modern Literatures in Asia III, Praha 1970, S. 203—212.
395. *Struktura eufonické informace*. In: Česká literatura 18, 1970, S. 458—464.
396. *Über die semiotische Struktur der Verkehrszeichen in Kairo*. In: AION 30, 1970, S. 409—412.
397. *Abd Al-Wahháb Al Bajátí (Tobě, Evropa, splám; Deště; Nebe bez hvězd; Narozneniny; Civilizace Západu)*. In: NO 25, 1970, S. 111.
398. *Vzpomínky súfího Bišra al-Hárite Bosáka*. In: NO 25, 1970, S. 125.
- 399.* *Ajif A. Bulos, The Arabic Triliteral Verb*, Beirut 1965. In: ArOr 38, 1970, S. 96—97.
- 400.* *D. Cohen, Le dialecte arabe Hassāniya de Maurétanie (parler de Gabla)*, Paris 1963. In: ArOr 38, 1970, S. 511.
- 401.* *S. Marcos Hanna, The Phrase Structure of Egyptian Colloquial Arabic*, Mouton 1967. In: ArOr 38, 1970, S. 95—96.
- 402.* *D. H. Obrecht, Effects of the Second Formant on the Perception of Velarization Consonants in Arabic*, The Hague 1968. In: ArOr 38, 1970, S. 97—98.
- 403.* *M. Rodinson, Magie médecine possession en Ethiopie à Gondar*, Paris — La Haye 1967. In: ArOr 38, 1970, S. 235—236.
- 404.* *M. Rodinson, Islam et capitalisme*, Paris 1966. In: ArOr 38, 1970, S. 236—238.
- 405.* *Sekvenční rekonstrukce proto-akkadštiny*. In: Jazykovědné aktuality 1970, Nr. 1—2, S. 51—52.
- 406.* *A Selected Word List of Modern Literary Arabic*, Beirut 1965. In: ArOr 38, 1970, S. 97.

- 407.* *Studi Magrebini I, Centro di Studi Magrebini, Istituto Universitario Orientale Napoli, Bd. I, 1966; Bd. II, 1968.* In: ArOr 38, 1970, S. 98–99.
- 408.* *Studie o barvách v arabštině.* In: Jazykovědné aktuality 1970, Nr. 1–2, S. 55.
- 1971
409. (mit I. Hrbek), *Mahomet Z czeskiego przelożyli Gr. Łatuszyński — A. Mrozek, Warszawa 1971, 294 S. [Vgl. Nr. 318]*
410. (mit M. Fiedler und E. Strouhal), *Contribution to the Research on Egyptian Nubian Descent Groups.* In: ArOr 39, 1971, S. 434–472.
411. *La fonction phatique dans la communication en arabe.* In: ArOr 39, 1971, S. 70–75.
412. *Die innere Strukturierung des phonologischen Systems im Schriftarabischen.* In: TLP 4, 1971, S. 37–40.
413. *Die Lebensformen der volksarabischen gedruckten Texte.* In: AUC Philologica 4, Orientalia Pragensia 8, 1971, S. 25–31.
414. *Die Poesie als Kriterion des arabischen „Volksromans“.* In: Oriens 23–24, 1970–1971, S. 301–305.
415. *Die Zahlwörterssysteme der zentralsaharanischen Sprachen.* In: Afrikanische Sprachen und Kulturen — ein Querschnitt. Festschrift für J. Lukas, Hamburg 1971, S. 246–252.
416. *Malá poetika — Staroarabský žaložpěv.* In: NO 26, 1971, S. 171–172.
417. *Oči bohů hledí na Etiopii.* In: NO 26, 1971, S. 136–138.
418. *Malá poetika — Qasída.* In: NO 26, 1971, S. 46–48.
419. *Radosti a strasti stáří.* In: NO 26, 1971, S. 276–277.
420. *Smutný Bůh.* In: NO 26, 1971, S. 297.
421. *Sny a iluze.* In: NO 26, 1971, S. 77, 82.
422. *Velký „martanský“ bůh.* In: NO 26, 1971, S. 270–271; (Dasselbe auch In: Mladý svět 13, 1971, Nr. 51, S. 12).
- 423.* *J. A. Bellamy — E. Mc Carus — Adil I. Yacoub (Hrsg.), Contemporary Arabic Readers. V, Modern Arabic Poetry. Part I (Texts), Part II (Notes and Glossaries), Ann Arbor 1966.* In: ArOr 39, 1971, S. 108.
- 424.* *W. Dostal, Die Beduinen in Südarabien. Eine ethnologische Studie zur Entwicklung der Kamelhirtenkultur in Arabien, Wien 1967.* In: ArOr 39, 1971, S. 239.
- 425.* *T. Eaton, The Semantics of Literature, The Hague—Paris 1966.* In: ArOr 39, 1971, S. 107–108.
- 426.* *W. Fischer, Farb- und Formbezeichnungen in der Sprache der altarabischen Dichtung. Untersuchungen zur Wortbedeutung und zur Wortbildung, Wiesbaden 1965.* In: ArOr 39, 1971, S. 502.
- 427.* *Fuat Sezgin, Geschichte des arabischen Schrifttums Bd. I, Leiden 1967.* In: ArOr 39, 1971, S. 236–237.
- 428.* *E. Hammerschmidt, Äthiopistik an den deutschen Universitäten, Wiesbaden 1968.* In: ArOr 39, 1971, S. 378.
- 429.* *D. E. Hayden — E. P. Alworth — G. Tate (Hrsg.), Classics in Linguistics, New York 1967.* In: ArOr 39, 1971, S. 238.
- 430.* *D. G. Hays, Introduction to Computational Linguistics, New York 1967.* In: ArOr 39, 1971, S. 489.
- 431.* *G. Herdan, Quantitative Linguistics, London 1964.* In: ArOr 39, 1971, S. 489.
- 432.* *Hilmi M. Aboul-Fetouh, A Morphological Study of Egyptian Colloquial Arabic, The Hague—Paris 1969.* In: ArOr 39, 1971, S. 376–378.
- 433.* *S. M. Lamb, Outline of Stratificational Grammar. With an Appendix by L. E. Newell, Washington 1966.* In: ArOr 39, 1971, S. 490.
- 434.* *B. Lewin, Arabische Texte im Dialekt von Hama. Mit Einleitung und Glossar, Beirut 1966.* In: ArOr 39, 1971, S. 108–109.
- 435.* *M. Mayerhof — J. Schacht, The Theologus autodidacticus of Ibn an-Nafīs. Edited with Introduction, Translation and Notes, Oxford 1968.* In: ArOr 39, 1971, S. 236.
- 436.* *F. R. Müller, Untersuchungen zur Reimprosa im Koran, Bonn 1969.* In: ArOr 39, 1971, S. 378–379.
- 437.* *R. A. Nicholson, A Literary History of the Arabs, Cambridge 1968.* In: ArOr 39, 1971, S. 379.
- 438.* *H. Palva, Lower Galilean Arabic. An Analysis of its Anaptyctic and Prothetic Vowels with Sample Texts, Helsinki 1965.* In: ArOr 39, 1971, S. 109–110.
- 439.* *M. Piamenta, Studies in the Syntax of Palestinian Arabic. Simple Verb Form in Subordinate and Main Clauses of Complex Sentences, Jerusalem 1966.* In: ArOr 39, 1971, S. 235–236.
- 440.* *D. R. Runes, Philosophy for Everyman. From Socrates to Sartre, New York 1968.* In: ArOr 39, 1971, S. 381–382.

- 441.* M. Tsiapera, *A Descriptive Analysis of Cypriot Maronite Arabic*, The Hague-Paris 1969. In: ArOr 39, 1971, S. 381—382.
- 1972
442. *New Methods of Analysis in Oriental and African Studies*, Studia Orientalia Pragensia 5, Praha 1972, 122 S. Von K. Petrůček (= Hrsg.) sind folgende Beiträge:
(a) *Cybernetics and the System of Religion*, S. 2—14;
(b) *Internal Feedback in the System of Language Development*, S. 37—50.
443. *Die Grenzen des Semitoamitischen (Die zentralsaharanische[n] und semitoamitische[n] Sprachen in phonologischer Hinsicht)*. In: ArOr 40, 1972, S. 6—50.
444. *Synchronische Aspekte des Gain im Ugaritischen*. In: Asian and African Studies 6, 1972, S. 67—72.
445. *Andaluská poezie*. In: NO 27, 1972, S. 78.
446. *Barometr arabské poezie*. In: Světová literatura 1972, Nr. 3, S. 55—79.
447. *Jak vzniká básník*. In: NO 27, 1972, S. 244—247.
448. *Jak vzniká Prorok*. In: NO 27, 1972, S. 173—175.
449. *Připozdívá se a voda stoupá*. In: NO 27, 1972, S. 302—303.
450. *Spor islámu s arabskou filozofií*. In: L. Balcary — V. Cvekl, *Historia magistra*, 1. Od pravěku k vrcholům středověku, Praha 1972, S. 152—158.
451. *Staroarabská epika*. In: NO 27, 1972, S. 22—23.
452. *U kořene vinné révy. Pár veršů k obrázkům na obálce*. In: NO 27, 1972, S. 45—46.
453. *Z arabské poezie*. In: NO 27, 1972, S. 108—109.
- 454.* A. J. Arberry, *Poems of al-Mutanabbi. A Selection with Introduction, Translation and Notes*, Cambridge 1967. In: ArOr 40, 1972, S. 378 [Signiert K. P.]
- 455.* E. Bach — R. T. Harms (Hrsg.), *Universals in Linguistic Theory*, New York usw. 1968. In: ArOr 40, 1972, S. 374—375.
- 456.* A. F. L. Beeston, *Written Arabic. An Approach to the Basic Structures*, Cambridge 1968; A. F. L. Beeston, *Arabic Historical Phraseology. Supplement to Written Arabic*, Cambridge 1969. In: ArOr 40, 1972, S. 376—377.
- 457.* N. Chomsky — G. A. Miller, *L'Analyse formelle des langues naturelles*, Paris 1968. In: ArOr 40, 1972, S. 268—269.
- 458.* F. Coseriu, *Teoria de Lenguaje y Lingüística General*, Madrid 1962. In: ArOr 40, 1972, S. 377—378.
- 459.* G. Fanno, *Saggio sulle origini del linguaggio*, Torino 1962. In: ArOr 40, 1972, S. 182.
- 460.* J. A. Fishman (Hrsg.), *Readings in the Sociology of Language*, The Hague 1968. In: ArOr 40, 1972, S. 375.
- 461.* H. Fleisch S. J., *L'Arabe classique. Esquisse d'une structure linguistique*, Beyrouth 1968. In: ArOr 40, 1972, S. 375—376.
- 462.* G. Fraenkel, *Languages of the World*, Boston 1967. In: ArOr 40, 1972, S. 183.
- 463.* H. Gipper, *Bausteine zur Sprachinhaltforschung*, Düsseldorf 1963. In: ArOr 40, 1972, S. 377—378.
- 464.* J. Guilhot, *La dynamique de l'expression et de la communication*, The Hague-Paris 1967. In: ArOr 40, 1972, S. 377.
- 465.* Th. Hansen, *Nešťastné putování do Štastné Arábie*, Praha 1970. In: NO 27, 1972, S. 320.
- 466.* D. H. Hays, *Readings in Automatic Language Processing*, New York 1966. In: ArOr 40, 1972, S. 183.
- 467.* J. Henninger, *Über Lebensraum und Lebensformen der Frühsemiten*, Köln-Opladen 1968. In: ArOr 40, 1972, S. 270—271.
- 468.* M. T. Johnstone, *Eastern Arabian Studies*, London 1967. In: ArOr 40, 1972, S. 186—187.
- 469.* H. Landar, *Language and Culture*, New York 1966. In: ArOr 40, 1972, S. 183.
- 470.* D. T. Langendoen, *The London School of Linguistics. A Study of the Linguistic Theories of B. Malinowski and J. R. Firth*, Cambridge, Mass. 1968. In: ArOr 40, 1972, S. 269—270.
- 471.* M. Leory, *Main Trends in Modern Linguistics*, Berkeley—Los Angeles 1967. In: ArOr 40, 1972, S. 184—185.
- 472.* J. Lyons, *Introduction to Theoretical Linguistics*, Cambridge 1968. In: ArOr 40, 1972, S. 373—374.
- 473.* E. W. Najam (Hrsg.), *Language Learning. The Individual and the Process*, Bloomington 1966. In: ArOr 40, 1972, S. 185.
- 474.* W. Porzig, *Das Wunder der Sprache. Probleme, Methoden und Ergebnisse der modernen Sprachwissenschaft*, Bern—München 1967. In: ArOr 40, 1972, S. 185—186.
- 475.* R. Rorty (Hrsg.), *The Linguistic Turn. Recent Essays in Philosophical Method*, Chicago—London 1967. In: ArOr 40, 1972, S. 186.
- 476.* *An Unpublished Treatise of Miskawaih on Justice or Rišāla fī māhiyat al-'adl li-Miska-*

- waih. Edited with Notes, Annotations, English Translation and an Introduction by M. S. Khan, Leiden 1964. In: ArOr 40, 1972, S. 378 [Signiert K. P.]
- 1973
477. *Pedagogical Problems of Arabic and their Linguistic Background*. In: ArOr 41, 1973, S. 350–354.
478. *Projekty osobnosti pro arabského člověka přítomnosti*. In: K problematice formování osobnosti v různých kulturách. Sborník příspěvků přednesených na vědecké konferenci při příležitosti 10. výročí založení Univerzity 17. listopadu v Praze, Acta Universitatis XVII. Novembris Pragensis 1973, S. 91–106.
479. *Zur semantischen Struktur der safatenischen Inschriften*. In: ArOr 41, 1973, S. 52–57.
480. *Hoře života*. In: NO 28, 1973, S. 106–107.
481. *Komu lodi odjíždějí*. In: NO 28, 1973, S. 12–14.
- 482.* *E. T. Abdel-Massih, Tamazight Verb Structure. A Generative Approach*, Bloomington 1968. In: ArOr 41, 1973, S. 389–390.
- 483.* *Festgabe für Hans Wehr: Zum 60. Geburtstag am 5. Juli 1969 überreicht von seinen Schülern*. Hrsg. von W. Fischer, Wiesbaden 1969. In: ArOr 41, 1973, S. 274–275.
- 484.* *A. M. Goichan's La Philosophie d'Avicenne et son Influence en Europe Médiévale. Translated from the French... by M. S. Khan, Delhi-Patna-Varanasi 1969*. In: ArOr 41, 1973, S. 179.
- 485.* *G. Heike, Sprachliche Kommunikation und linguistische Analyse*, Heidelberg 1969, In: ArOr 41, 1973, S. 389.
- 486.* *Linguistic Bibliography for the Year 1969 and Supplement for Previous Years...*, Utrecht—Anvers 1971. In: ArOr 41, 1973, S. 390. [Signiert K. P.]
- 487.* *A. McIntosh — M. A. K. Halliday, Patterns of Language. Papers in General, Descriptive and Applied Linguistics*, London 1966. In: ArOr 41, 1973, S. 179.
- 488.* *R. A. Nicholson, Studies in Islamic Poetry*, Cambridge 1921, Reprint 1969. In: ArOr 41, 1973, S. 190.
- 489.* *M. Perham, The Government of Ethiopia*, London 1969. In: ArOr 41, 1973, S. 275. [Signiert K. P.]
- 490.* *F. Shuon, Dimensions of Islam*, London 1969. In: ArOr 41, 1973, S. 179.
- 491.* *P. Sgall — L. Nebeský — A. Goralčková — E. Hajičová, A Functional Approach to Syntax in Generative Description of Language*, New York 1969. In: ArOr 41, 1973, S. 273–274.
- 492.* *J. W. M. Verhaar (Hrsg.), The Verb "Be" and its Synonyms. Philological and Grammatical Studies... Part 4: Twi/Modern Chinese/Arabic*, Dordrecht 1969. In: ArOr 41, 1973, S. 272–273.
- 1974
493. *Táhá Husain, Kniha dní* [Das Buch der Tage]. Praha 1974, 143 S.
494. *Zelená lampa poezie. Výbor ze současných arabských básníků* [Grüne Lampe der Poesie. Eine Auswahl aus der modernen arabischen Poesie]. Praha 1974, 174 S.
495. *J. Průšek (Hrsg.), Dictionary of Oriental Literatures, Vol. I–III*, London 1974. Von K. Petrůček sind folgende Stichwörter: (1) °Abdalmu°tī Hijāzi, Ahmad (2) °Abdaššabūr, Saīh (3) Abu'l-Atāhiya (4) Abū Nuwās (5) Abū Tammām (6) adab (7) Adonis (°Alī Aḥmad Saīd) (8) al-Aḥwas, al-Anšārī (9) al-Akhtal (10) °Antara b. Shaddad (11) al-A°shā Maymūn (12) Bashshār b. Burd (13) al-Bayātī, °Abdalwahhāb (14) al-Buhturī (15) Durayd b. aš-Šimma (16) Has-sān b. Thābit (17) Hawī, Khalīl (18) Imru' (Imra') al-Qays (19) al-Jawāhiri, Muhammad Mah-dī (20) Al-Khansā' (21) Labid b. Rabī'a (22) al-Ma°arri, Abū'il-°Alā (23) Majnūn (24) al-Mu-tanabbī (25) muwashshah (26) an-Nābigha adh-Dhubayānī (27) Nāzik al-Malā'ika (28) qasida (29) saǰ° (30) as-Sayyāb, Badr Shākīr (31) ash-Shanfarā (32) sīrat °Antar (33) °Umar b. Abī Rabī'a (34) Yusūf al-Khāl (35) zajal (36) Zuhayr
496. *À propos des limites du chamito-sémitique: les systèmes phonologiques des langues chamito-sémitiques et des langues du Sahara central*. In: Actes du Premier congrès international de linguistique sémitique et chamito-sémitique (Paris 16–19 juillet 1969), ed. par A. Caquot et D. Cohen, The Hague 1974, S. 27–29.
497. *Le dynamisme du système phonologique protosémitique et les problèmes de la reconstruction chamito-sémitique*. In: Hamito—Semitica. Proceedings of a Colloquium Held at the School of Oriental and African Studies. Ed. by J. and Th. Bynon, The Hague 1974, S. 161–165.
498. *Džamāl °Abd an-Nāsir wa'l-fikr al-falsafī al-°arabī al-mu°ašīr*. In: al-Kātib XIV, October 1974, Nr. 163, S. 45–51.
499. *La structure de la racine et la classification des langues chamitosémitiques*. In: AUC Philologica, Phonetica Pragensia IV, 1974, S. 115–121.
500. *Studie o semitohamitských jazycích v SSSR*. In: Jazykovědné aktuality 1974, Nr. 3–4, S. 160–161.

501. *Cestou karavan. Arabská poezie*. In: Listy Klubu přátel poezie 1974, Nr. 1, S. 17.
 502. *Trápení s arabským veršem*. In: Listy Klubu přátel poezie 1974, Nr. 2, S. 17.
 503.* *F. R. Adrados, Lingüística estructural*. 2 Tomos, Madrid 1969. In: ArOr 42, 1974, S. 255. [Signiert K. P.]
 504.* *P. Antes, Prophetenwunder in der Aš^oariya bis al-Ġazālī*. (Algazel), Freiburg i. B. 1970. In: ArOr 42, 1974, S. 280. [Signiert K. P.]
 505.* *A. Chejne, The Arabic Language. Its Role in History*, Minneapolis 1969. In: Linguistics 140, 1974, S. 104—107.
 506.* *M. Cohen, Traité de langue amharique (Abyssinie)*, Paris 1970. In: ArOr 42, 1974, S. 91. [Signiert K. P.]
 507.* *Z. S. Harris, Papers in Structural and Transformational Linguistics*, Dordrecht 1970. In: ArOr 42, 1974, S. 255—256. [Signiert K. P.]
 508.* *W. Leslau, Hebrew Cognates in Amharic*, Wiesbaden 1969. In: ArOr 42, 1974, S. 285—286. [Signiert K. P.]
 509.* *F. W. Householder, Linguistic Speculations*, Cambridge 1971. In: ArOr 42, 1974, S. 91. [Signiert K. P.]
 510.* *A. Murtonen, Early Semitic. A Diachronic Inquiry into the Relationship of Ethiopic to the Other So-Called South East Semitic Languages*, Leiden 1967. In: ArOr 42, 1974, S. 284—285.
 511.* *E. I. Rosenthal, Studia Semitica, Vol. II: Islamic Themes*, Cambridge 1971. In: ArOr 42, 1974, S. 286—287.
 512.* *Salman H. al-Ani, Arabic Phonology. An Acoustical and Physiological Investigation*, The Hague 1970. In: ArOr 42, 1974, S. 279—280.
 513.* *Sign. Language. Culture — Signe. Langage. Culture — Znak. Język. Kultura — Znak. Jazyk. Kultura*, The Hague 1970. In: ArOr 42, 1974, S. 256

1975

514. *Cestou karavan [Durch die Karawanenstraße]*, Praha 1975, 95 S.
 515. *Die sprachliche Stellung der Berti- (Siga) Sprache in Dār Fūr (Sūdān)*. In: Asian and African Studies 11, 1975, S. 107—118.
 516. *Cestou karavan*. In: Čs. spisovatel o knihách a autorech, podzim 1975, S. 22.
 517.* *L. A. Bange, A Study of the Use of Vowel-Letters in Alphabetical Consonantal Writing*, München 1971. In: ArOr 43, 1975, S. 92—93.
 518.* *P. L. Garvin (Hrsg.), Method and Theory in Linguistics*, The Hague 1970. In: ArOr 43, 1975, S. 192.
 519.* *F. Rosenthal, Knowledge Triumphant. The Concept of Knowledge in Medieval Islam*, Leiden 1970. In: ArOr 43, 1975, S. 93—94.
 520.* *E. Schmitt, Lexikalische Untersuchungen zur arabischen Übersetzung von Artemidos Traumbuch*, Wiesbaden 1970. In: ArOr 43, 1975, S. 95.

1976

521. *Le chamito-sémitique et les langues africaines (En marge de l'étude de J. Tubiana)*. In: Afroasiatic Linguistics 2/10, 1976, S. 165—184.
 522. *K otázkám ikonické motivace textů v arabské poezii*. In: Slovo a slovesnost 37, 1976, S. 215—219.
 523. *K problematice nostratické teorie (z hlediska fonologie semitohamitských jazyků)*. In: Slovo a slovesnost 37, 1976, S. 60—61.
 524. *Nizār Kabbání, Poezie je zelená lampa*. In: Ars poetica. Z úvah o básnickém umění od starověku po dnešek. Vybral V. Kubín, Praha 1976, S. 377—378.
 525.* *J. H. Hospers (Hrsg.), A Basic Bibliography for the Study of the Semitic Languages*, Vol. I, II, Leiden 1973, In: ArOr 44, 1976, S. 183. [Signiert K. P.]
 526.* *Journal of Arabic Literature*, Vol. I, Leiden 1970; Vol. II, Leiden 1971. In: ArOr 44, 1976, S. 285—286.
 527.* *M. Mathiot, An Approach to the Cognitive Study of Language*, Bloomington 1968. In: ArOr 44, 1976, S. 379. [Signiert K. P.]
 528.* *J. Stetkevych, The Modern Arabic Literary Language. Lexical and Stylistic Developments*, Chicago—London 1970. In: ArOr 44, 1976, S. 286. [Signiert K. P.]

1977

529. *Básníci pouště. Arabská poetika devíti staletí [Dichter der Wüste. Arabische Poetik von neun Jahrhunderten]*, Praha 1977, 205 S.

530. *Základy gramatického systému spisovné arabštiny* [Grundlagen des grammatischen Systems des Schriftarabischen]. Praha 1977, 152 S.
531. *Staročeská milostná lyrika a středomořské tradice*. In: *Slovo a slovesnost* 38, 1977, S. 121–134.
532. *Arabská žena se shlží v zrcadle poezie*. In: *Čtení pro ženy*. Ročenka vydavatelství Mona, Praha 1977, S. 11–13.
- 1978
533. (mit Mišāl Sulaimān), *Ḥadīkat al-amal. Anṭūlūdžijā al-šfr al-tšikī* [Garten der Hoffnung. Anthologie der tschechischen Poesie]. Bairūt 1978, 188 S.
534. *Berti and Central Saharan Group*. In: *Aspects of Learning in the Sudan. Occasional Papers in Linguistic and Language Learning* (Ed. by R. Thelwall), No. 5, University of Ulster 1978, S. 155–180.
535. *K otázkám vztahu mezi jazykem, logickým myšlením a básnickými texty*. In: *Slovo a slovesnost* 38, 1978, S. 126–135.
536. *The Semantic Structure of the Romance on °Antar and its Character*. In: *Folia Orientalia* 19, 1978, S. 57–63.
537. *Some Etymologies of Saharan Ethno/Toponyma*. In: *Nilo-Sahelian Newsletter* (Ed. by M. L. Bender), No. 4, Carbondale 1978, S. 4–6.
538. *Die Tradition der erotischen Poesie im Nahen Orient und ihre Ausmündung in die romantische Lyrik*. In: *Festschrift Lubor Matouš, hrsg. von G. Komoróczy und B. Hruška*, Budapest 1978, Bd. II, S. 201–209.
539. *La typologie et la linguistique chamitosémitique*. In: *Atti del Secondo Congresso Internazionale di Linguistica Camito-Semita* (Firenze 16–19 aprile 1974), raccolti da P. Fronzari, Firenze 1978, S. 55–61.
540. (mit V. Kubičková), *Ej, ptáčku. Nepřišel*. In: *O mužích ve zbrani. Výbor ze světové válečné literatury*, Praha 1978, Bd. I, S. 33.
541. *Pravidla sladkého umírání*. In: *Světová literatura* 1978, Nr. 3, S. 121–127.
- 1979
542. *Die semitische Laryngaltheorie und die Sprache von Ibla*. In: *AION* 38, 1979, S. 385–394.
543. *Zur inneren Rekonstruktion des zentralsaharanischen Verbalsystems*. In: *Asian and African Linguistic Studies, Studia Orientalia Pragensia* 9, 1979, S. 93–127.
544. *Arabská klasická literatura*. In: *Literatury Asie a Afriky. Interní skripta katedry věd o zemích Asie a Afriky filozofické fakulty*, Praha 1979, S. 36–73.
- 1980
545. *Ḥadramōt – Versuch einer Etymologie*. In: *Mélanges offerts á M. Werner Vycichl, Société d'égyptologie de Genève, Bulletin No. 4*, 1980, S. 73–76.
546. *„Noci milá, pročs tak dlúha?“ z hlediska srovnávacího*. In: *Česká literatura* 28, 1980, S. 568–579.
- 547.* *Religioni e civiltà*. Volume II, 1976. In: *ArOr* 48, 1980, S. 238. [Signiert K. P.]
- 548.* *Kh. I. Semaan (Hrsg.), A Nineteenth-Century Tract by Amīn Fikrī Bey*. Edited and Translated by ..., A. Jeffery Mem. Monographs Nr. 3 = Separatum from *Al-Lisān al-‘arabī* IX, 1, S. 295–308 und X–XXIX. In: *ArOr* 48, 1980, S. 372. [Signiert K. P.]
- 549.* *L. J. Thayer, A Comparative-Historical Phonology of the Chari-Languages (Nilo-Saharan Languages of Central Africa)*, Napoli 1976. In: *Journal of African Languages and Linguistics* 1, 1980, S. 79–80.
- 1981
550. (mit P. Mrázek), *Archaeological Discoveries in Western Desert – Iraq*. In: *Annals of the Náprstek Museum* 10, 1981, S. 139–160.
551. *Indoevropský a semito-hamitský kořen a perspektivy jejich srovnávání*. In: *Slovo a slovesnost* 43, 1981, S. 216–218.
552. *K teorii laryngál*. In: *Slovo a slovesnost* 43, 1981, S. 262–268.
553. *Prof. Dr. Felix Tauer (1893–1981)*. In: *ArOr* 49, 1981, S. 378–379.
554. *Südarabisches aus dem Náprstek Museum*. In: *Annals of the Náprstek Museum* 10, 1981, S. 161–166.
555. *Le système de l'arabe dans une perspective diachronique*. In: *Arabica* 28, 1981, S. 162–177.
556. *Poezie palestinského odporu*. In: *Světová literatura* 1981, Nr. 5, S. 129–139.
557. *Sloužím své temné paní. Etiopská kurtoazní poezie*. In: *Světová literatura* 1981, Nr. 6, S. 124–128.

- 558.* T. M. Johnstone, *Ḥarsūsi Lexicon and English-Ḥarsūsi Index*, London 1977. In: ArOr 49, 1981, S. 93.
- 559.* G. Moscati Steindler, *Ḥayyim Ḥabšuš. Immagine dello Yemen*, Napoli 1976. In: ArOr 49, 1981, S. 300—301.
- 1982
560. *Die Laryngale in den Tschadsprachen*. In: Afr. Marb. 15/1, 1982, S. 56—68.
561. *La racine en indoeuropéen et en chamitosémitique et leurs perspectives comparatives*. In: AION 42, 1982, S. 381—402.
562. *Zur Stellung des altägyptischen Verbalsystems im Rahmen des Hamitosemitischen*. In: Société d'égyptologie de Genève, Bulletin No. 6, 1982, S. 83—101.
563. *Básník a přítel Mšál Sulajmán*. In: Kmen 18, 1982, S. IX.
564. *Palestinská flétna. Dva básníci současné Palestiny*. In: Kmen 35, 1982, S. IX.
565. *Samīh al-Kāsim, Testament; Pták hromu*. In: Ve jménu života. Katalog einer Ausstellung, Prag, Mai 1982.
566. *Samīh al-Kāsim — prorok a polnice palestinského odporu*. In: Kmen 5, 1982, S. VIII.
567. *Tajemství velké pouště*. In: H. Lhote, Jsou ještě jiná Tasili, Praha 1982. [Vorwort]
- 568.* *Zur neuaramäischen Sprachforschung*. In: ArOr 50, 1982, S. 248—250.
- Zu (1) K. Tsereteli, *Grammatik der modernen assyrischen Sprache*, Leipzig 1978; (2) H. Ritter, *Tūrōyō. Die Volkssprache der syrischen Christen des Tur° Abdin*, Beirut 1979; (3) H. Ritter, *Tūrōyō. Die Volkssprache der syrischen Christen des Tur° Abdin*, Texte, Bd. III, Beirut 1971.
- 1983
569. *La copule nāu en amharique dans la perspective chamitosémitique et africaine*. In: Ethiopian Studies. Festschrift für W. Leslau, Wiesbaden 1983, S. 286—295.
570. *Semitohamitské jazyky a nostratická hypotéza*. In: Slovo a slovesnost 44, 1983, S. 57—63.
571. *Hunā bāqūna . . . bi-t-iškīja*. In: Filastin at—Tawra Nr. 439, Januar 1983, S. 49.
572. *Sādik as-Sā'igh (Irāk), Bejrūt '82*. In: Rudé právo 15. 10. 1983, Beilage S. 9.
573. *Svědění české poezie*. In: Kmen 15, 1983, S. XI.
- 574.* J. C. L. Gibson, *Textbook of Syrian Semitic Inscriptions*, Vol. 3, Oxford 1982. In: ArOr 51, 1983, S. 83—84.
- 1984
575. *Arabská literatura stará a moderní* [Alte und moderne arabische Literatur] Praha 1984, 51 S. [Vielfältigt am Institut für Asien- und Afrikaforschung der Karls-Universität]
576. *Překlady z jazyků islámského Předního východu* [Übersetzungen aus den Sprachen des islamischen Vorderen Orients]. Sdružení českých překladatelů, Praha 1984, 60 S.
577. *Les catégories flexionnelles en eblaite*. In: Studies on the language of Ebla, ed. by P. Fronzari, Firenze 1984, S. 25—57.
578. *Dichten und Geben — zur arabischen poetischen Terminologie*. In: Rocznik orientalistyczny XLIII, 1984, S. 131—138.
579. *La méthodologie du chamitosémitique comparé: état, problèmes, perspectives*. In: Current Progress in Afro-Asiatic Linguistics. Papers of the Third International Hamito-Semitic Congress. Ed. by J. Bynon, Amsterdam 1984, S. 423—462.
580. *Afrika v nás*. In: Umění a řemesla 1984, Nr. 1, S. 25—31.
581. *Malá československá encyklopedie* [Kleine tschechoslowakische Enzyklopädie]. Praha 1984, Bd. I. Von K. Petráček sind folgende Stichwörter: (1) Abbún Márún (2) Abú Firás al-Ḥamdání (3) Ajjúb Zunnún (4) Akl Sa'id (5) Amrouche Jean (6) arabský jazyk (7) arabská literatura (8) al Attár Ahmad Abdalhafúr (9) Baghdádí Šaukí (10) Bajátí Abdalwahháb.
582. *Profesor Felix Tauer (1893—1981) — učitel*. In: Zprávy čl. společnosti orientalistické 1983, Nr. 1, S. 42—50.
- 583.* *Cahiers d'onomastique arabe 1981*, Paris 1982, In: ArOr 52, 1984, S. 312—313.
- 584.* H. Kästner, *Phonetik und Phonologie des modernen Hocharabisch*, Leipzig 1981, In: ArOr 52, 1984, S. 311—312.
- 585.* *Nilo-Saharan. Proceedings of the First Nilo-Saharan Linguistic Colloquium*, ed. by T. C. Schadeberg, Dordrecht 1981. In: ArOr 52, 1984, S. 109—110.
- 586.* Ch. Toll, *Notes on Hġazi Dialects Gamidi*, Copenhagen 1983. In: ArOr 52, 1984, S. 313.
- 1985
587. *Les fricatives postvélares dans les racines arabes et leur évolution*. In: Asian and African Studies 21, 1985, S. 107—123.

588. *Zur Stellung des Altägyptischen in der hamitosemitischen Sprachgruppe*. In: *Mélanges linguistiques offerts à Maxime Rodinson*, Paris 1985, S. 279–286.
589. *K vývoji afrikanistiky na filozofické fakultě Karlovy Univerzity*. In: *Zprávy čsl. společnosti orientalistické* 1985, Nr. 1, S. 218–222.
590. *Nářky a naděje Palestiny — Samth al-Kásim*. In: *Světová literatura* 1985, Nr. 2, S. 36–42.
591. *Taufík Zajjád, Hlad po svobodě*. In: *Rudé právo* 4. 1. 1985, S. 5.
- 592.* *F. Corriente, Gramática, métrica y texte del Canaiénen hispanoarabe de Abaz Quzmán*, Madrid 1980. In: *ArOr* 53, 1985, S. 292.
- 593.* *Der Dīwān des Abū Ahwās. Teil IV*, hrsg. von G. Schoeller, Wiesbaden 1982. In: *ArOr* 53, 1985, S. 292–293.
- 594.* *La racine en sémitique d'après quelques travaux récents en russe*. In: *ArOr* 53, 1985, S. 171–173.
- 595.* *H.—J. Sasse, An Etymological Dictionary of Burji*, Hamburg 1982. In: *ArOr* 53, 1985, S. 192–193.

Petr Vavroušek — Jaroslav Oliverius

le
ez
di
ca
mi
da
tel
2 r
ka

car
Isla
of
dea
cen
revi
and
an
stan
In
boo
ly c
educ
co-ik
scier
bour
In
socia
Sufi
as b
tradi
the m
to to
mask
panth
chara
tradis
tory f
a hig
points
the th
tegrat
obvior
cosmo
tian at
contin
and Ir
writing
(pp. 35

Resumé:

Aims of my thesis were to focus on life, work and translations of Czechoslovak orientalist and translator professor Karel Petráček and also on publications about Arabic literature and translations of Arabic poetry to Czech during history of Czechoslovak and Czech Orientalism.

The first chapter describes life of Karel Petráček from his childhood to the end of his life including his hobbies, interests and so on. In next chapter there is a list of all published books (his own and his translations). Then we can read about publications focusing on Arabic literature in Czech language. Fifth chapter analyzes three prosaic books translated by Karel Petráček - "*From work of Ibn Sina*" (translated with Věra Kubíčková), *Novel about Antar* (selected parts of stories about Antar) and *The Days* (written by Taha Hussein). Next chapter is dedicated to Arabic poetry in Czech translation from late 19th century to these days. In the beginning of the last chapter there is a short research about Karel Petráček as a translator based on theory of Jiří Levý. Then I'm using comparative method to find differences and qualities of different translations of old Arabic poetry from different translators. In the end of this chapter I'm comparing translations of Czech poetry to Arabic language translated by M. Sulaiman and K. Petráček.

Karel Petráček was one of the biggest Czechoslovak orientalist. He raised many students of Arabic language and Arabic literature. Also thanks to him are Czech Arabic Studies are on high level (mainly thanks to his students). He brought beauty of old Arabic poetry into Czech language and his works are still very important for today's understanding of Arabic culture and world.